

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 20, številka 2

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

JUNIJ 2025

Spoštovane občanke in občani,

ob prazniku naše občine in prihajajočem dnevu državnosti vam iskreno čestitamo z željo, da bi nas prav praznični dnevi opomnili na pomen skupnosti, sodelovanja in domoljubja. Povezovalno in srčno stopimo novim izzivom naproti za boljši jutri.

Iskrene čestitke!

Erik Modic, župan s sodelavci in člani Občinskega sveta Občine Komen

Iz vsebine

2 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE

4 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI

9 DRUŠTVENO

17 IZ KOMENSKÉ KNJIŽNICE

18 BURJINA GLASBA

22 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

25 EKO

25 ZDRAVSTVO IN SOCIALA

27 ŠPORTNO

31 ORA KRASA IN BRKINOV

36 IZ ŠOLSKIH KLOPI

41 BURJICA

47 KAR BURJA PRINESE

52 OBVESTILA IN PRIREDITVE

Glasilo Občine Komen
Letnik 20, številka 2, JUNIJ 2025

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.490 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Marija Urnek (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Tamara Kukanja, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: DIGIPRINT, d. o. o.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: **burja@komen.si** najpozneje do **25. 8. 2025**. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v decembrsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili. Naslednja številka občinskega glasila izide SEPTEMBRA 2025.

Avtorica naslovne fotografije: Ana Rojc

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 10.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@kosovelova.si
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15.00

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulantna Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 10.30 do 17.30
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00
sreda od 9.00 do 18.00

Zbirni center Komen

torek: od 9.00 do 13.00
četrtek: od 14.00 do 17.00
sobota: od 9.00 do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., v Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr-lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti).

Delovni čas: ponedeljek, sreda, petek: od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00
torek in četrtek: zaprto

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA,

letošnja pomlad je minila v znamenju pomembnih zgodovinskih obeležij. Ob 80. obletnici konca druge svetovne vojne smo se s spoštovanjem poklonili obdobju, ki je močno zaznamovalo tako našo občino kakor tudi Kras in celotno Primorsko. Spomnili smo se dandanes težko predstavljenega poguma in žrtev naših prednikov, ki so se z odločnostjo borili za ohranitev slovenske identitete. Prav zaradi njihovega odpora in zvestobe domovini danes večji del Primorske živi kot neločljiv del samostojne Slovenije. Na to ne smemo pozabiti nikoli – ne le ob jubilejih, temveč vedno, ko se sprašujemo, kdo smo in kam gremo. Zato hvala vsem, ki ta spomin negujete in prenašate naprej.

tnih metrov grajskih prostorov. Po več kot petdesetih letih postopnih obnov bo grad kot arhitekturni dragulj in obenem kot živahno kulturno središče z močnim simbolnim pomenom za našo skupnost in prihodnje generacije prvič zaživel v celoti.

Posebno vsebino bo gradu vdihnil prvi muzej slovenskega jezika in knjige, ki bo stalni opomnik o pomenu jezika in pisane besede za našo narodno in kulturno identiteto. Slovesna otvoritev bo 18. junija. Dogodek bo s svojo prisotnostjo počastila tudi predsednica Republike Slovenije, gospa Nataša Pirc Musar. Ob tej priložnosti bo vsem občankam in občanom vse do 30. septembra 2025 omogočen brezplačen ogled muzejskih zbirk na gradu. Vabim vas, da izkoristite to edinstveno priložnost in doživite skozi lastno izkušnjo, zakaj postaja štanjelski grad vse bolj priljubljena destinacija za obiskovalce od blizu in daleč.

Pomembne spremembe se dogajajo tudi na drugih področjih. V maju smo z več kot 900.000 evri sredstev iz državnega programa za razvoj obmejnih problemskih območij pričeli s prenovo Natalijine hiše v Štanjelu. V osrčju stare-

ga jedra nastaja sodobno večnamensko središče, namenjeno učenju, srečevanju, kulturi in turistični ponudbi. Hiša bo tudi vstopna točka v Ferrarijev vrt in bo gostila interaktivno razstavo o vodovodnem sistemu Maksa Fabianija.

Trenutno je v pripravi projekt za pridobitev približno 2,5 milijona evrov evropskih sredstev za izgradnjo kolesarskih povezav med Komnom in Lipo ter med Tupelčami, Hruševico, Štanjelom in Podlasi. Projekt obsega tudi celovito ureditev osrednjih trgov v Štanjelu in Komnu z umirjanjem prometa, s čimer se bo znatno povečala varnost, predvsem za pešce.

V sodelovanju z Direkcijo za infrastrukturo poteka tudi izdelava tehnične dokumentacije za izdajo gradbenega dovoljenja za zahodno obvoznico Komen. V zaključni fazi so tudi postopki za celovito rekonstrukcijo državne ceste skozi Kobjdijl, vključno z ureditvijo pločnikov. Med poletnimi počitnicami bo potekala prenova avtobusnega postajališča pred komensko šolo, v kateri bodo urejene širša dovozna cesta in ločeni avtobusni čakalnici za dvosmerni prevoz šolarjev.

Številni večji razvojni projekti, kot so povezovanje primorskih vodovodov in obnova lokalnih vodovodov, ureditev širšega območja trgovine TUŠ v Komnu, rekonstrukcija kulturnega doma v Komnu in nova balinarska dvorana v Kobjeglavi ter načrtovanega novega bencinskega servisa pri krožišču na območju ALU Komen pa čakajo na odločitev državnih organov in drugih deležnikov ter na primerne državne in evropske razpise. Obljubim, da boste o vseh pomembnih novostih sproti obveščeni na spletni strani občine in v prihodnjih številkih BURJE.

Pred nami so poletni meseci – čas druženja, sprostitve in kulturnega dogajanja. Komenski Kras bo znova zaživel v vsej svoji lepoti in raznolikosti. Vabim vas, da obiščete katerega izmed številnih dogodkov, izkoristite tople večere za srečanja in si vzamete čas za prijatelje, družino in zase.

Ob koncu vam iskreno čestitam ob občinskem prazniku in dnevu državnosti.

Vaš župan, mag. Erik Modic

080 10 10 PROSTOFER

Župan Občine Komen mag. Erik Modic v dogovoru s predsednikom Društva upokojencev Komen Livjom Jelenom pripravlja srečanje s starejšimi občani. Na srečanje so vabljeni občani, ki so/bodo v letu 2025 dopolnili 65 let. Na srečanje se je potrebno prijaviti s spodnjo prijavnico do 31. julija 2025. Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, ali na elektronski naslov obcina@komen.si.

Po kratkem kulturnem programu bo sledilo družabno srečanje. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Prijavnica

Prijavljam se na županov sprejem starejših občanov:

Ime in priimek: _____
Naslov: _____
Številka gsm telefona: _____
Datum rojstva: _____

V primeru, da se na sprejem prijavljata zakonca ali partnerja, v spodnjo tabelo vpišite še njegove / njene podatke:

Ime in priimek: _____
Datum rojstva: _____

Vabilo bo poslano na en naslov.

Srečanje bo predvidoma septembra. Vabilo prejmete po pošti.

OBVESTILO O OBDELAVI OSEBNIH PODATKOV

S podpisom prijavnice se strinjam, da se lahko osebni podatki uporabljajo, obdelujejo in preverjajo za potrebe in namen posredovanja vabila na županov sprejem starejših občanov. Občina bo posredovane osebne podatke uporabila izključno za namene kot so opredeljeni v tem soglasju oziroma privolitvi, ter jih hranila do preklica privolitve s strani posameznika, ki je podatke posredoval, oziroma do izteka namena, za katerega so se podatki zbrali. Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov je privolitev posameznika. Privolitev lahko kadar koli prekličate, ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave podatkov, ki se je na podlagi privolitve izvajala do njenega preklica. Upravitelj osebnih podatkov je Občina Komen. Občina bo hranila in varovala osebne podatke na primeren način, tako da ne bo prišlo do morebitnih neupravičenih razkritij podatkov nepooblaščenim osebam. Občina bo omogočila obdelavo oziroma posredovanje osebnih podatkov izključno naslednjim pooblaščenim uporabnikom (pooblaščenim zaposleni občine, pooblaščenim osebam, ki obdelujejo osebne podatke pri pogodbenem obdelovalcu občine, osebe, ki izkažejo pooblastilo za dostop do osebnih podatkov v okviru zakona oziroma podzakonskih predpisov). Občina ne uporablja avtomatiziranega sprejemanja odločitev, vključno z oblikovanjem profilov. Osebni podatki se ne prenašajo v tretje države ali mednarodne organizacije. Seznanjen/a sem, da imam glede osebnih podatkov, ki se nanašajo name, pravico seznanitve, dopolnitve, popravka, omejitve obdelave, izbrisa in prenosljivosti (vključno s pravico do pritožbe pri Informacijskem pooblaščenju in sodnim varstvom pravic - pritožbo lahko podate Informacijskemu pooblaščenju (naslov: Dunajska 22, 1000 Ljubljana, e-naslov: gp.ip@ip-rs.si telefon: 012309730, spletna stran: www.ip-rs.si). Podrobnejše informacije o tem, kako občina ravna z osebnimi podatki, so na voljo na preko kontaktnih podatkov pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov: e-pošta: dpo@virtuo.si.

Občina Komen začrtala smer trajnostne mobilnosti z oblikovanjem ukrepov Občinske celostne prometne strategije

Občina Komen je 16. aprila 2025 organizirala delavnico, na kateri so člani delovnih skupin za pripravo OCPS sodelovali pri pripravi končnega nabora ukrepov in razpravljali o možnih scenarijih njihovega izvajanja.

Ukrepi so vsebinsko razdeljeni na pet stebrov strategije: hojo, kolesarjenje, javni prevoz, motorni promet in celostno prometno načrtovanje, ki služi kot povezovalni steber in vključuje predvsem mehke ukrepe, kot so promocijske in izobraževalne aktivnosti.

Nabor ukrepov temelji na viziji, ciljih in strateških vodilih OCPS, oblikovan pa je bil na podlagi predhodnih aktivnosti z občani in deležniki, na podlagi delavnic, razprav, intervjujev in anket.

Strateška vodila strategije

Celostno prometno načrtovanje

Izboljšanje prometne varnosti in povečanje kulture v prometu z izvajanjem izobraževalnih programov za zmanjšanje tveganih prometnih vedenj, vlaganjem v napredno tehnologijo za spremljanje in nadzor prometa ter krepitvijo sodelovanja med ključnimi deležniki.

Hoja

Zagotavljanje varnih, dostopnih in privlačnih površin za pešce, s posebnim poudarkom na urejanju šolskih poti z namenom povečanja deleža hoje kot trajnostnega načina mobilnosti, izboljšanja prometne varnosti in spodbujanja aktivnega življenjskega sloga vseh generacij.

Kolesarjenje

Vzpostavitev varne, dostopne in povezane kolesarske infrastrukture, ki spodbuja vsakodnevno uporabo koles za prevoz na delo, v šolo in po opravkih ter ozaveščanje o pomenu kolesarjenja za zdravje.

Javni prevoz

Povečanje deleža uporabe javnega prevoza z osredotočanjem na prilagoditev voznih redov potrebam prebivalcev, izboljšanja informiranosti ter promocijo prevozov na zahtevo.

Motorni promet

Zmanjšanje odvisnosti od osebnega avtomobila in povečanje prometne var-

nosti s povečanjem možnosti trajnostnih potovalnih načinov in umirjanjem prometa skozi središča naselij.

Izbor scenarija za izvajanje ukrepov

Na delavnici so udeleženci razpravljali o različnih možnih scenarijih izvajanja ukrepov – od prednostnega vlaganja v mehke ukrepe do osredotočanja na infrastrukturne posege. Kot najučinkovitejša rešitev se je izkazal uravnotežen pristop, ki v sedemletnem obdobju združuje infrastrukturne in mehke ukrepe. Udeleženci so poudarili, da so v občini Komen, kjer infrastruktura za trajnostno mobilnost še ni dobro razvita, še potrebne fizične izboljšave, a brez izobraževanja, ozaveščanja in promocije trajnostnih oblik mobilnosti, dolgoročnih sprememb ne bo možno doseči. Tak pristop omogoča sočasno izboljšanje prometne infrastrukture ter izvajanje ukrepov, ki bodo pripomogli k spremembi potovalnih navad.

Naslednji korak je oblikovanje akcij-

skega načrta, ki bo usmerjal postopno uresničevanje strategije in postavil jasne

cilje za prihodnost trajnostne mobilnosti v občini.

Besedilo in foto: Občinska uprava

Obnova Natalijine hiše – večnamensko središče za lokalno skupnost in prebivalce

V središču zgodovinskega bisera Štanjela se bo po dolgih letih ponovno prebudila Natalijina hiša – dragocen arhitekturni objekt sredi starega vaškega jedra, ki bo s svojo obnovo dobil novo življenje in pomen. Občina Komen je s projektom obnove pokazala predanost ohranjanju kulturne dediščine in trajnostnemu razvoju krajevne skupnosti.

Stavba je dolgo časa samevala, kljub temu pa je ohranila številne značilnosti kraške arhitekture, vključno z obokanim vhodom, kamnitimi okenskimi okvirji in tipično kraško streho.

Zahtevna obnova se je začela v mesecu maju in potekala pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Poseben poudarek je na ohranjanju izvirnih arhitekturnih elementov ter na uporabi naravnih in tradicionalnih materialov. Poleg statične sanacije in prenove fasade se bo v celo-

ti obnovila notranjost, kjer bodo urejeni manjši razstavnici, prostor, soba za delavnice ter skupni prostori za krajanje in obi-

skovalce.

Občina Komen je uspešno kandidirala in pridobila sredstva Javnega razpisa revitalizacija objektov javne infrastrukture na obmejnih problemskih območjih za leto 2025 v višini 889.441 EUR.

Kot poudarja župan Erik Modic: »Obnova Natalijine hiše ni le gradbeni projekt, temveč pomembna naložba v prihodnost kraja. Želimo, da postane prostor srečevanj, učenja in ustvarjalnosti.«

Projekt obnove bo potekal do oktobra. V prihodnje bodo v prostorih potekale tudi ustvarjalne delavnice, kulturni dogodki in izobraževanja s področja dediščine in trajnostnega bivanja.

Natalijina hiša tako simbolno in dejansko ponovno postaja del življenja Štanjela – kot prostor dialoga med preteklostjo in prihodnostjo.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeskin, občinska uprava

Čestitke letošnji dobitnici Štrekljeve nagrade dr. Moniki Kropej Telban

Občina Komen s ponosom čestita dr. Moniki Kropej Telban, letošnji dobitnici Štrekljeve nagrade, ki jo podeljujemo za izjemne dosežke na področju zbiranja, raziskovanja in ohranjanja slovenskega ljudskega izročila.

Nagrado prejme zaradi njenih izjemnih znanstvenih in strokovnih dosežkov na področju zbiranja slovenske slovstvene folklorne, pripovedne kulture in delovanja Karla Štreklja. Njeno delo predstavlja pomemben prispevek k ohranjanju

in razumevanju bogate nesnovne kulturne dediščine slovenskega naroda. S svojo predanostjo in znanstveno odličnostjo sledi stopinjam dr. Karla Štreklja, po katerem nagrada tudi nosi ime.

Slavnostna podelitev Štrekljeve nagrade bo potekala **v nedeljo, 15. junija 2025, ob 17. uri v Ferrarjevem vrtu v Štanjelu**. V primeru slabega vremena se bo dogodek odvijal v **Viteški dvorani na Gradu Štanjel**.

Vabljeni, da se nam pridružite na slovesnosti.

Iz vaških skupnosti

Tradicionalni pohod po Maherjevih poteh

Na praznično nedeljo, 27. aprila 2025, smo se odpravili na 13. tradicionalni pohod po Maherjevih poteh. Zbralo se nas je lepo število, morda celo največ doslej. Prišli so tudi sorodniki in prijatelji iz okoliških vasi. Po nagovoru predsednika društva S'čanski puntarji, Tjaša Saksida, smo se malo po deseti uri odpravili na 5-kilometrsko pot. Skoraj poletne temperature so zahtevale več postankov, prvi je bil na Županovi rovnji, kjer smo se osvežili s pijačo. Nato smo nadaljevali skozi Globoki dol in se ponovno odpočili na velikem travniku pri Miklavžku.

V Staro šolo smo prispeli okoli 13. ure in pojedli joto s klobaso. Nato sta se

zbranim pridružila diplomirana medicinska sestra in vodja reševalne službe v ZD Sežana, Tina Furlan, ter gasilec Jan Novak iz PGD Komen, ki sta predstavila delovanje avtomatskega eksternega (zunanjega) defibrilatorja – AED. Pred leti ga je namreč vasi izjemno prijazno doniralo podjetje Biostile Slovenija, za kar smo celotni družini Kosmina zelo hvaležni. In sklenili smo, da je prav, da vsi osvojijo oziroma osvežijo znanje za njegovo uporabo. Tisti, ki so želeli, so lahko na lutki preizkusili, kako se pomaga pacientu pravilno namesti elektrode na prsni koš

itd. Prijetno, športno in hkrati izobraževalno obarvano druženje smo zaključili s slastnimi palačinkami.

Pred delavskim praznikom pa smo ob cerkvi Svetega Tilna in stari lipi tradicionalno postavili mlaj ter zvečer prižgali kres, otroci so si lahko na ognju spekli hrenovke. Za prijetno budnico pa so 1. maja poskrbeli dekleta in fantje iz Pihalnega orkestra Komen.

Besedilo:

Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in Društvo S'čanskih puntarjev

Foto: arhiv vaše skupnosti in društva

17. Špargljada uspešno kljubovala močni burji

Letos so v turističnem društvu Brest speljali že 17. Špargljado. Potekala je vsa leta zaporedoma, le med obdobjem covid-19 ne, saj so bile vse javne prireditve takrat odpovedane. Tudi letos zaradi obnovitvenih del na strehi nekdanje vaške šole ni veliko manjkalo, a so se dela po zaslugi Občine Komen, predvsem pa njenega župana mag. Erika Modica, še pravočasno zaključila.

V prostore nekdanje vaške šole Brestovci vsaj dvakrat na leto v organizaciji svojega turističnega društva povabijo obiskovalce od blizu in daleč, da prvo nedeljo aprila obiščejo Špargljado, zadnjo nedeljo oktobra pa Pohod po sledih soške fronte. Obe prireditvi pritegneta množičen odziv, pa tudi vaško pusto vanje, ki je v domeni mlajše generacije, združi Brestovce v veselem pustnem rajanju, pustni povorki otrok in odraslih ter skupnem kosilu na vaškem trgu. Letos septembra pa se obeta še ena prireditev, ki bo povezala lokalne ljudi na ti in oni strani meje, pa tudi izletnike, ljubitelje narave, kulturne dediščine in, se razume, lokalne kulinarike. Slovesno odprtje čezmejnega muzeja na prostem Grmada bo predvidoma septembra letos.

Brestovke – »šefice« za jedi iz divjih špargljev

Pri pripravi na Špargljado sodeluje vsa vas. Šparglje nabirajo po gmajni v okolici vasi več dni takoj, ko začnejo brsteti. Skupaj naberejo približno 100 kilogramov divjih špargljev, od tega jih 60 kilogramov povežejo v šopke za prodajo obiskovalcem, 40 kilogramov pa jih gospodinje porabijo za jedi. Pripraviti je treba tudi pot, jo očistiti in označiti. Letos jo je prav na dan prireditve pošteno zagodla burja, zato je bil obisk prireditve bistveno manjši od lanskega, ki ga je obi-

Mafini z divjimi šparglji

skalo prek 660 sladokuscev, pohodnikov in kolesarjev. Zaradi izjemnega vetra so traso prilagodili razmeram za 200 pohodnikov in 50 kolesarjev. Trasa je bila dolga 7 kilometrov. Štartnina vključuje priložnostno majico, vodenje, prigrizek na poti, kozarec pijače in frtaljo.

Izletniki pridejo od blizu in daleč, mlade družine in vitalni seniorji, meščani iz urbanih središč vse bolj cenijo pristen stik z domačini, sproščeno ozračje ter lokalne jedi. Italijani pa še posebej radi zahajajo na slovensko stran na vaške prireditve ali v lokalne gostilne.

Osrednji dogodek – zbirališče za kolesarje na Koloosmici po poteh na ti in oni strani državne meje s postankom na zamejski osmici v Cerovljah ter za pohodnike na krožni poti do Kremenjaka in nazaj – je v nekdanji šoli na pol poti med obema Brestovicama. Na prodajnih stojnicah obiskovalci poleg divjih špargljev lahko izbirajo še med drugimi lokalnimi pridelki. Z vrhunskimi peninami in še drugimi vini se vsako leto predstavlja Dušan Rebula, večkrat nagrajeni vinar iz Brestovice. Janez Jazbec je ročno rezal tanke rezine pršuta in ga ponudil s špargljevim kruhom, ki sta ga v krušni peči spekla Ines in Boštjan iz Gornje Brestovice. Letošnja novost je bil še bogat srečelov s prek 400 dobrotki – prava uspešnica, sodeč po »jari kači«, ki se je vila do privlačnih nagrad. Največ pozornosti, veselja in vznemirjenih brbončic pa je vsekakor deležna razstava in pokušina slastnih jedi iz divjih špargljev.

Brestovske gospodinje pripravijo več kot 30 različnih slanih in sladkih jedi – od mortadele in žolce s šparglji do različnih pit, rižot, testenin, musake, bureka, ocvrtih mišk, namazov, solat peciva in celo sladoleda! Med njimi pa je najbolj značilna kraška frtalja iz divjih špargljev, jajc in pancete, ki jo Brestovke cvrejo v šolski kuhinji.

Muzej na prostem Grmada in čezmejno povezovanje

Občina Komen, in z njo Brestovica, skupaj z Občino Devin-Nabrežina sta vključeni v čezmejni projekt Interreg Italija-Slovenija preko Fundacije Poti miru, ki jo uspešno vodi Maša Klavara. »Muzej na prostem Grmada, ki bo za javnost od-

Ivan Filipčič, duhovni vodja Brestovske Špargljade

prt predvidoma v letošnjem septembru, predstavlja del avstro-ogrske obrambne črte, ki je bila utrjena leta 1916. Ob poti, ki vodi okrog vrha te vzpetine, si lahko ogledamo številne bunkerje in naravne jame, uporabljene za vojaške namene. Danes na Grmado vodi več poti iz italijanske smeri. Lepo so urejene tudi povezovalne poti na slovensko stran v smeri Brestovice.«

Brestovci so tesno povezani z okoliškimi kraji na oni strani meje, kot so Medja vas in Mavhinje, bodisi družinsko, sorodstveno bodisi ker hodijo v bližnji Tržič na delo bodisi prek prireditve, ki jih organizira TD Brest, saj te potekajo na tej in oni strani meje s postankom na zamejski osmici v vasi Cerovlje. A tudi zamejsko društvo Kremenjak iz sosednje vasi Jamlje je letos marca Brestovcem gostoljubno odstopilo dvorano za vrhunski klavirski recital nadarjene mlade pianistke Veronike Cej, dijakinje Umetniške gimnazije Koper. Godci iz Jamelj pa so gostovali na letošnji brestovski Špargljadi.

Hvala vsem zaslužnim za brestovske prireditve!

Besedilo: Marjana Lavrič
Foto: Mateja Jordovič Potočnik

Čistilna akcija in pohod Društva K`munška štrna Brje

Dne 9. aprila 2025 je na Brjah pri Komnu potekala uspešna čistilna akcija, ki so se je udeležili člani Društva K`munška štrna Brje, vaščani ter predvsem številni otroci. Skupaj smo očistili vse lokalne ceste, ki vodijo v vas – iz smeri Tubelj pri Komnu, Škofov, Gorjanskega ter vse do mejnega prehoda Gorjansko. Nabrali smo za kar devet velikih vreč smeti in s tem pripomogli k čistejšemu in prijaznej-

šemu okolju za vse prebivalce in obiskovalce našega kraja.

Ob dnevu mladosti smo se člani Društva odpravili še na tradicionalni pohod po Krasu. Obiskali smo dva zamejska vinarja in osmičarja, skupaj prehodili približno 14 kilometrov, čudovit dan pa zaključili pri vaškem domu na Brjah, kjer smo se skoraj vsi pohodniki, tako odrasli kot otroci, pomerili še v igranju nogome-

ta.

Društvo se že pripravlja na dogodek, ki vsako leto v vas privabi največ obiskovalcev, in sicer malonogometni turnir, ki bo letos na Brjah potekal v soboto, 5. julija 2025. Vabljeni!

Besedilo: Anja Marjanovič za Društvo K`munška štrna Brje

Foto: arhiv Društva K`munška štrna Brje

Tradicionalni Tomačevljanski pohod spet dobro obiskan

V nedeljo, 25. maja 2025, je Društvo Tomačevica organiziralo tradicionalni Tomačevljanski pohod. Vreme nam je bilo kar naklonjeno, saj je bilo sončno, temperatura pa prijetna. Pred vaškim domom v Tomačevici se nas je ob 9. uri zbralo okoli osemdeset pohodnikov, po kratki dobrodošlici pa smo se podali po

makadamski poti do lepe vasi Mali Dol, se tam na kratko ustavili in osvežili zokusnim domačim bezgovcem, svežo dobrodošlico pohodnikom s strani prijaznih domačinov. Pot smo nadaljevali v prijetni senci dreves med dišečimi kraškimi travniki, ki so v mesecu maju posebno lepi zaradi številnih cvetlic in drugih

rastlin. Pot nas je pripeljala do lepe točke, kjer smo se na kratko ustavili in v objemu neokrnjene narave občudovali prelep razgled na kraško pokrajino.

Nato smo pot nadaljevali po makadamski poti v senci borovcev do vrha Zajčevce, kjer smo se na kratko okrepčali. Letos sta nam družbo delala dva posebna gosta: neustavljivi konj in njegov prijazni gospodar. Kar nekaj iz naše skupine se nas je poizkusilo pri jahanju! V dobri

družbi smo nato hodili nazaj. Tik pred povratkom v vas smo se ustavili na posestvu Jakčev Dol v Tomačevici, kjer kar tri generacije soustvarjajo v sozvočju z naravo (z živalskimi, rastlinskimi in preostalimi kraljestvi). Rajko nam je predstavili del posestva in nas seznanil s posebnimi rastlinami: čebeljim drevesom, zeliščem nesmrtnosti in s svetlobnim korenem. Pohodniki so bili zelo navdušeni nad vsem, kar so slišali, predvsem nad zanimivimi rečmi, ki jih je družina soustvarila, od različnih vrst vrtnarstva, doma narejenega igrišča za otroke in do kar sedem

metrov goloke, ročno izkopane jame. Vredno še enega obiska!

Pohod smo zaključili v Tomačevici pri vaškem domu, kjer so nas čakali prava »okrepčevalnica na odprtem« z odličnim mešanim golažem, slastnim pecivom naših pridnih domačink in osvežilnim domačim sladoledom Mihjwc.

Dan smo preživljali pozitivno, sproščeno in v dobri družbi. Veseli in ponosni smo, da so bili udeleženci dogodka zadovoljni s programom in sploh s celotno organizacijo. Mnogi so se letošnjega pohoda udeležili ponovno.

Za izjemno udeležbo se zahvaljujemo vsem prijateljem Društva Tomačevica, za uspešen pohod pa vsem našim članom, ki so z veliko prostovoljnega dela aktivno pomagali pri organizaciji. Predvsem se zahvaljujemo Bojani Furlan za skrbno in odlično pripravljeno kosilo in Rajku za predstavitev posestva Jakčev dol. Hvala reševalcu gasilcu Matjažu Adamiču, ki je bil z opremo in s svojo družino prisoten na pohodu, in nam zagotovil varnost v primeru nesreče ali nezgode.

Se vidimo prihodnje leto!

Besedilo in foto: Elisabetta Tenze

Zborovanje ob 80. obletnici jurišnega bataljona XXX. divizije IX. korpusa

Tridnevno praznovanje ob 80. obletnici jurišnega bataljona XXX. divizije IX. korpusa, ki je 28. aprila 1945 odšla iz Volčjega Grada v boje za osvoboditev Trsta, so organizirali v mali kraški vasi Volčji Grad, ki šteje 80 prebivalcev in se nahaja v občini Komen. Praznovanje je vrhunec doslej prav na 84. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ko so priredili veliko zborovanje z bogatim kulturnim programom.

Domačini so že dober teden prej s prostovoljnim delom očistili vas in jo najprej pripravili za razstavo pod naslovom *Lepo je biti končno v Trstu*, ki so jo odprli 21. aprila 2025 in ki v sliki in besedi pripoveduje zgodbo jurišnega bataljona v bojih za osvoboditev Trsta. Na njej so poleg originalne zastave jurišnega ali udarnega bataljona na panojih predstavljena pričevanja nekaterih borcev, štiri foto-

grafije o osvoboditvi Trsta 1. maja 1945 in fotografije s prvega srečanja udarnega bataljona, ki je bilo 1980. leta prav v Volčjem Gradu, od koder je jurišni bataljon 28. aprila 1945 odkorakal v borbo za osvoboditev Trsta pod vodstvom Lada Ferluge - Cveka. O takratnih dogodkih in spominih nekaterih borcev, kot so Danilo Volčič, Venceslav Legiša in drugih, sta spregovorila člana domačega društva Stojan Kosmina in David Stepančič. Po raziskavah Danijela Božiča in Dušana Luina je žal v arhivih dobiti le malo podatkov o sestavi in nalogah jurišnega bataljona, ki je bil ustanovljen 9. decembra 1944 kot specialna enota in je deloval predvsem na Krasu in Vipavski dolini ter je bil sestavljen iz mladih fantov. Največ žrtev je doživel februarja 1945 pri Stjeki nad Črničami, ko je padlo 19 borcev 3. čete.

Prapor omenjenega udarnega bataljona se je iz razstavnih prostorov vaškega doma oziroma iz Mrškove domačije preselil na borjač, kjer je 27. aprila potekala proslava, na kateri so se spomnili tudi 80. obletnice konca 2. svetovne vojne. V imenu organizatorjev domačega Društva Debela griža, komenske borbene organizacije in Občine Komen je številne zbrane ob veteranskem praporu Policijsko veteranskega društva Sever in v družbi kulturnikov pozdravil komenski župan Erik Modic. Poudaril je število žrtev, ki jih je 2. svetovna vojna prizadela tako na Primorskem kot v širšem slovenskem prostoru in v svetu. Obsodil je temne sile, ki še danes skušajo na silo spreminjati meje in zgodovino, in zbrane nagovoril, da ne smemo pozabiti zgodovine in naših prednikov, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo.

Slavnostni govornik je bil domačin Tilen Božič, katerega nono Leopold Božič

iz Gorjanskega je bil tudi med partizani elitnega jurišnega bataljona XXX. divizije IX. korpusa. »Preprosta misel *Medalja in kugla nikoli ne zadeneta pravega* nosi v sebi vse tisto nepopisano breme, ki ga je mladim fantom naprtila zgodovina. Zmogli so in zato smo danes tu! Po desetletjih trpljenja, odpora – borbe za obstoj jezika, kulture, naroda ... so na ramenih naših prednikov jurišniki iz Volčjega Gradu odšli v Trst. V nekaj dneh so se prebili preko utrjenih okoliških položajev in ga osvobodili. Še pred prihodom zavezniških čet,« je Božič povedal ob spominih na nonota Leopolda. Zaključil je z mislijo: »Trst ni le naš. Delimo si ga z vsemi, ki so odprtega duha in src, ki vedo, da je besedo človek v odločilnih časih možno pisati le z veliko začetnico, ali pa ga ni. In dokler je Trst tudi naš, se nam za prihodnost ni bati!«

Kulturni program so oblikovali Mešani pevski zbor Cominum in Pihalni orkester

Komen pod vodstvom dirigenta Matije Tavčarja, gledališka igralca in režiserja Gojmir Lešnjak - Gojc in Andrej Zalesjak ter člani triglavske čete Kulturno zgodovinskega društva Triglav z domačim harmonikarjem Davidom Stepančičem, ki so oboroženi s puškami prikorakali na oder v partizanskih uniformah in ga po zaključni pesmi, primorski himni Vstala Primorska zapustili in nežnemu spolu razdelili rdeče nageljne. Stojan Kosmina pa se je vsem nastopajočim iskreno zahvalil in povabil na ogled razstave ter koncerta partizanskih in domoljubnih pesmi, ki se je odvijal naslednjega dne.

Ob partizanskem golažu in s pesmijo so zaključili prijeten popoldan med Volčjegrajci, ki so vsakemu obiskovalcu podarili broško v spomin na jurišni bataljon, o katerem nameravajo izdati tudi knjigo.

Besedilo in foto: Olga Knez

Izjemen uspeh PGD Komen na tekmovanju Kraške gasilske zveze

Letošnje leto je za člane PGD Komen zelo aktivno, saj smo posredovali že na trinajstih intervencijah, med katerimi je bilo največ požarov v naravi, tehničnih intervencij in nudenje pomoči reševalcem. Ker so za uspešno posredovanje na intervencijah potrebna številna izobraževanja in operativne vaje, so bile tudi v letošnjem letu organizirane operativne vaje na temo tehničnega reševanja, vrhne tehnike in vaje za voznike C-kategorije. Dva člana sta se udeležila požarne vaje na Centru za ravnanje z odpadki Sežana, ki jo je organiziral ZGRS Sežana v sodelovanju s Komunalo Sežana. Štirje člani PGD Komen so v okviru slovenskega modula za gašenje požarov v naravnem okolju, ki je del Državne enote za hitre intervencije, sodelovali na mednarodni vaji Apell-Euromodex, ki je potekala na Sardiniji med 8. in 11. aprilom letos. Z uspešno zaključeno vajo je Slovenija pridobila certifikat za mednarodno pomoč pri gašenju gozdnih požarov. Mesec marec je bil za člane PGD Komen še posebej aktiven. Poleg sestanka opera-

tivne enote sta potekala tudi redni letni občni zbor in obeležitev dneva civilne zaščite. Poveljnik PGD Komen, Blaž Rogelja, je prejel bronasti znak civilne zaščite, za kar mu iskreno čestitamo. Pomemben del društva je tudi gasilska mladina. Vaje z mladinci in pionirji potekajo vsako drugo soboto skozi celo šolsko leto. Mentorji so marca mladino peljali na zaslužen izlet, kjer so obiskali gasilsko šolo na Igu. Najmlajši člani so si nato ogledali risanko Sneguljčica, starejši pa so se pomerili v izzivih v WOOP Fun parku. V letošnjem letu smo operativno enoto PGD Komen okrepili s petimi novimi operativnimi gasilci, ki so uspešno zaključili šestmesečni tečaj. Za krepitev timskega duha in medsebojnih odnosov smo v društvu že drugič organizirali velikonočno srečanje z bogatim programom iger – briškoljado, ciljanje pirhov in tekmovanje v igri "štrbunk". Tekmovanja v briškoli se je udeležilo kar 16 igralnih parov, v ciljanju pirhov in igri "štrbunk" pa je sodelovalo več kot 35 posameznikov. Najuspešnejši trije pari v briškoli ter prvi trije tekmovalci v ciljanju pirhov in "štrbunk" so prejeli zaslužene nagrade. V maju smo obhajali tudi praznik svetega Florjana. V soboto, 3. maja 2025, smo se udeležili svete maše ob godu svetega Florjana, zavetnika gasilcev. Iz našega društva se je svete maše udeležilo več kot 30 gasilcev, gasilk in članov gasilske mladine. Gospod župnik je daroval mašo za vse žive in pokojne gasilce ter nam zaželel varno delo in čim manj intervencij. Kot vsako leto je tudi letos v maju potekalo tekmovanje Kraške gasilske zveze (KGZ), ki ga je letos organiziralo PGD Divača. Tekmovanje je potekalo v soboto, 15. maja 2025, v Sežani. V dopoldanskem času so se pome-

reli najmlajši. Naše društvo so zastopale dve ekipi pionirjev, ena ekipa pionirk in ena ekipa mladincev. Popoldne pa so se pomerili člani, članice in veterani iz vseh društev KGZ. Tekom dneva se je v Sežani zbralo več kot 400 tekmovalcev. Društvo je na tekmovanju doseglo izjemne rezultate – tako po številčnosti (114 članov PGD Komen) kot po doseženih uvrstitvah. Domov smo prinesli kar devet pokalov, med njimi enega prehodnega in kar pet prvih mest. Posebno velja izpostaviti odličen uspeh mladih, ki so dosegli najvišje število točk in že tretjič osvojili prehodni pokal, ki tako prehaja v trajno last PGD Komen.

Uvrstitve ekip PGD Komen so bile naslednje:

- Pionirke: 1. mesto
- Pionirji: 3. in 6. mesto (dve ekipi)
- Mladinci: 1. mesto
- Člani A: 5. in 10. mesto (dve ekipi)
- Članice A: 1. mesto
- Člani B: 2. in 5. mesto (dve ekipi)
- Članice B: 1. mesto
- Veterani: 1. in 2. mesto (dve ekipi).

Besedilo in foto: PGD Komen

Ohranjevanje ročnih spretnosti

Medobčinsko društvo invalidov Sežana se počasi bliža 40-ti obletnici obstoja. Da društvo dobro deluje, se trudijo člani, ki jim ni žal časa in truda, da se društvo dobro razvija. Ne glede na to, kdo kaj dela, je cilj vseh v društvu enak – da društvo vztraja in skrbi za svoje člane.

Pohvalno je, da imamo v društvu športnike, slikarje in delavnico ročnih del. Članice delavnice smo izredno aktivne. Sodelujemo na stojnicah, razstavah na področju vseh štirih občin – Divača, Kozina-Hrpolje, Komen in Sežana. Postavljamo razstave v knjižnicah, bolnici in kakšnem razstavnem oknu ob glavni cesti v Sežani. Ob obletnicah društva in ob prazniku žena razveselimo z darilci tudi naše člane.

Letos smo se 18. maja 2025 udeležile čipkarskega festivala Kalunca v svet na

Velikem Dolu na Krasu. Članice smo na delavnici poučevale mlade obiskovalce spretnosti ročnih del, izdelovanja rožic – šopkov iz krep papirja, dežnikov ter ročno šivanje muck iz filca. Zanimanja je bilo zelo veliko. Obenem smo predstavile zelo bogato stojnico z izdelki, narejenimi iz različnih tehnik. Marsikatero oko je občudovalo naše izdelke.

Pri poučevanju mlade generacije so se potrudile članice delavnice ročnih del Marjetka, Vlasta, Jožica P., Jožica in Sonja.

Hvala gospe Franji Živec za povabilo in zelo prijetno druženje, ki nam je bilo v veliko veselje. Prihodnje leto se ponovno vidimo.

Besedilo in foto: Sonja Trampuž, vodja delavnice ročnih del MDI Sežana

Svetovni dan poezije v Društvu »Vezi«

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) že 26 let 21. marec posveča poeziji, s čimer poudarja njen pomen v kulturnem izražanju in medsebojnem razumevanju. Tudi Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« se je pridružilo svetovnemu praznovanju in v slikovitem Štanjelu organiziralo literarno delavnico, ki je spodbujala ustvarjalnost in ljubezen do poezije med uporabniki Javno socialno varstvenega programa (JSVP) Mreža stanovanjskih skupin enote Divača, Dane in Štanjel ter JSVP Mreža Dnevni centrov enoti Štorje in Štanjel.

Delavnico poezije je vodila izkušena knjižničarka Marija Umek iz Kosovelove knjižnice Sežana – enota Komen, ki je s svojim strokovnim znanjem in navdihujočimi zgodbami udeležence popeljala v svet poezije. Udeleženci so z zanimanjem prisluhnili njenim pripovedim, ki so jih spodbudile k razmišljanju o lastnih izkušnjah in občutkih, kar se je odražalo v njihovih izvirnih pesmih in mislih.

Posebno vzdušje na delavnici so ustvarili tudi učenci Glasbene šole Sežana – podružnica Komen, ki so s svojimi klavirskimi izvedbami poskrbeli za spro-

ščeno in ustvarjalno okolje. Melodični zvoki klavirja so udeležencem omogočili, da so se prepustili svojim čustvom in jih prelili v pesniške verze. Ustvarjalno gradivo, ki je nastalo na delavnici, bo služilo kot dragocen vir za pripravo koledarja Društva »Vezi« za leto 2026 ter glasila za leto 2025. Gre za trajno in pomembno obliko promocije duševnega zdravja, ki odraža tudi izvirnost in ustvarjalnost v prepletu s pomembnimi sodelovanji.

Društvo »Vezi« se ob tej priložnosti iskreno zahvaljuje Občini Komen za podporo in souporabo prostorov Vaškega

GLEDE POVORKE

(Matjaž D.)

Sanjal sem lepoto in stopnišče do nebes
kot iz Biblije, in zamislil sem si dan pozneje:
To niso sanje, to niso običajne sanje, ampak dane, podarjene. Naj verjamem vanje?
Koračnica mi hodi po možganih, v ravni liniji ali po stopnicah?

Ko se koračnica prične, se luč prižge.
Bela svetloba obsije vse in veter šepeta skrivnosti:
Če iščeš sonce, poglej med oblake! Če iščeš dež, se zjoči! Če iščeš Luno, reci Ljubim te!
Potisni oko pred sabo in nov svet se ti bo odprl.
Vse, kar iščeš, imaš že v sebi! A jaz iščem sanjsko povorko, ki hodi ponoči med spanjem.

Želim se ji umakniti – straši me! Zato zaprem vsa vrata, zaprem vsa okna.
Vse se do potankosti čuje, vse se do potankosti vidi.
In kaj naj zdaj? Morda če molim, bo šlo vse stran?
Kam nas pelje ta povorka?
Tja čez ocean, na drugi strani morja srečna bova.
Tako zelo srečna ...

doma Štanjel, kar je prispevalo k uspešni izvedbi delavnice in k prijetnemu vzdušju, ki je spodbujalo ustvarjalnost in medgeneracijsko sodelovanje.

Hvala tudi financerjem Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS (FIHO) in MDDSEZEM ter drugim financerjem, ki so pripomogli k izvedbi aktivnosti.

Besedilo:

mag. Katarina Tomažič in Mara Borac

Foto: Mara Borac

Salim s Kraškimi kapniki

S Kraškimi kapniki – Klub bolnikov po prestani možganski kapi iz Krasa – sem se spoznala leta 2013. Moja sodelavka, fizioterapevtka Klavdija Krušec, že 18 let vodi terapevtsko vadbo v bazenu. Redno, vsako sredo od oktobra do aprila, vadijo svoje gibalne spretnosti in koordinacijo v ajdovskem bazenu. Ob zaključku sezone vsako leto iz vode splezajo na konja. Sezona 2017 je bila prav posebna. Spoznala sem kavboja Dušana Vetriha s svojo kobilo Laro. Dobili smo se na ranču na Brjah, na posestvu Naglost. S Klavdijo sva pripravili medgeneracijsko sodelovanje med babicami, dedki, vnuki in konji. Vsi prisotni smo imeli v mislih en čudovit in izpolnjen dan. Dušanova Lara in Kristinin Piko sta se spoznala, prvič videla in sodelovala, kar sta zelo dobro opravila vodiča svojih konj. Posneli smo film z

naslovom Kraški kapniki, ki je kot primer dobre prakse predstavljen na različnih kongresih.

»Kapniki« smo od 2017 redno sodelovali z Dušanom in njegovima konjema. Larino delo je nadaljeval njen sin – žrebec Salim. Dušan je gospod z velikim srcem. Pripravljen je sodelovati in organizirati zaključke naših bazenskih sezon. Na Salimu je prijahal, ga vodil, ga pripravil na druženje z nami. Salim je bil potrpežljiv, pripravljen na različne jahače, mirno je čakal, da smo splezali oziroma zajahali, ne glede na to, koliko časa in pomoči je vsak posameznik potreboval. Z Dušanom sta bila v izjemnem odnosu. Za dobro počutje Salima je imel Dušan vedno pripravljen priboljšek. Skupaj sta bila 24 let. Leta 2024 je bil Salim z nami še zadnjič. Zaradi bolezni in starosti se

je letošnjo pomlad poslovil. Salim, hvala ti za vse, kar si vsa ta leta naredil za nas. Veliko neprecenljivih občutkov in misli nesemo naprej.

Besedilo: Diana Batista

Foto: Adrijana Konjedič

»Ni cajta« ... za spanje!

Penzionisti res nimamo časa za spanje, če le imamo možnost uresničevati naše drobne sanje.

Sanje z odprtimi očmi so vedno zaželenje, dobrodošle, saj nas spravijo v dobro voljo in nam polepšajo dan. Le visoko med zvezde z njimi ne smete poleteti! Če torej sanjate ogromen zadetek na lotu, potovanje okoli sveta, izlet na Luno ..., potem vam ni pomoči! Če pa želite le v miru, razumevanju, razvedrilu in v družbi sovrstnikov uživati v jeseni življenja, je Društvo upokojencev Komen (DU) pravi naslov za vas!

DU Komen namreč nikoli ne spi in vse aktivnosti spravlja v četrto, če ne kar v peto prestavo.

Za udeležence oziroma za vse, ki želijo sodelovati in slediti vsem dogajanjem, je to kar spodoben trening za možgane. In prav je tako, saj teta *Sklera* in stric *Hajmer* nista ravno navdušena nad tem miganjem malih sivih celic; pa še nečakinja Menca jima drži štango! Naj se ta TRIO kar trudi, ampak mi se (zaenkrat) ne damo!

Za odpravljanje digitalne nepismenosti in pridobivanja modernih načinov komunikacije je bilo 25. in 26. februarja ter 1. in 2. aprila letos organizirano po 10-urno usposabljanje uporabe pametnega telefona. DU Komen je to izobraževanje pridobilo na razpisu Zveze društev upokojencev Slovenije, izvajalec pa je

bil SIMBIOZA – društvo za sodelovanje med generacijami. Predavatelj Simbioze je bil mlad fant Christjan Mastnak, ki bi lahko bil kar vnuk vsem slušateljem. Vendar je Christjan mladenič s tolikšnim potrpljenjem, empatijo, sprejemanjem in razumevanjem »digitalno nepismenih duš«, da je s svojim pristopom in načinom poučevanja navdušil prav vse in vsakega posebej. Vsak se je, bolj ali manj, naučil vsaj osnovne komunikacije s svojim pametnim telefonom. Christjan je vseh naučil, da telefon ni nikakršen bav bav, ampak nadvse koristen pripomoček, in nič ni narobe, če tudi stokrat zgrešiš. Telefon ti ničesar ne bo zameril, vaja pa dela mojstra. Hvala, Christjan, in kmalu se

vrni v Komen!

Vsak teden so ponedeljki, torki in srede (od 18. do 21. ure) namenjeni prijetnemu druženju ob izvajanju različnih družabnih dejavnosti: pikado, namizni tenis, reševanje križank, igranje kart (briškola, remi, tarok), šah, balinanje. Balinarji so sicer že zaključili z nastopanjem v zimski ligi, se je pa maja že pričela Kraška rekreacijska liga, ki poteka na območju OBZ Sežana. V začetku junija se bodo ekipe nekaterih iger (namizni tenis, križanke, pikado, karte) udeležile športnih iger Pokrajinske zveze društev upokojencev Južne Primorske in pridno trenirajo. Vse to poteka v dvorani v Gorjanskem s kar številno udeležbo upokojencev. Da so ti večeri res prijetni in da dober glas seže v deveto vas, dokazujejo tudi posamezniki iz zamejstva, ki se vsak teden z veseljem pripeljejo v Gorjansko. Vsi, ki želite malo druženja, klepeta in po želji še malo gibanja zraven, ste pristočno vabljeni v Gorjansko!

Gibali pa so se tudi udeleženci pohoda Škrbina–Pedrovo, ki ga je DU organiziralo in uspešno izpeljalo 5. aprila letos, in kot vedno – vse po starem: navdušenje in splošno zadovoljstvo vseh pohodnikov.

V petek, 25. aprila, pa je v dvorani v Gorjanskem med 10. in 12. uro potekalo drugačno gibanje. DU je v izvedbi Centra za krepitev zdravja iz Zdravstvenega doma Sežana organiziralo dan zdravja z imenom Rekreativno-gibalne kulture in zdrav način življenja v društvih upokojencev. Vse brezplačno, koristno, poučno, različno testiranje za vse udeležence. Lahko vam je žal vsem, ki ste ta dogodek zamudili, hvala vsem, ki ste se ga udeležili! K temu naj dodam še čisto majhno kritiko: udeležba je bila za tak dogodek res zelo skromna!

Lepa udeležba pa je bila 15. maja 2025 na izletu v Istro, saj se je kar 90 veselih potnikov z dvema avtobusoma odpeljalo na raziskovanje Istre in njenih zanimivosti.

Buje, Motovun, Grožnjan; Etnografski muzej Istre, istrska oljarna z degustacijo, številni sakralni spomeniki in naravne lepote, vse to je dodobra napolnilo dan, ki se je zaključil (spet vse po starem) s krasno večerjo v prijetnem ambientu tradicionalne istrske gostilne v Hrastovljah.

Za sedaj samo opis še ene dejavnosti, ki bi morala biti za vse upokojence in tudi za njihove bližnje še kako aktualna in se je DU Komen aktivno vključilo v reševanje problema: Hiša dobre volje v Komnu je v težavah, saj ima premalo dnevnih oskrbovancev. Če bo to šlo tako naprej, ji grozi zaprtje (leta 2027), kar se je že zgodilo v Desklah. In ko enkrat nekaj zapreš ...

Druga aktualna tema je Zakon o dolgotrajni oskrbi, po katerem bomo s 1. Julijem 2025 vsi plačevali obvezni prispevek (1 % od bruto plače ali 1 % od neto pokojnine), nihče pa ne ve, kaj lahko od Zakona pričakuje. Zaradi tega je bilo organiziranih pet predstavitev (Komen, Brestovica, Gorjansko, Kodreti, Štanjel) navedene problematike. Hišo dobre volje so predstavile Tina Krog in Tanja Fink iz Doma upokojencev Nova Gorica, ki upravlja s Hišo, predvsem pa sta predstavitve polepšali in osmislili dve uporabnici Hiše v Komnu: Suzana Pipan in Vilma Godnič. Hvala vama iz srca!

Zakon o dolgotrajni oskrbi pa je bil predstavljen iz najbolj kompetentnega vira: strokovnega kadra Centra za socialno delo Južne Primorske iz Kopra. Diana Radešić – vodja vstopne točke za dolgotrajno oskrbo CSD Južna Primorska je

zelo razumljivo in pregledno predstavila vse pravice in tudi pasti, ki jih prinaša zakon. Organizacijo Centrov za socialno delo in njihovo delovanje pa sta predstavili direktorica CSD Južna Primorska Tjaša Rodman in njena pomočnica, odgovorna za CSD Sežana Kristina Dekleva.

Udeležba je bila zadovoljiva in tudi udeleženci so prejeli odgovore na svoja vprašanja. Ker se zakon neprestano spreminja, je Diana povedala, da bo jeseni več znanega, zato bi bilo smiselno predstavitev ponoviti septembra.

Tu se članek o DU Komen zaključuje; sledi samo še moje mnenje, ker ne morem iz svoje kože!

Kot sem že napisala pri tematiki dan zdravja v Gorjanskem in enako velja za prej omenjene predstavitve – le kaj je z vami, ljudje? Stvari, ki so zastoj, vas ne zanimajo? Samoplačniški pregledi (osnovni, kot so bili predstavljeni in opravljeni v Gorjanskem na dnevu zdravja), Hiša dobre volje (le kaj mi »če«, jaz je ne rabim (danes)), in Zakon o dolgotrajni oskrbi (boste raje plačali nasvet pri advokatu, ko boste pred dejstvom!). Res, ne razumem!

Kakorkoli, imejte lepo poletje, uživajte in mogoče se boste do jeseni odločili, da je tudi brezplačna pomoč dobrodošla!

Društvo upokojencev Komen pa vas vedno z veseljem sprejme medse!

Besedilo: Adrijana Konjedič

Foto: arhiv društva

Regijski Otroški parlament

V sodelovanju s ZPMS in MDPM Sežana je letošnji regijski Otroški parlament potekal 18. marca 2025 v organizaciji OŠ DBB iz Hrpelje, katere pedagogi in učenci so nam ob tej priložnosti pripravili nepozaben kulturni dogodek, učenci vseh šol pa postregli z vročo razpravo na temo prednosti in slabosti našega šolskega sistema.

Če na kratko povzamemo, si učenci želijo več napovedanih preverjanj znanj, manj preverjanj na teden, manj domače naloge, več pridobivanja znanj v praksi, večjo prisotnost novodobne tehnologije v učnih procesih, popravljanje ocen brez omejitve, več učenja na prostem in še

marsikaj. Nekateri so se pritoževali, da so v šolah dodeljene kazni za neprimerno

vedenje premile, drugi spet so se zgražali nad obratnim, npr. nad ocenjevanjem vedenja, kar je v Italiji pogoj za napredovanje v višji razred. Z zanimanjem smo spremljali primerjavo različnih šolskih sistemov po svetu in sklenili srečanje z zavedanjem, da naš šolski sistem ni med najslabšimi v Evropi, da je dostopnost do izobraževanja res velika dobrobit, kakovosten izobraževalni proces pa je dobra odskočna deska za nadaljnje življenje.

Besedilo in foto: Tea Kocjančič, mentorica Otroškega parlamenta OŠ DBB Hrpelje, in Ana Pangos za MDPM Sežana

Požgane vasi Krasa in Brkinov ter obisk Parka Škaljunc

Kraška univerza za tretje življenjsko obdobje nadaljuje niz predavanj v študijskem programu Iz preteklosti v sedanjost za prihodnost, ki jih izvaja mentorica dr. Ljubica Jelušič, prof. obramboslovja na Fakulteti za družbene vede.

Bivša obrambna ministrica se je 26. marca 2025 posvetila fašistični in nacistični taktiki maščevanja nad civilisti v okupiranih državah in se skupaj s slušatelji spraševala ter podala odgovore, ali se te grozote dogajajo tudi danes v sodobnih vojnah. Spregovorila je o taktiki požiganja in pobijanja civilnega prebivalstva kot protigverilski ukrep, v katerih je bilo na desetine požganih vasi. Kot primer v svetu je navedla Lidice na Češkem, ki so bile izbrane za maščevanje po naključju, ko so Nemci 9. in 10. junija 1942 obkolili vas, zbrali 500 prebivalcev, od tega 173 moških takoj pobili, ženske in

otroke odpeljali v Ravensbrueck. Otroke so pregledali glede na rasno primernost in del otrok dali v posvojitev nemškim družinam, 80 otrok, ki niso bili primerni za germanizacijo, pa zaplinili v taborišču. Vas so požgali in porušili. Oba atentatorja so odkrili v pravoslavni cerkvi v Pragi 18. junija, eden je umrl v spopadu, drugi je naredil samomor. Hitlerjevi propagandisti so posneli film o uničenju Lidic. Film je služil kot dokazni material na Nürnberškem sodišču kot dokaz za nacistični vojni zločin. V kraju Oradour sur Glane v Franciji so pobili 643 ljudi, ženske in otroke so zažgali v cerkvi, vas pa ni bila nikoli obnovljena in tako so ruševine ostale kot muzej in spomin na te grozote. Rašica pri Ljubljani je bila prva požgana slovenska vas, ko je Rašiška četa 18. septembra 1941 napadla nemški avtomobil z zemljemerji, ki so iskali točko za mejo med

nemškim rajhom in Italijo. Maščevanje je sledilo 20. septembra, ko so vas požgali, vaščane pa pregnali v Srbijo in Nemčijo. Nemci so januarja 1942 zažgali in porušili Dražgoše, pobili 41 domačinov, 81 jih poslali v taborišča. Dražgoše so bile po vojni obnovljene, zgrajena je bila tudi grobnica. Tudi številne primorske vasi so doživele enako usodo. V ognju se je rodila svoboda.

Osredotočili so se na kraške vasi, kot so Kazlje, Dolenja vas, Veliko Polje, Ravne, Komen, Branik ter vasi v Brkinih s Kozjanami, ki so dvakrat gorele, Tominje, Pregarje in Harije. Veliko Polje je vas, kjer so se vaščani izjemno angažirali v skrbi za partizane, med drugim so skrbeli tudi za ranjeno partizanko. Več mladih je šlo v partizane že pred kapitulacijo Italije. Zaradi izdajalca Nedeljka so požgali hiše, kjer so našli partizane. Ob koncu vojne je

bila vas, tako kot številne brkinske vasi, pozabljena. Partizani so 16. maja 1943 napadli fašiste v Raši. V boju je padlo šest Italijanov, partizani pa so se umaknili. Fašisti pa so nekaj domačij zažgali kot tudi krave in prašiče v zaklenjenih štalah. V Raši so ustrelili 12 talcev. V brkinskih vaseh so požigi nastajali 1942 leta pod italijansko okupacijo in 1944 pod nemško okupacijo zaradi maščevanja. Sledilo je čiščenje zaledja, v kolikor bi se zavezniški izkrcali v Istri v cilju, da zavezniške sile ne bi imele podpore na terenu, nemške sile pod vodstvom Globočnika pa so pobijale vaščane in zažigale vasi.

Več kot dvournno srečanje so zaključili z dilemami o odporu in maščevanju danes ter številnimi vprašanji, med njimi tudi o varnosti Slovenije danes glede na to, če velesile lahko priključujejo tuja ozemlja k

svojim ali če ne priznavajo soobstoja tujih narodov na svoji zemlji.

Slušatelji krožka so si 23. aprila 2025 ogledali Park Škaljunc Lupinc v Praprotnu, ki je ena izmed točk Poti miru. Tokrat jih je v zavetišče kraških vzpetin, obdanimi z vinogradi, pod vasjo s kamnitimi hišami Praprot na italijanski strani Krasa vodila predsednica UTŽO Kras Nadja Mislej Božič. Ogledali so si Park Škaljunc, ki ga je ob stoletnici začetka 1. svetovne vojne v bližini vasi uredil domačin Danilo Lupinc kot muzej na prostem. Muzej predstavlja različno naravno in zgodovinsko dediščino. Slušatelji so se sprehodili po obnovljenih jarkih iz prve svetovne vojne in se podali mimo jame Grižnica/Lesa, kjer so ruski vojni ujetniki, ki so kopali jarke, po delu našli zavetje za počitek. Kamnita plošča na začetku osrednjega dela parka

je posvečena leta 1916 umrlemu Danilovemu dedku Antonu Terčonu in ruskim vojnim ujetnikom. Zanimive so prekrasno urejene velike kamnite hiške, ki so nekoč pastirje varovale pred soncem in slabim vremenom. Nemci so imeli med drugo svetovno vojno v Praprotnu protiletalsko topništvo, leta 1944 pa so zavezniški vas bombardirali. Na mestu, kjer je padla ena od bomb, je vidna večja kotanja. Z vrha hriba pa so na nadmorski višini 229 metrov imeli čudovit razgled, ki se odpira na ustje reke Soče, Gradeško laguno, Furlansko nižino in Tržaški zaliv. Na vrhu hriba je vidnih več kraških pojavov. Pod parkom se nahaja opuščen kamnolom, katerega dediščina je predstavljena s transportnim vozičkom na tračnicah.

Besedilo in foto: Olga Knez

Končni izlet kraške tretje univerze na Prem

Slušatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras so se ob zaključku študijskega leta, 23. maja 2025, podali na zaključni izlet. Tokrat so si izbrali vasico Prem, ki je zaščiten spomenik lokalnega pomena.

Lepote brkinske vasi, v kateri prebiva 120 prebivalcev na 86 hišnih številkah, je odstirala turistična vodnica Jerica Strle. Prem je ena od vasic v občini Ilirska Bistrica, ki je druga po velikosti med slovenskimi občinami, na repu pa po številu prebivalstva. Tudi na Premu se število

prebivalcev manjša. Najprej jih je popeljala na ogled cerkve sv. Helene, ki je v virih prvič omenjena leta 1498, a je bila na njenem mestu v 17. stoletju zgrajena baročna cerkev in današnja iz 19. stoletja. Prav ta cerkev je prva od številnih primorskih cerkev, ki jo je leta 1921 poslikal Tone Kralj, katerega 50. obletnico smrti obhajamo prav letos. Zaustavili so se na gradu Prem, ki slovi kot eden najbolj pričevalnih grajenih zgodovinskih virov v porečju Reke. Zgrajen je bil v srednjem veku, domnevno že konec 12.

stoletja. V času Ket(t)jevih na Premu je bil grad v lasti rodbine Porcia iz Furlanije. Od leta 1991 je v lastni Občine Ilirska Bistrica. Srednjeveški dan na Premu bo 7. junija, kjer se bodo obiskovalci podali v čas srednjega veka na nepozabna potovanja s prikazi lokostrelstva, metanja sekir, glasbe, kaligrafije, nastopom glasbenih in plesnih skupin, najbolj zanimiv pa bo prav gotovo prikaz viteške opreme in orodja ter ognjenih nastopov. Na premskem gradu se odvijajo tudi tradicionalna Premska srečanja, ki jih organizira domače literarno društvo. Sledil je ogled nekdanje premske osnovne šole s Kettejevo spominsko sobo. Trivialka je bila ustanovljena leta 1826. V tej stavbi se je 19. januarja 1876 rodil Karol oziroma Dragotin Kette. Naslov razstave, ki sta jo obnovili Zvona Ciglič (2001) in Aneja Rože Kravanja (2021), je *Ne bom se vdal: Življenje Dragotina Ketteja*.

Na poti domov so se po okrepitvi na Turistični kmetiji Pri Ivankotovih zaustavili na sadjarski kmetiji Antona Biščaka na Bujah in si ogledali fotografsko razstavo z naslovom *Ljudje in kulture sveta* njihove članice Vlaste Gorup v galeriji Pr'K'Ščaki v Betanji. Razstava bo na ogled do 16. junija.

Besedilo in foto: Olga Knez

Radi beremo

Začetke študijskih krožkov beležimo v času prehoda iz 19. v 20. stoletje na Švedskem, kjer so sočasno z gospodarsko krizo tudi nastali. Prvi študijski krožek je po ameriškem vzoru ustanovil tako imenovani „oče“ študijskih krožkov, Oscar Olsson, leta 1902. Za Švedsko so študijski krožki najpogostejša oblika izobraževanja odraslih.

Spontan in samoiniciativen način skupinskega učenja izhaja v Sloveniji že iz dobe čitalništva in je po drugi svetovni vojni več kot štirideset let povezan z imeni prof. dr. Ana Kranjc in dr. Dušana Findeisen s Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, ki v Mrežo povezuje več kot 50 univerz za tretje življenjsko obdobje, razpršenih po različnih krajih Slovenije in v njih delujejo tudi raznoliki študijski krožki in študijske skupine. Pod okriljem Andragoškega centra Slovenije pa poteka projekt Študijski krožki za odrasle. Sleherni krožek traja najmanj 25 ur v študijskem letu oziroma v poprečju 35 ur na leto.

V sklopu Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, ki ima formalni sedež v Zadržnem domu Gorjansko, delujejo

štirje študijski krožki, študijskih skupin pa je veliko več. Bralni študijski krožki so trije (četrti krožek je Iz preteklosti v sedanost za prihodnost), s tem da je študijski krožek Berem, poslušam, pišem in se pogovarjam v prostoru Kosovelove knjižnice Sežana že zaključil srečanja za to študijsko leto. Članice in člani krožka /Iz/berimo besedo se v Svetem Antonu pri Kopru pod okriljem Librisa srečujejo en- do dvakrat v Domu kulture Sveti Anton. V Knjižnici Komen pa po dogovoru drugo in četrto sredo v mesecu ob 10. uri dopoldan. Od oktobra do maja so brali knjige po dokaj svobodnem izboru in se o prebranem pogovorili, občasno pa se odločijo za skupno branje določenih del oziroma avtorjev. Glasno in tiho so prebirali esejistični prvenec Helene Koder Drevo z neznanimi sadeži, roman južnokorejske pisateljice Han Kang Vegetarijanka, tri srečanja so namenili poeziji, prozi in prevodom akademika in književnika Cirila Zlobca. Med avtorji pesniških zbirk so posegli po Kajuhovih, Jesihovih, Kosovelovih in Gregorčičevih pesmih, delih Poljakinje Wislave Szymborske, izmed proznih del po Črnem obroču Marija Čuka, Pečaričevem Otroku

na Morganovi črti, po intervjujih tržaškega Slovenca Jerneja Ščeka z italijanskimi intelektualci v Kavarni Italija, Aktovki japonskega avtorja Hoiromija Kawakamija, Pobeglem otroštvu (Najvišje drevo), Tomiščevih Zgodbah iz labirinta in Vzponu Stefana Hertmansa. Na enem izmed srečanj so osvetlili lik in delo Williama Shakespeara ter s tem obudili delček srednješolskega programa. Ob glasnem in tihem branju leposlovja in neleposlovja ter branju z razumevanjem je bil poudarek na kakovostnih delih in kriterijih zanje, predvsem pa so si dopuščali osebne in drugačne poglede na prebrano. Pridružili so se vseslovenski bralni akciji v spomin na promotorko branja Manco Košir. Srečanje v novogoriški knjižnici s poljskimi avtorji in študenti interpretatorji je bilo posebno doživetje. Študijsko leto zaključujejo s pogovori o prebranem, delih iz bralne akcije Primorci berejo, branju ob dnevu odprtih vrat, ko jih bo obiskala predsednica Nataša Pirc Musar. Vabljeni, da se nam pridružite vsako drugo in četrto sredo v mesecu ob 10. uri v Knjižnici Komen.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Občni zbor Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa

Osnovni namen društva, ki aktivno deluje od leta 1992, je povezovanje, izobraževanje vinogradnikov vinorodnega okoliša Kras in promocija vin ter matičnega Krasa. Po zadnjih podatkih obsega Kras 530 ha vinogradov, katere obdeluje 718 vinogradnikov. Okoli 72 % zajema sorta refošk in pridelava našega terana PTP, sledita dve beli sorti – malvazija in vitovska grganja. Čeprav stanje v tej panogi ni rožnato, saj površine vinogradov padajo in se mladi težje odločajo za kmetijstvo, se v društvo vključuje preko

80 vinogradnikov (bila so leta, ko je članstvo presegalo 130 vinogradnikov).

Pred pričetkom občnega zbora 12. marca 2025 v Dutovljah je Kmetijski gozdarski zavod Nova Gorica – KSS Sežana skupaj z društvom organiziral predavanje o zdravstvenem varstvu vinogradov, kjer je dr. Ivan Žežlina opozoril na pereče bolezni vinske trte. Milena Štolfa je vinogradnike obvestila o projektu Vinske turistične ceste in o dogajanjih v kmetijstvu. Občni zbor je pozdravil predsednik društva Franko Seražin. Priso-

ttni člani so potrdili poročilo in program dela. Vinarji so se že pridno udeležili prireditve Refuscus Mundi v Izoli in festivala malvazije v Portorožu. Zelo pomembno je sodelovanje z društvom v zamejstvu, kjer se na prireditvah Teranum v Trstu in Vitovska in morje v Devinu predstavljajo tudi naši člani. Društvo aktivno dela še na številnih drugih prireditvah v Sloveniji in tujini ter na ocenjevanjih in zbiranju vzorcev – Agra Gornja Radgona.

Občni zbor je pozdravila kraljica terana Neža Ukmar. Društvo je tudi letos ponovno razpisalo izbor kraljice terana, išče se tudi tajnika društva. Na občnem zboru je sodeloval tudi organizator Praznika terana in pršuta in se dogovoril s člani za sodelovanje.

Dela na področju vinogradništva in vinarstva ter skupni nastopi in promocija našega vinorodnega okoliša kličejo nove člane. Vabljeni. Pišete lahko na dvvkrasa@gmail.com.

Besedilo: Majda Brdnik

Foto: arhiv DVV Krasa

Čebelarška ekskurzija na Madžarsko

V začetku aprila smo odšli čebelarji ČD Kras-Brkini na tridnevno strokovno ekskurzijo na Madžarsko. Po nekaj postankih in pobiranju članov smo na mejnem prehodu pobrali še našo vodnico in prevajalko, ki nas je spremljala vse dni na naši poti. Prva postaja je bila v mestu Nick, kjer nas je sprejel župan in čebelar, gospod Szabo Ervin, in razložil način čebelarjenja pri njih, obrazložil madžarsko zakonodajo s področja čebelarstva in kmetijstva, predstavil vrste medu in še veliko zanimivosti ter nas prijazno pogostil. Popoldne smo si ogledali še graščino in del posestva Eszterhazi iz 13. stoletja v kraju Ferod.

Naslednjega dne smo si ogledali muzej svetil in muzej čipk v kraju Fertoszeppek ter lončarstvo v kraju Hegyko, kjer so se najbolj korajžni obiskovalci preizkusili v oblikovanju gline. Obiskali smo tudi čebelarja, gospoda Toth Andrasa, ki nam je pokazal čebelarjenje v naravi in lastne prostore, kjer ima trgovino in skladišče za med, saj se ukvarja tudi z odkupovanjem medu in prodajo medu. Pri večerji v hotelu Jam nas je spremljala njihova glasba in po taktih so mnogi tudi zaplesali.

Zadnji dan smo obiskali čebelarja Panacz Tiborja v kraju Kapuvar, ki nam je povedal marsikaj zanimivega glede svojega dela in pokazal prostore, kjer toči med in izvaja ostala čebelarška dela. Kupili smo tudi med za primerjavo z našim doma in še nekaj malenkosti. Čas je hitro minil, saj smo se ob ogledu sladkali še z njegovimi dobrotami. Nato je bil na programu še ogled graščine Szechenyi v kraju Nagyszébk. Za konec je sledil še

ogled železne zavese na mejnem prehodu z Avstrijo v kraju Šopron. Vse dni smo imeli kosilo v njihovi znani restavraciji Bozi Rozi, da smo poleg strokovnega dela okušali in razvajali tudi svoje brbončice z njihovo kulinariko. Popoldne smo se polni lepih vtisov, prijetno utrujeni in zadovoljni vračali proti domu.

Besedilo in foto: Mira Gal

Predsednica Gobarskega društva je Ariana Pertinač

Dolgoletna predsednica in ena izmed ustanoviteljev Gobarskega društva Sežana Ljubica Tavčar Bandelj je funkcijo predsednice društva, ki uspešno deluje že več kot pol stoletja, predala Ariani Pertinač. Tako so se člani društva, ki šteje okrog 80 članov, na volilnem občnem zboru na Bunčetovi domačiji v Dutovljah 11. aprila 2025 dosednji predsednici iskreno zahvalili za njeno dolgoletno

delo v društvu, ki kot društvo v javnem interesu opravlja pomembno nalogo na področju izobraževanja in preventivne dejavnosti na Krasu in Brkinih.

V lanskem letu so polstoletno delovanje praznovali s številnimi aktivnostmi. V Kosovelovi knjižnici so pripravili bogato razstavo o delu in društvenem življenju. Posebno zahvalo je predsednica Tavčar Bandelj namenila vsem trem determi-

natorjem. To so: Dario Fortuna, Claudio Barbo in Ljuba Andreuzzi, kot tudi vsem nabiralcem, tistim, ki so postavljali razstave, in nenazadnje tudi kuharicam, ki z izbranimi gobjimi jedmi popestrijo kulinarčno ponudbo ob razstavah svežih gob, ki jih obiščejo tudi otroci iz vrtca in učenci domačih šol.

»Tudi lani smo pripravili niz razstav svežih gob tako v domačih krajih kot tudi pri Slovenskem kulturnem društvu Vigred v Praprotnu. Lani smo na strokovno ekskurzijo odšli v Iško vas. Kljub temu da je bila gobja bera zelo skromna, smo se imeli lepo. Smo tudi stalni gostje tradicionalnega martinovanja na Krasu, kjer v Dutovljah sodelujemo s svojo stojnico in kulinarčno ponudbo. Dutovska krajevna skupnost nas je lani povabila k sodelovanju, ko smo z ocvrtki pospremili prihod dedka Mraza. Vedno smo prisotni na občinskih praznikih ter ponujamo gobje jedi ob martinovanju in na prazniku terana in pršuta v Dutovljah. Žal pa bi si želeli več strokovnega sodelovanja s krovno

organizacijo – Mikološko zvezo Slovenije in v svoje vrste pritegniti mlajše člane,« je poudarila Tavčar Bandelj. Na volilnem zboru so bili tudi gobarji s spodnjega

Krasa, ki bi se radi več vključevali v delo in organe društva.

Tudi v letošnjem letu bodo z mlajšo predsednico Ariano Pertinač nadaljevali

z ustaljenimi aktivnostmi v društvu in se med drugim kot varuhi narave povezovali z dutovsko lovsko družino Kras.

Besedilo in foto: Olga Knez

Iz komenske knjižnice

Kino Soča v Komnu

Potujoči Kino Soča – Isonzo Cinema od leta 2024 vzpostavlja letne kinematografe na slikovitih lokacijah vzdolž meje ob sodelovanju s ključnimi partnerji iz regije.

V Komen je pripeljal dve srečanju pred filmskim platnom. V sodelovanju z Občino Komen in Knjižnico Komen smo si gledalci ogledali film *V tišini življenja*, ki je razmišljanje o življenju in minevanju.

Dokumentarec režiserke Nine Blažin spremlja Manco Košir (1948–2024), novinar, profesor, publicist in prostovoljko pri Slovenskem društvu Hospic v zadnjem obdobju njenega življenja. Film prepleta njeno zgodbo z režiserkinim osebnim doživljanjem izgube očeta ter odpira vprašanja o pomenu bližine, spominjanja in dostojanstva v slovesu.

Drugo srečanje pred filmskimi platni smo posvetili Francu Giraldu (rojen v Komnu) in njegovim obmejnimi zgodbami. Ogledali smo si njegova filma *Meja* (1996) in *Kras* (1960). Filmski večer je potekal v okviru projekta *Oriente Vzhod / Occidente Zahod – Meja skozi film in zgodovino*, ki je del uradnega programa Evropske prestolnice kulture GO! 2025.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Kinoateljje

Boštjan in Zoja v knjižnici

Vsako leto se tudi v naši knjižnici spomnimo na rojstni dan Hansa Christiana Andersena in Mednarodni dan knjig

za otroke. Proslavimo ga s pravilčno urico, ki je vedno nekaj posebnega. Letos smo medse povabili pravzaprav Ko-

menko Darko White. Ne veste, kdo je to? Nad vse prijazna in sposobna ilustratorka in grafična oblikovalka, ki ljubezen do risanja v sebi nosi že od otroštva, ko je pri ustvarjanju opazovala svojega dedka.

Na pravljčni urici smo predstavili pravljico Boštjan in Košek, ki otroke spodbuja k pospravljanju. Darka je knjigo ilustrirala, saj je bila izbrana na avtorjevem

natečaju. Med pripovedovanjem je Darka na računalniško tablico ustvarjala nov izdelek, ki so ga potem skupaj z otroki pobarvali. Zelo zanimivo je bilo predvsem, ko so se lahko sami preizkusili pri ustvarjanju ilustracij.

Posebno doživetje je v knjižnico prinesla gospa Josipina Kovačič, ki je otrokom predstavila Zojo in njene slastne

melancane. Čudovito zgodbo, ki spodbuja trajnostni razvoj, je tiskala Grafika Soča in je tiskana na slovenski papir. Kar je danes redkost. Otroci so z zanimanjem prisluhnili malo drugačnemu podajanju zgodbe o navihani Zoji, ki je po končani pravljici vsakemu podarila sadiko melancane.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv knjižnice

Andrej Šifrer gost 12. Magajнове bralne značke

Letošnja že 12. tradicionalna Magajnova bralna značka, ki se je pričela 20. januarja in je trajala vse do 3. aprila, je na zaključno prireditev 3. aprila 2025 v divaško enoto sežanske Kosovelove knjižnice privabila 34 pridnih bralcev iz Vzgojno varstvenih zavodov Sežana in Divača ter Doma na Krasu Dutovlje, njihovih mentorjev, varovancev in spremljevalcev ter prijateljev, znancev, sorodnikov in bralcev. Prireditve sta vodili marljivi bibliotekarki sežanske Kosovelove knjižnice Maja Živec in Tanja

Bratina Grmek, ki že več let spodbujata branje v dolgoročnem programu v okviru projekta Zaznamovan sem – berem več.

Kot sta Tanja in Maja povedali, je bralna značka poimenovana po domačem pisatelju, zdravniku in uredniku Bogomirju Magajni, ki se je rodil 13. januarja 1904 v Gornjih Vremah, ter umrl 28. marca 1963 v Ljubljani. V Magajnovo bralno značko se vključujejo osebe s posebnimi potrebami. V letošnjem letu so na bralnih družin njih pridno ločevali odpadke s sežansko

Komunalno, skočili do ZDA, se naučili lepega vedenja in manir ter spoznali življenjske zgodbe znanih ljudi. Pridno so brali, poslušali, risali, pisali, skrbeli za bralne dnevnike.

Vsako leto medse povabijo ugledne slovenske glasbenike. V vseh teh letih so natopili Jože Potrebuješ, Marjetka in Raay, Omar Naber, Rudi Bučar, Tinkara Kovač, Adi Smolar, Anja Štefan, klovnesa Eva Škofič Maurer, Vida Mokrin Pauer, Ljuba Jenče ... Tudi letos so povabili ugledno glasbeno legendo. Obiskal jih je pevec, kantavtor in skladatelj Andrej Šifrer, ki je na glasbenih odrih že pol stoletja. Z njim so zbrani, ki so do zadnjega kotička napolnili divaško knjižnico, prepevali ob njegovih izbranih skladbah.

Šifrer pa jim je ob zaključku srečanja podelil posebna priznanja in praktično nagrado (nahrbtnik) za vestno in pridno delo ter trud. Zahvalili so se tudi donatorjem – Zavarovalnici Generali, Komunalni Sežana, Mizarstvu Makovec in Klančar Žerjavi, ki so omogočili zaključni dogodek. Razšli so se z obljubo, da se prihodnje leto zopet vidijo in doživijo nove bralne dogodivščine.

Besedilo in foto: Olga Knez

Burjina glasba

Naš ritem sezone še ni končan ...

Sezona 2024/2025 je bila za naš orkester zelo pestra in uspešna. Za nami je več koncertov in glasbenih udeleževanj. Že takoj po prihodu novega leta smo bili lahko del dirigentske šole Andreje Šolar, ki pod svojim vodstvom uri tako dirigente kot naš orkester. V sredini marca smo bili deležni obiska dirigenta Mattea Firmi in Andree Gasparini, s katerimi smo pilili še zadnje detajle pred odhodom na tekmovanje. Konec marca pa smo skupaj z divaškim pihalnim orkestrom priredili spo-

mladanski koncert v Kosovelovem domu v Sežani. Tudi letos smo vas, kot že velevala tradicija, budili na prvi maj.

Če mislite, da smo s srebrno nagrado zaključili sezono – se motite! Najlepši glasbeni trenutki tega šolskega leta so šele pred nami. Do konca sezone nas čaka še nekaj nastopov in novih izzivov. Tudi letos smo del godbe po kraških vaseh, v sklopu katere je organiziran koncert 7. junija v Tomačevici, prav tako pa vračamo obisk Bricem in 8. junija zaigramo v osrčju Go-

riških Brd. V sklopu občinskega praznika prirejamo 15. junija še koncert s prav posebno gostjo, Nušo Derenda, na katerem boste lahko prisluhnili znanim slovenskim in tujim pop melodijam.

Ko se združijo kraški orkestri, postane glasba še močnejša. Prvič v zgodovini pihalnega orkestra Komen smo se podali v vode korakanja in z vajami pričeli novo poglavje skupnega sodelovanja s sežansko, divaško in brkinsko godbo, kateremu boste lahko pričala avgusta, na prazniku

terana in pršuta, ko se bomo ponosno predstavili javnosti.

Kot je že znano, tudi letos organiziramo poletno orkestrsko šolo Musikras za vse mlade, zagrete orkestraše, ki bo letos potekala tako v Štanjelu, kot v Hrpe-ljah. Letošnja prav posebna novost pa je JazzKras Band, ki bo na Kras prinesel tudi malo svobodnih jazz ritmov, improvizacije in svežih idej.

Besedilo: Neža Fakin
Foto: arhiv POKomen

Glasba, ki združuje, nagrada, ki potrjuje

Pihalni orkester Komen je ponovno dokazal, da predanost, vztrajnost in ljubezen do glasbe vodijo do izjemnih dosežkov. Na prestižnem mednarodnem tekmovanju Flicorno d'oro v italijanskem mestu Riva del Garda smo pod taktirko našega Matije Tavčarja osvojili 2. mesto v svoji kategoriji, kar je rezultat trdnega dela in izjemne ekipe.

Po uspešno speljanem tradicionalnem božično-novoletnem koncertu smo orkestraši pridno poprijeli za svoje inštrumente in se lotili intenzivnih priprav na bližajoče se tekmovanje, ki nas je čakalo v začetku meseca aprila. Po mesecih skupnih in sekcijskih vaj, raznih koncertov in gostovanj dirigentov, s pomočjo katerih smo pilili naše znanje, smo se 12. aprila odpravili na pot proti Rivi del Garda na

severu Gardskega jezera.

Po nekaj urah vožnje smo končno prispe-li v sončno mesto, kjer smo najprej nekaj pojedli in se nato odpravili proti dvorani, kjer je že potekalo tekmovanje ter poslušali nekaj orkestrrov iz drugih kategorij. Zvečer smo se nastanili v hotelu, kjer smo prenočili in se pripravili na tek-movalni nastop, ki nas je čakal naslednji dan.

Čeprav smo se na dan tekmovanja prebudili v nekoliko deževno jutro, to ni omajalo našega veselja, pričakovanj in pripravljenosti na izziv, ki je bil pred nami. Ko smo prispeli do prizorišča tek-movanja, je bilo v zraku že čutiti nape-tost in pričakovanje. Preoblekli smo se v naše nove, elegantne uniforme, nato pa izkoristili dragocene trenutke za zadnjo

vajo, osredotočeni in povezani kot prava ekipa.

Prihod na oder je bil trenutek, ki si ga bomo zapomnili za vedno. Zavedanje, da predstavljamo ne le sebe, temveč našo državo kot edini nastopajoči iz Slo-

venije, je bilo nekaj posebnega. Tistih dvajset minut programa na odru je minilo v hipu in že smo lahko občutili bučen in spodbuden aplavz celotne dvorane. Naši nasmeški na obrazu so povedali več kot besede, obrestoval se je ves trud in odrekanja. V zraku je bilo čutiti naš ponos, srca pa so utripala v ritmu zadnjih taktov – igrali smo kot še nikoli.

Po nastopu, smo si privoščili še tipično italijansko kosilo in se kmalu odpravili proti domu, vendar brez našega dirigenta in predsednika Roka Furlana. Onadva sta namreč počakala na razglasitev rezultatov, ki pa je potekala okrog devete ure zvečer. Ostali orkestraši smo v Komen prišli v večernih urah, kjer so nas pričakali

naši zvesti podporniki – starši, prijatelji in drugi sorodniki.

Zahvaljujoč tehnologiji, smo lahko razglasitev rezultatov nestržno spremljali tudi mi, in sicer kar na placu v Komnu. Vsaka izrečena kategorija, vsako ime drugega orkestra je le še povečevalo napetost. Srce nam je razbijalo, roke so bile hladne, a upanje je raslo z vsakim trenutkom. Ko so izrekli naše ime in razglasili rezultat, je med nami završalo – smeh, solze, objemi. Veselje je bilo nepopisno, zapela je tudi harmonika.

Bili smo srebrni v svoji kategoriji, kar je še en pomemben dosežek v zbirki uspehov komenskega orkestra, ki znova potrjuje našo predanost in glasbeno ka-

kovost. Kot flavtistka moram še omeniti, da smo poleg prefinjenega, steklenega pokala za nagrado prejeli tudi čisto novo flavto. Pihalci pa smo prejeli še posebno priznanje za najboljšo pihalno sekcijo vseh sodelujočih orkestrov vseh kategorij.

Ob tej priložnosti bi se radi prav posebej zahvalili našemu dirigentu Matiji Tavčarju, brez katerega bi si pihalni orkester Komen prav težko predstavljali, in pa tudi Občini Komen, vsem mentorjem, podpornikom, donatorjem ter staršem, ki nam skupaj pomagajo ustvarjati nove zgodbe.

Besedilo: Neža Fakin
Foto: arhiv POKomen

Delovanje podružnične glasbene šole v Komnu

Šolsko leto se zaključuje, na naši podružnični glasbeni šoli pa se lahko pohvalimo s pestrim in aktivnim delom ter mnogimi nastopi.

Učenci nastopajo na domačih odrih ...

Učenci so se tekom celega leta s svojim igranjem predstavljali na različnih nastopih – tako razrednih kot tudi skupnih. Razredni nastopi so tisti, kjer se predstavijo učenci posameznega učitelja. Imamo tudi takoimenovane interne nastope, kjer pa je cilj, da nastopajo učenci vseh glasbil, ki jih poučujemo na naši podružnici. Tako se družijo ter poslušajo drug drugega. Seveda imamo še druge, javno bolj izpostavljene nastope, kot so novoletni, letni koncert, ter zdaj že tradicionalno prireditve ob kulturnem prazniku, ki jo organiziramo skupaj s komensko enoto Kosovelove knjižnice Sežana in drugimi povabljenimi gosti.

Nastopajo tudi drugje ...

Seveda učenci radi spoznavajo nove kraje, zato nastopajo tudi na prireditvah,

ki jih ustvarjamo s tikanjem vezi z drugimi šolami, kraji, ustanovami ... Letos se lahko pohvalimo z gostovanjem na podružnični glasbeni šoli v Izoli, kjer smo skupaj s tamkajšnjimi učenci izvedli prijeten nastop in obenem krajši izlet na obalo.

Nekaj učencev klavirja je nastopilo v Ilirski Bistrici na srečanju pianistov, spet drugi so sodelovali na prireditvi ob dnevu poezije društva Vezi v Štanjelu. Še tretja skupina mladih pianistov pa je sodelovala na praznovanju 25. obletnice delovanja Kraškega kluba bolnikov po možganski kapi Komen, ki je bilo konec maja v Gorjanskem. Nekateri pianisti so sodelovali tudi na šolski prireditvi ob materinskem dnevu.

Kitaristi so sodelovali na kitarškem dnevu v Ajdovščini. Sledili so nastopi flavtistov tekmovalcev v Izoli, pa zabavni pustni nastop ter nastop bratcev in sestrice v Sežani.

V goste nas je povabila tudi podružnična osnovna šola v Kostanjevici, kjer smo učence z zgodbo popeljali v čudoviti svet glasbe. To glasbeno pripoved smo v

maju izvedli tudi na podružnični osnovni šoli v Štanjelu ter komenski osnovni šoli.

Nekateri radi tekmujejo ...

Določeni učenci si postavijo tudi visoke cilje, ki od njih zahtevajo več dela in

podpore staršev, ter se udeležujejo različnih tekmovanj. Z doseganjem teh ciljev hitreje napredujejo in osvajajo nova znanja. V mesecu marcu se je tako kar nekaj učencev udeležilo zahtevnega državnega tekmovanja mladih glasbenikov Slovenije TEMSIG. Od tam so se vrnili z bogato bero priznanj. Pianistka Marijana Marc Trkulja je prejela ZLATO PRIZNANJE (učiteljica Ingrid Tavčar), saksofonist Tim Rebula ter klarinetist Atej Rebula SREBRNO PRIZNANJE, saksofonistka Klara Jazbec pa BRONASTO PRIZNANJE (učitelj vseh treh je Branimir Trifković). Flavtistka Julija Fakin je domov prinesla SREBRNO PRIZNANJE (učiteljica Tamara Tretjak), trobentač Mihael Sanabor Simčič pa si je z igranjem v trobilnem sestavu priigral ZLATO PRIZNANJE (učitelj Erik Žerjal).

V maju so sledila še mednarodna tekmovanja. Duo flavte in kitare – Gabriela Rosali Tchikaya Kosovelj ter Leonard Simčič sta prejela ZLATO PRIZNANJE na kitarskem mednarodnem tekmovanju v

Krškem, na mednarodnem tekmovanju v Palmanovi pa SREBRNO PRIZNANJE. Mentorja sta Tamara Tretjak ter Janoš Jurinčič. Melani Švagelj je na mednarodnem kitarskem tekmovanju osvojila BRONASTO PRIZNANJE (učitelj Janoš Jurinčič). Tolkalec Gabriel Simčič je na mednarodnem tekmovanju Bolero osvojil ZLATO PLAKETO (učitelj Matija Tavčar), trobentač Mihael Sanabor Simčič pa SREBRNO PLAKETO (učitelj Erik Žerjal). Komenski pianisti so se udeležili mednarodnega klavirskega tekmovanja v Kastavu na Hrvaškem, od tam pa so prinesli tri ZLATA PRIZNANJA – Tina Bandelj, Marijana Marc Trkulja in Maks Jakob Erženičnik – in eno SREBRNO PRIZNANJE – Vita Fakin (učiteljica Ingrid Tavčar).

... Navsezadnje pa igrajo za svojo dušo

Naš najpomembnejši cilj je – mimo vseh nastopov in izzivov – vzgojiti samostojne, samozavestne ljudi, ki jim igranje na glasbilo pomeni pobeg v svoj svet.

Ne marajo vsi nastopov in tekmovanj, in prav je tako. Otroci so med seboj različni in vsak je dragocen po svoje. Mama ene od učenk je povedala: "Po napornem dnevu se hčerka velikokrat usede za svoj inštrument in igr ... Takrat ne vadi, zgolj igra. Svoje skladbe, tiste priljubljene od lani, morda pa tudi delček ene teh, ki se jo šele uči. Teh trenutkov ne jemlje kot vadbo, to ji pomeni sprostitev, nekakšen čustveni ventil." Ko učitelj sliši take besede, v sebi začuti zadoščenje in največjo srečo, ki jo lahko doživi kot pedagog. Navsezadnje je glasba tu zato, da nas nahrani od znotraj, skozi delo nas krepi in nas navdaja z zadovoljstvom ob malih vsakodnevnih opravljenih korakih in osvojenih ciljih.

Ob zaključku pregleda našega bogatega udejstvovanja pa navajamo še dva zapisa učencev, ki obiskujeta glasbeno šolo. Naj vas njune besede opogumijo, da svoje otroke še naprej vzpodbujate po poteh spoznavanja glasbe.

Besedilo: Ingrid Tavčar, profesorica klavirja
Foto: arhiv GŠ Sežana

»Glasbeno šolo obiskujem drugo leto. Učim se igrati klavir. Pouk nauka o glasbi je zahteven, a z vajo in s pomočjo učiteljice tudi to še kar gre. Zelo rad obiskujem ure klavirja, kjer z učiteljico spoznavam nove melodije. V začetku mi je bilo zelo stresno nastopati. Sedaj pa se nastopov zelo veselim, ker se mi

zdi, da mi gre igranje klavirja še kar dobro. Na dveh nastopih sem pri igranju zgrešil. Takrat me je bilo sram. Učenje nove skladbe mi je zelo zahtevno. Vesel pa sem, ko se jo s pomočjo učiteljice naučim in jo potem rad igram. Klavir vadim skoraj vsak dan vsaj pol ure. Ob novih skladbah pa tudi več. Na začetku

obiskovanja glasbene šole mi je bila vadba klavirja težka, saj nisem poznal niti osnovnih lestvic. Sedaj pa se ob vadbi klavirja tudi zabavam. Ob novih skladbah včasih tudi jočem, ker se mi zdi, da so preveč težke zame. Z vajo pa to premagam in sem potem zelo ponosen.«

Anton Furlan, 2. razred klavirja

»Igranje kitare mi veliko pomeni, ker ob tem uživam in se sprostim. Rada vadam, še posebej, ko mi kakšna pesem

gre dobro. V glasbeni šoli se naučim veliko novega – ne samo igranja, ampak tudi poslušanja in nastopanja. Glasba

mi pomaga, da sem bolj potrpežljiva in zbrana, poleg tega me pa res veseli.«

Melani Švagelj, 7. razred kitare

Delavnica – Zorenje vina v lesu in z lesom

V okviru izobraževanj za vinogradnike in vinarje je KGZS – Zavod GO, Kmetijska svetovalna služba Sežana, 17. marca ob 18. uri v vinski kleti Pri Starčih – Tavčar v Križu organizirala predavanje in delavnico o zorenju vina v lesu in z lesom. Maja Koren Ivančič, specialistka za vinogradništvo in vinarstvo pri KGZS – Zavod Go je najprej predstavila različne možnosti zorenja vina, od klasičnega v lesenih sodih do alternativnega načina z lesnimi sekanci. Lesene sode so že od nekdaj uporabljali za hranjenje vina. Že takrat so se zavedali, da se vino med zorenjem v sodih spreminja. Tu gre za proces mikrokisidacije in izluževanja taninov iz lesa. Tanini so polifenolna spojina, so trpkega in grenkega okusa. V vinu pa njihova prisotnost deluje antioksidativno, kar pomeni, da vino zaščiti pred kvarom in vplivajo na aromatski profil in strukturo vina. Poleg taninov pa lahko vino zaradi stika z lesom razvije posebno aromatiko, ki pa je odvisna od vrste lesa, iz katere je sod narejen, in od ožganosti lesa. Kot alternativo pa so za zorenje vina dovoljeni dodatki, kot so naraven les različnih

velikosti, različne stopnje žganosti in razni tipi lesa, kot so hrast, češnja, akacija, murva ... Prednost takega načina je, da je cenejši, tu je široka možnost izbire in lažje vzdrževanje higiene. Pri tem načinu pa je slabost, da tu ni mikrokisidacije in ne tradicije, kajti še vedno prisegamo na tradicijo zorenja vina v lesenih sodih. Teorijo so vinarji po predavanju prepletali s praktičnim delom. Poskusili so nekaj

vzorcev vin, zorjenih na različne načine in z različnimi količinami dodanega lesa. Preden so delavnico zaključili v vinski kleti so poskušali še vzorce vin udeležencev delavnice. Gostiteljem se ob tej priložnosti zahvaljujemo za gostoljubnost in pogostitev tako ob pokušanju vin kot v vinski kleti.

Besedilo: Milena Štolfa

Drugi festival medu v občini Hrpelje-Kozina

Čebelarско društvo Kras-Brkini je v soboto, 10. maja 2025, pri kulturnem domu v Hrpeljah izvedlo celodnevno prireditev namenjeno širši javnosti. Podlaga za pri-

reditve je povezava med čebelarstvom, kulinariko in gastronomijo.

Na prireditvi so obiskovalci poslušali dve strokovni predavanji na temo pro-

polisa in matičnega mlečka. Na prostoru pred kulturnim domom je bila tržnica z bogato ponudbo čebeljih pridelkov in izdelkov, medenih pijač, in ostalih izdelkov, pri katerih je prisoten med in medeni izdelki.

Kakšna je možna povezava in uporaba medu v kulinariki, nam je na celodnevni prireditvi predstavil kuharski strokovnjak g. Marino Furlan, ki je pripravil 3 jedi. S pecivom, ki vsebuje tudi med, so se predstavili otroci osnovne šole Dragomirja Benčiča-Brkina iz Hrpelj. Vse pripravljene jedi in pijače je bilo moč tudi okusiti oziroma degustirati.

Nekateri čebelarji so na prireditev prinesli tudi med v analizo, ki jo je opravil g. Grozdan Trobec.

Občina Hrpelje-Kozina se je z županjo Sašo Likavec Svetelšek udeležila prireditve. Skupaj smo ugotovili, da v občini primanjkuje takšnih prireditev, zato bomo s temi akcijami nadaljevali tudi v prihod-

nje. Da je prireditve potekala nemoteno, se je potrebno zahvaliti Ester Mihalič, zaposleni na občini Hrpelje-Kozina, ki je poskrbela za vse podrobnosti.

Prav tako so podporo prireditvi izkazala tudi nekatera podjetja. Podjetje ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., nam je nudilo promocijo prireditve v sklopu Festivala Kraška gmajna v povezavi s projektom KRAS-CARSO II, ki je sofinanciran v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021-2027.«

Kot podpornike prireditve naj omenimo še podjetji Zavarovalnica Triglav, d. d., in podjetje Plama-pur, d. o. o.

Propolis

Propolis je čebelji pridelek, ki ga čebelnja družina uporablja za premaz notranjih sten panja, za zadelovanje notranjih razpok in špranj, za popravilo satja itd. Poleg tega se z njim čebele borijo proti mikroorganizmom v svojem bivališču.

Dr. Domen Jaklič, član Medexove raziskovalne skupine, nam je predstavil različne načine pridobivanja, priprave in uporabe propolisa v vsakdanjem življenju. Sestava propolisa je taka, da je njegova uporaba koristna za celotno človekovo telo.

Matični mleček

Doc. dr. Boris Kovač, zaposlen na UP, Fakulteti za vede o zdravju, je predstavil drugo strokovno temo »matični mleček – eliksir življenja«

Matični mleček je izloček žlez mladih čebel delavk in ima ključno vlogo pri razvoju matice v družini. Danes matični mleček uporabljajo v farmaciji, prehranski industriji, kozmetiki. Rezultati raziskav so pokazali, da ima matični mleček številne funkcionalne lastnosti, kot so antibakterijska aktivnost, protivnetna aktivnost, dezinfekcijsko delovanje, antioksidativna učinkovitost, antitumorsko delovanje itd.

Besedilo in foto: mag. Aleš Rodman

Z novo spletno stranjo enostavneje do podatkov o slovenskih gozdovih

Na Zavodu za gozdove Slovenije smo prenovili spletno stran www.zgs.si. Nova platforma omogoča pregledno in uporabniku prijazno dostopanje do informacij o naših dejavnostih, projektih in aktualnih dogodkih. Verjamemo, da bo nova spletna stran prispevala k boljši osveščenosti o pomenu gozdov ter krepila sodelovanje z javnostjo, lastniki gozdov in partnerji. Zagotovo bodo lastniki gozdov zdaj lažje našli potrebne obrazce, vloge in nasvete, prav tako kot

občine podatke za izdajo dokumentov o posegih v prostor.

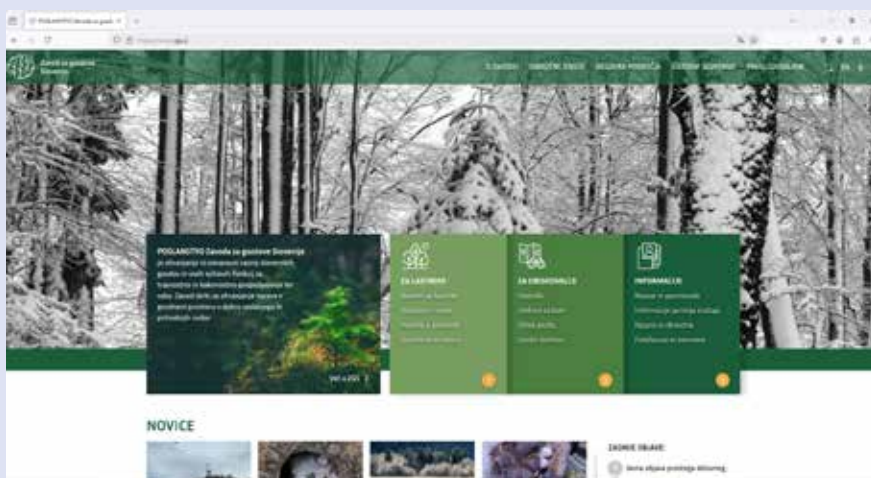
Spletna stran je po celoviti oblikovni in vsebinski prenovi uporabnikom bolj prijazna, saj omogoča lažje iskanje vsebin glede na namen obiska strani. Lastnik gozda, obiskovalec ali nekdo, ki išče splošne informacije o Zavodu za gozdove Slovenije, lahko že na vstopnem mestu najde ključne vsebine.

Podrobno so predstavljena ključna delovna področja, pregledno so prika-

zani tudi osnovni podatki o gozdovih Slovenije, ki se bodo sproti osveževali iz različnih baz podatkov. V koledarju so objavljeni prihajajoči dogodki, za učitelje pa so na enem mestu zbrana zanimiva video gradiva in publikacije, ki jih lahko uporabijo pri pouku. Stran je z drugačno zasnovo bolj pregledna in obiskovalcem omogoča lažje iskanje vsebin, več je slikovnega gradiva, baze podatkov pa se ažurno osvežujejo.

Prenova spletne strani www.zgs.si je potekala v okviru projekta eGozdstvo, ki ga Zavod za gozdove Slovenije izvaja v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije ter Gozdarskim inštitutom Slovenije. Projekt je sestavni del naložbe Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva, ki v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) prispeva k digitalnemu prehodu. NOO je del programa NextGenerationEU.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Sežana
Foto: arhiv ZGS

Nočno kolesarjenje vznemirja divje živali

V zadnjem času se med kolesarskimi navdušenci širi nov trend nočnega kolesarjenja po gozdu. Čeprav je takšna rekreacija mogoče komu izziv, pa ima lahko resne posledice za gozdne živali. Svetloba močnih luči in hrup v nočnem

času zmotita njihov naravni ritem, saj prav ponoči potrebujejo svoj mir za hranjenje ali počitek. Stroka zato tovrstno kolesarjenje odločno odsvetuje.

Zaradi hitrega tempa življenja, številnih popoldanskih obveznosti in v hladnejšem delu leta tudi krajšega svetlega dela dneva marsikdo išče možnosti za nočno rekreacijo v naravi, med katere sodi tudi poziv k nočnemu kolesarjenju po gozdu. Tak način rekreacije Zavod za gozdove Slovenije kot tudi Inšpekcija za gozdarstvo in lovstvo odsvetujeta, saj grobo posega v življenjski prostor gozdnih živali. Tovrstne motnje v gozdu, ki vključujejo močno osvetljevanje, lahko zelo zmotijo naravni ritem živali, jih po nepotrebnem vznemirjajo in jim povzročajo stres, kar lahko negativno vpliva tudi na njihovo zdravstveno stanje. V nočnem času se številne živali prehranjujejo, spet druge pa ga izkoristijo za počitek in umiritev. Poleg tega so v zimskem delu leta

številne vrste divjadi že breje, zveri pa so sredi paritvene sezone, zato je to obdobje še posebej občutljivo. Zaradi stresa se poveča potreba po hranjenju in posledično pritisk na kmetijske površine ter obseg škod po divjadi.

Človek je s svojimi vplivi in posegi, kot so gradnja cest in naselij, že močno zožil življenjski prostor gozdnim živalim in otežil njihovo prehajanje med območji. Zato je prav, da se jih vsaj v nočnem času ne vznemirja, k odgovornemu in spoštljivemu ravnanju pa nas poziva tudi gozdni bonton *Skrbno z gozdom*. Možnosti za rekreacijo je veliko, zato izberimo takšne, ki čim manj vplivajo na gozd in divje živali. Nočni vožnji pa se raje izognimo ter spoštujemo naravo in njene prebivalce.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Sežana
Foto: stockcake.com

Odločbe za izvajanje sečnje in drugih del

Pred vsakim posegom v gozd (npr. sečnja) mora lastnik obvestiti revirnega gozdarja (Zavod za gozdove Slovenije), ki po terenskem ogledu poda dovoljenje za izvedbo del. Zavod za gozdove lastniku gozda na podlagi predhodnega oglada stanja na terenu in potreb lastnika izda različne odločbe:

Odločba A – Odločba o odobritvi poseka izbranih dreves

Odločba B – Odločba o izvedbi potrebnih gojitvenih in varstvenih del za zaščito pred divjadjo

Odločba C – Odločba o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih del v gozdovih

Odločba K – Odločba o krčitvi gozda v kmetijske namene.

Odločbe, ki jih lastnik potrebuje za sečnjo, izvajanje del za obnovo in nego gozda ter gozdnovarstvenih del, izda lastniku gozda zavod za gozdove v upravnem postopku po uradni dolžnosti in na zahtevo stranke.

Postopek za redno sečnjo se začne s strani lastnika podano pobudo, da želi sekati, ali na podlagi predhodnega svetovanja lastniku gozda s strani revirnega gozdarja. Lastnik svojo pobudo za sečnjo

poda ustno ali pisno revirnemu gozdarju zavoda za gozdove, ki deluje na območju predvidene sečnje. Sledi skupna izbira drevja za posek z označitvijo dreves, kjer je sodelovanje lastnika gozda in revirnega gozdarja obvezno. Po skupni izbiri drevja izda zavod lastniku odločbo o odobritvi poseka izbranih dreves. V odločbi so zapisani vsi glavni pogoji, omejitve in usmeritve ter roki za njeno izvršitev.

V primeru nujnih sanitarnih sečenj, največkrat v primeru žarišč podlubnikov, lahko revirni gozdar sam označi drevje za posek in druga potrebna varstvena dela ter izda odločbo za izvedbo del v določenem roku. Po drugi strani pa se sanitarnih sečenj lastnik lahko loti tudi brez

odločbe, vendar mora o tem prej obvestiti revirnega gozdarja.

Odločbe za izvajanje del za obnovo in nego gozda ter varstvenih del za zaščito pred divjadjo so lastniku gozdov največkrat izdane na podlagi predhodnega svetovanja s strani revirnega gozdarja. Vendar tudi v teh primerih lahko lastnik svojo pobudo za izvajanje del poda ustno ali pisno revirnemu gozdarju zavoda, ki mu mora pred izdajo odločbe nuditi ustrezno svetovanje.

Svetovanja lastniku pred izdajo odločb, izbira drevja za posek ter izdaja odločb po uradni dolžnosti so za lastnika gozda brezplačna. Pri določitvi poseka in drugih del revirni gozdar upošteva določila gozdnogojitvenih načrtov.

Določanje poseka in drugih del z upravnimi odločbami zagotavlja pravno varstvo pravic lastnika gozda. Zato naj prejete odločbe lastniki pozorno preberejo.

Odločbe za posek mora lastnik gozda zaradi evropske uredbe o sledljivosti lesa hraniti vsaj pet let.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Sežana
Foto: arhiv ZGS

V zgolj petih sobotah zbrali kar 15 ton nevarnih odpadkov

Na letošnji spomladanski akciji zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev smo obiskali vsa naselja štirih kraško-brkinskih občin. Akcija je potekala ob marčevskih sobotah, zaključila pa se je na prvo aprilsko soboto. Na akciji ste občani oddali kar 14.800 kg nevarnih odpadkov. Zbrane odpadke smo predali na varno odstranitev pooblaščenemu prevzemniku. Največ ste prinašali ostanke barv in embalažo, onesnaženo z nevarnimi snovmi, baterije, zdravila, olja ...

V minulem letu ste v zbiralnike za odpadno kuhinjsko olje, ki so nameščeni na nekaterih ekoloških otokih, odložili še 2500 litrov odpadnega jedilnega olja. Tudi tega je že prevzel pooblaščen zbiralec.

Odpadno kuhinjsko olje – ne zlivajte ga v odtok!

Odpadno jedilno olje ne sodi v straniščno školjko, odtok, naravo ali na kompostnik. Nalaga se v ceveh, povzroča zamašitve in zmanjšuje učinkovitost čistilnih naprav.

Kam z odpadnim kuhinjskim oljem? Po uporabi olje ohladimo, prelijemo v plastenko (steklo ni priporočljivo, ker se lahko razbije), ki jo dobro zapremo ter ga oddamo:

- v oranžen zbiralnik za odpadno olje na določenih ekoloških otokih,
- na zbirnem centru v Komnu ali na CERO Sežana,
- v okviru prihodnjih akcij zbiranja nevarnih odpadkov.

Pomembno: Plastenko z oljem previdno položimo v oranžen zbiralnik, ki je

namenjen izključno odpadnemu jedilnemu olju iz gospodinjstev. Vanj ne sodijo motorna olja ali drugi odpadki!

Lokacije zbiralnikov za odpadno kuhinjsko olje:

- Štanjel, na parkirišču, pri hišni št. 133
- Komen, za kulturnim domom, Komen 118
- Gorjansko, pri pokopališču
- Sveto, pri pokopališču
- Kobjeglava, pri dvorani
- Čehovini, pred vasjo Koboli
- Hruševica, pri združenem domu

Iskrena hvala vsem občankam in občanom, ki s pravilnim ravnanjem z odpadki prispevate k bolj čisti in varni skupnosti. Ne pozabite, da lahko nevarne odpadke in kuhinjsko olje oddate tudi med letom na zbirnem centru:

Urnik ZC Komen:

torek: od 9.00 do 13.00

četrtek: od 14.00 do 17.00

1. in 3. sobota: od 9.00 do 13.00

Urnik CERO Sežana

(ob cesti Sežana–Vrhovlje):

ponedeljek–petek: od 6.00 do 19.00

sobota: od 8.00 do 13.00

Besedilo in foto: Komunala Sežana, d. d.

Zdravstvo in sociala

Dobrodošli v Hišo dobre volje Komen!

Ste že bili v Hiši dobre volje Komen? Še ne? Dobrodošli ste vsak dan, še posebej pa vas bomo veseli na Dan odprtih vrat, ki bo na sporedu v sredo, 18. junija 2025. Dobrodošli ste seveda ves dan, v popoldanskem času pa nas čaka prav posebej prijetno presenečenje. Toplo priporočamo, da pridete in ne razveselite le nas, a tudi predsednico Republike Slovenije!

Vesela peka z Ano iz medgeneracijskega centra Ljudske univerze Sežana:

Peka dobrih jedi je nekaj, kar nam zelo diši. Še posebej, če se nam pri tem že tako prijetnem opravilu pridruži kaka vrhunska mojstrica - in Ana, ki nam jo je

radodarno posodila Ljudska univerza Sežana, je prav to: mojstrica brez primere. Malo njene izkušene čarovnije in že smo uživali z našimi rokami ustvarjene mojstrovine. Naslednjič pustimo kaj tudi za vas, tokrat je šlo žal vse na mah.

Vedno pridni kot čebelice

Naša Hiša dobre volje je ena nasploh izjemna ustvarjalnica! Včasih pekarna, včasih delavnica, včasih telovadnica, včasih gledališka dvorana, včasih knjižnica, včasih koncertna dvorana, včasih vrtec, včasih šola ... V njej se vsak dan zgodi veliko nepozabnih in lepih stvari. Naši možgančki so redno negovani - na prav poseben način rešujemo sudoku,

križanke, razne uganke. Z našimi rokami ustvarjamo prečudovite stvari, ki krasi jo vsak kotiček naše hiše. Letos smo že odprli tudi sezono balinanja - in vmes poskrbimo tudi za našo lepo rastlinje, ki krasi čudovito okolico hiše. Ni da ni! Pri-

dni kot čebelice!

Naše dobrovoljke so še več kot pridne, saj sprejmejo tudi službo stikov s javnostjo - nedavno smo imeli mini turnejo predstavitev Hiše dobre volje po krajih Občine Komen in kdo bi lahko našo Hišo predstavil bolje kot naše redne udeleženke, polne kraške energije in moči? Suzana, Vilma in Marica so odlično opra-

vile svoje delo in s svojim nastopom navdušile! Vsem je bilo v užitek sprejemati njihov pristen ponos in ljubezen do Hiše dobre volje. Najboljša reklama in glas, ki seže v deveto komensko vas.

Prihajajoči Dan odprtih vrat:

Vabimo vas, da nas obiščete in tudi vi preizkusite malo naše dobre volje in veselja. V sredo, 18. junija 2025, boste lahko od 7.00 do 17.00 pokukali v našo Hišo in pridobili vse informacije, ki jih rabite, da razblinite dvome. Od 15.00 do 17.00 nas čaka prav poseben program - na otočjih po naši prelepi parceli bodo na voljo različne aktivnosti, ki so del našega vsakdana, ob 16.00 pa nas čaka pravo prese- nečenje: obiskala nas bo nihče drug kot predsednica RS, Nataša Pirc Musar. Če to

ni najlepše darilo in potrditev, da smo ta pravi - preverite, če smo pravi tudi za vas in nas obiščite. Pridete lahko kadarkoli, še posebej pa nas ne zamudite na ta prekrasen Dan odprtih vrat, ko bomo pletli lepe vezi in spoznali krasne ljudi.

Ne pozabite, da vam Občina Komen nudi kar 50 % subvencionirano ceno storitve. Kontaktirajte nas. Pri nas dobite vse tisto, kar potrebujete, zato ne oklevajte. Odprti smo vsak delavnik od ponedeljka do petka med 7.00 in 17.00. Vedno se lahko obrnete na strokovno delavko Tino Krog (tina.krog@dung.si, 051 605 699) ali na Hišo (hisa.komen@dung.si, 041 337 059). Zelo toplo vabljeni in dobrodošli! Zagotavljamo vam, da vam druženja z nami ne bo žal.

Velikonočni običaji

Štirideset dnevni post je potekal od pepelnice do belice moči. V tem času obhajamo mišjo mihi post, mihi plesov. Na četrto medvedjo smo menili v cenah objemo ali lovajene vejice, da jih je zuppu blagoslovil. Občene vejice je bilo težko dobiti, ker je bilo takrat na krasu malo olje. Občene vejice se je došlo v Istri.

Na velikonočni četrti smo očistili hišo: ribali lesene tla, pomli okna in pospravili vse ostalo po prostoru v hiši. Na petek: petek se mi več delalo na miji, takrat se je peklo potico in bil je strogi post. Obhajamo smo jedli: prežgan juho, polemovko in močnik za večerjo. Na veliki petek je umrl Jezus na križu. To je bil žalosten dan.

Na velikonočno soboto popoldne, smo odšli k blagoslovu velikonočne jedi. V kofano smo dali: potico, ki smo jo spekli doma, stadelci in maradek kras, pinke, suhe ali pršute, hucu in sol. Na sonu kosare je bil lep vezan poticek.

Velikonočna masa je bila bodisi v soboto zvečer ali v medvedjo jutro.

Velikonočni zajtrk je bil v medvedjo do-
poldne. So prazničnem kosilu smo popoldne
tekmovali v takanju pinhov. Velikonočna
medvedja je bil vesel dan.

Na velikonočni ponedeljek smo odšli v marano
in pojedli so preostale velikonočne dobrote.
Ob takrat mignje, no ne smeli organizirati
plesu in pleske.

Napisalo: Marija Grmek Komar 9.4.2025
okraj z varovanj
Hiše dobre volje Komen

Prispevek o velikonočnih običajih je nastal v okviru Uric pisanja z roko, ki potekajo v Hiši dobre volje in jih vodi Marijana Jazbec.

Zakaj ne? Zato.

Naj se predstavim. Sem socialna pedagoginja Mateja Krečič na OŠ Komen in podružnici Štanjel.

Objavljala bom kratka priporočila pri vsakdanjem življenju z odrasčajočim mladostnikom. Tokrat bom spregovorila o tem, zakaj pri vzpostavljanju pogovora z nikomer ne uporabljam besede »ZAKAJ«.

ZATO ker je njen prizvok tisti, ki je prizvok obsojanja in pričakovanega odgovora.

ZATO ker obstaja veliko prijetnejših vprašalnic. Pogovor lahko začnemo:

- Po tvojem mnenju ...
- Kaj je tisto, kar ...
- Tvoja trenutna skrb je ...
- Kateri dogodek ti je ostal v spominu?
- Kaj bi popravil?
- Se kdaj počutiš neslišnega?
- Danes si vztrajen/vztrajna ...
- Kateri trenutek tega dne ti je ostal v spominu?

- Ko težavo sprejmeš, postane obvladljiva ...
- Tvoje največje sanje so ...

Preizkusite se na tem področju. Pričnite danes. Zase. Za svojega partnerja. Za svojega mladostnika. Za svojega sodelavca.

Naredimo si dan lažji, prijeten. Dan, ki si ga boste vi in vaši bližnji zapomnili.

Vaša Mateja

Turnir narodov 2025 – U15 spet v Komnu

Tudi letos smo 1. januarja 2025 že tretjič zapored gostili tekmo, tokrat po vrsti 21. Turnirja narodov 2025. Turnir poleg Slovenije gostita še Avstrija in Italija. Tokrat nam je organizator zaupal organizacijo finalne tekme za 3. mesto med reprezentancama Slovenije in Češke. Tekma je na Grofovsko privabila preko 300 gledalcev. Tekmo si je ogledalo tudi nekaj skavtov, ki iščejo mlade talente. Med drugimi so bili prisotni

skavti večjih klubov, kot so Bayer Leverkusen, AC Milan, Triestina in drugi. Tekmo si je ogledal tudi direktor slovenskih reprezentanc gospod Milenko Ačimovič, ki

ga poznamo tudi kot reprezentanta zlate generacije Slovenije, s katero je nastopil na evropskem in svetovnem prvenstvu.

Še vedno lahko vaše otroke vpišete v nogometno šolo Komen, prijave sprejemamo na e-naslov: mladi.nkkomen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejema trener ali prisotni predstavnik kluba na nogometnem igrišču v Komnu ali čez zimo v telovadnici OŠ Komen ob torkih, sredo in četrtek po razporedu nogometne šole NK Komen – kontakt Matjaž Grmek, 041 583 205.

Besedilo: Adrijan Spačal
Foto: Stojan Borštnar

Zaključni turnir U14 v Kobjeglavi: Balinarski klub Hrast postali državni prvaki

V nedeljo, 25. maja 2025, je Kobjeglava gostila zaključni turnir državnega prvenstva v balinanju za kategorijo U14. Zaradi odličnih predstav naših najmlajših balinarjev v rednem delu ligaškega tekmovanja, kjer so zasedli prvo mesto, je bila čast organizacije zaključnega turnirja letos zapuana prav domačemu klubu.

Na turnirju so poleg domače ekipe nastopile še ekipe GDP Krim, Pivka Oro Met in Kozlek. V izjemno borbenem in športnem duhu smo spremljali številne nape-te dvoboje, ki so prikazali veliko znanja,

discipline in strasti do balinanja.

Po napetem tekmovalnem dnevu so naslov državnih prvakov zasluženno osvojili mladi balinarji BK Hrast. Lana Kavčič, Matevž Šček, Jasmin Švara ter trener Gregor Rudež so s svojo zbranostjo in kakovostjo pokazali, zakaj sodijo v sam vrh slovenskega mladinskega balinanja.

Čestitke zmagovalcem in iskrena zahvala vsem ekipam za sodelovanje. Takšni dogodki dokazujejo, da balinanje v naši občini živi in se razvija tudi v mlajših generacijah.

Posebna zahvala gre vsem, ki so omogočili uspešno izvedbo dogodka. Društvo Kraški Slavček je vsem igralcem prijazno zagotovilo majice. Zahvaljujemo se tudi Občini Komen ter sponzorjem Fructal, Leone, Citro Avto, d. o. o., Sežana, Gradbena, d. o. o., Sežana, Petejan Ciciban, Rigo, d. o. o., Komen in zavarovalnica Triglav, ki so s svojo podporo dokazali, da verjamejo v mladinski šport in lokalno skupnost.

Takšni dogodki so prava spodbuda za mlade športnike in dokaz, da balinanje v naši občini ne le živi, temveč ima tudi svetlo prihodnost.

Ob tej priložnosti vabimo vse mlade, ki bi se radi preizkusili v balinanju, da se nam pridružijo. Gre za šport, ki razvija

natančnost, zbranost, ekipni duh in spoštovanje, obenem pa ponuja tudi veliko

zabave in prijateljstev. Pridite, poskusite in postanite del naše zgodbe!

Besedilo in foto: BK HRAST

Gibanje – moč narave, povezanosti in uglašenosti

V današnjem hitrem svetu se pogosto oddaljimo – od narave, od drugih in celo od sebe. A obstaja preprosta rešitev, ki nas vrača v ravnotežje: gibanje na prostem. Naj bo to tek, pohodništvo ali sprehod, gibanje v naravi prinaša številne koristi – za telo, duha in našo skupnost.

Skupaj v gibanju – skupaj v srcu

Ko se več ljudi hkrati giblje v istem ritmu – naj bo to tek, hoja ali ples – se zgodi nekaj posebnega. Antropologi že dolgo ugotavljajo, da takšna sinhronizacija gibanja ni nova ideja – pravzaprav gre za univerzalno človeško izkušnjo. Skupnosti po vsem svetu so od nekdaj izvajale obrede s skupnim gibanjem, petjem in bobnanjem. Te skupne dejavnosti so krepile zaupanje, obnovljale odnose in ustvarjale občutek pripadnosti.

Že veliki sociolog Émile Durkheim je opisoval, kako takšni obredi ustvarjajo družbeno elektriko – energijo, ki poveže ljudi v skupnost. Danes vemo, da imajo tudi preprosti, a usklajeni gibi, kot so tek

ali hoja v skupini, enak učinek: sproščajo hormone zaupanja, zmanjšujejo občutek osamljenosti in krepijo vezi med udeleženci.

Koristi za telo in duha

Gibanje na prostem krepi srce, izboljšuje telesno pripravljenost in znižuje raven stresa. A koristi segajo globlje – narava in ritmično gibanje skupaj ustvarjata prostor za notranji mir, jasnejše misli in čustveno ravnotežje.

Povezani skozi gibanje

V Športnem društvu Gorjansko verjamemo, da je šport več kot le telesna dejavnost. Je priložnost za povezovanje, sodelovanje in skupno rast. Naše skupne dejavnosti ustvarjajo prostor, kjer se lahko ponovno povežemo – drug z drugim in sami s seboj.

V kratkem času delovanja smo že uspešno izvedli nekaj navdihujočih dogodkov:

- 7. septembra 2024 smo organizirali

prvi rekreativni tek tekmovalne narave, ki se ga je udeležilo kar 56 tekačev.

- 22. decembra 2024 smo pripravili Božičkov pohod, ki je s prazničnim vzdušjem pritegnil 37 pohodnikov.
- 25. maja 2025 je potekal naš Mladostni pohod, ki je povezal generacije in nas spomnil, kako pomembno je gibanje – od mladih do mladih po srcu.

Skupno gibanje je najstarejši jezik človeške povezanosti. Vabljeni, da postanete del naše skupnosti!

Naši dogodki so odprti za vse – izkušene tekače, pohodnike, tiste, ki se gibanja šele lotevajo, in vse vmes. Pomembno je le to, da se premikamo skupaj. Naj gibanje postane naš sodobni obred povezanosti.

Pridite hodit z nami. Teč z nami. Rast z nami. Skupaj bomo močnejši – telesno in družbeno.

E-mail: sdgorjansko@t-2.si

Sledite nam na Facebook strani: [Športno društvo Gorjansko].

Besedilo in foto: Športno društvo Gorjansko

Nika Pahor postala evropska podprvakinja v karateju!

V soboto, 11. maja 2025, je v Pragi (Češka republika) potekalo 27. Evropsko prvenstvo v JKA karateju za kadetske, mladinske in članske kategorije. Tekmovanje je gostilo kar 337 tekmovalcev iz 25 držav, ki so skupaj opravili 490 nastopov.

Reprezentanco JKA Slovenija je zastopalo 16 izbranih tekmovalcev, med njimi tudi Nika Pahor iz Tomačevice, članica

Shotokan karate kluba Samurai Sežana, ki je skupaj z reprezentančnima kolegicama Elmo Lišinič in Najo Ferfila v kategoriji kata team mladinke dosegla izjemno 2. mesto. Z izredno predanostjo, usklajenostjo in ekipnim duhom so dokazale, da sodijo med najboljše ekipe v Evropi. Ta rezultat je sad trdega dela, neomajne discipline in ljubezni do športa.

To pa ni bila edina medalja za sloven-

ske reprezentanco. Odlično so se odrezali tudi kadeti Matevž Gabrovec, Anže Libnik in Aljaž Reiter, ki so v ekipnih borbah osvojili 3. mesto ter tako dopolnili izjemen uspeh slovenske ekipe.

Rezultati letošnjega prvenstva potrjujejo, da slovenski karate napreduje in da imamo športnike, ki se lahko enakovredno kosajo z evropsko elito.

Besedilo in foto: Hadis Lišinič

Podelitev priznanj naj športnicam, športnikom in klubom Krasa in Brkinov za leto 2024

Občine Hrpelje-Kozina, Komen, Divača in Sežana, športni navdušenci, podporniki športnih dejavnosti ter vsi, ki so kakorkoli povezani s športom na območju štirih sosednjih občin, so se tudi letos zbrali na prazniku športa, kjer so podelili priznanja najboljšim. Letošnja prireditev je potekala

5. marca 2025 v dvorani Rudolfa Cvetka v Senožčah. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali predstavniki vseh štirih občin, je tudi letos izbirala med številnimi prispelemi predlogi. Priznanja so najboljšim posameznikom in klubom podelili župani in župana naših občin.

Več kot zaslužno so priznanja za športne dosežke prejeli tudi športniki in športnice iz občine Komen.

Vsem dobitnikom priznanj iskreno čestitamo.

Lana Kavčič za osvojen naslov državne prvakinja v igri krog v mladinski kategoriji

Isabela Stele za osvojen naslov svetovnih podprvakinj v kategoriji hip hop formacij

Jacquelin Košir za osvojeni bronasti medalji v disciplini hitrostnega in štafetnega zbijanja na evropskem balinarskem prvenstvu

Ženska članska ekipa Balinarskega kluba Hrast za osvojeno tretje mesto na evropskem klubskem tekmovanju v balinanju

Športnica Krasa in Brkinov tudi iz Hruševice

Dne 5. marca je v Dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah potekala podelitev priznanj športnicam in športnikom Krasa in Brkinov za leto 2024. To je bila že 14. prireditev, ki jo skupaj organizirajo občine Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina in Komen v sodelovanju z lokalnimi športnimi zvezami. Na tej podelitvi pa je še eno nagrado in potrditev za dosežke in trdo delo v minulem letu prejela tudi Isabela Stele iz Hruševice.

Učenka 5. razreda na podružnični šoli v Štanjelu je, kot ste si lahko prebrali že v prejšnjih številkah Burje, v letu 2024 skupaj s soplesalkami in soplesalcem dosegla izjemne uspehe na področju modernih tekmovalnih plesov.

11-letna Hruševljanka že od petega leta pleše hiphop. Pred začetkom lanske sezone se je v želji po večji strokovnosti

in tekmovanju na najvišjem nivoju preselila v Plesni center ADC. Že prvo leto pri ajdovski plesni šoli pa je za Isabelo, ki je tudi članica slovenske plesne reprezentance pod okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije, prineslo zavidanja vredne dosežke. S formacijo, veliko skupino, ki šteje do 24 plesalcev, so postali državni prvaki ter evropski in svetovni podprvaki. Bogat nabor medalj pa je dopolnila tudi z malo skupino, kjer je bila s sedmerico soplesalk v izjemno težki konkurenci 3. na državnem in svetovnem prvenstvu.

Prav za te uspehe ji je Komisija za podelitev priznanj Športnika Krasa in Brkinov podelila priznanje za športne dosežke mladih. Ponosni in veseli smo, da dosežki Isabele in njenih soplesalcev niso ostali neopaženi.

Isabela Stele s plesnimi tekmovanji na-

daljuje tudi v letu 2025. Konec meseca januarja je začela na novo trenirati tudi v kategoriji hiphop solo. To pomeni še dva dodatna treninga na teden. Iz Hruševice se v Ajdovščino tako pripelje vsak dan med tednom, saj ima kar šest treningov tedensko. Nekatere dneve celo po dva, pogosto pa tudi kakšen dodaten trening ob koncu tedna. Poleg tekmovanj s formacijo in malo skupino ji gre odlično tudi v novi kategoriji. Isabela se je namreč na izbirni kvalifikacijski tekmi, ki je potekala 13. aprila v Ljubljani, uvrstila med 15 najboljših slovenskih hiphop solistk, ki bodo naše barve zastopale na prihajajočem evropskem in svetovnem prvenstvu.

Junija tako Hruševljanko čaka prvi vrhunec letošnje plesne sezone. Neposredno po koncu pouka se bo s svojimi

reprezentančnimi kolegi in kolegicami podala na Evropsko prvenstvo Mednarodne plesne organizacije IDO na Švedsko. Mesto Örebro bo gostilo evropsko plesno elito v tekmovanju za najvišja mesta in evropski plesni prestol.

Takoj po koncu evropskega prvenstva pa slovenske plesalce, ki so člani Plesne

zveze Slovenije, edine in hkrati tudi krovne panožne zveze pri nas, čaka še državno prvenstvo. Tekmovanje za naslov najboljših v Sloveniji bo letos potekalo v Novem mestu konec junija in v začetku meseca julija.

Pred Isabelo in njenimi soplesalci je zelo napeto in naporno obdobje v letu.

A s trdim delom, vztrajnostjo in močno voljo smo prepričani, da jim bo uspelo tako na evropskem kot domačem plesnem parketu. Z vašimi dobrimi mislimi in željami pa smo prepričani, da bo vse še dosti lažje.

Besedilo: Plesni center ADC

Foto: Plesni center ADC, osebni arhiv

PoSKOKčev OBISK

PoSKOKec ni le simbol gibanja, veselja in športnih podvigov, temveč tudi zvest prijatelj otrok. Prav vsako leto je na misli, da obišče in preseneti prav vse male PoSKOKce, ki pridno obiskujejo naše programe.

Njegov obisk je vedno nekaj posebnega. Otroci mu ponosno pokažejo, kaj vse so se v tem času že naučili – od osnovnih gibalnih veščin do izpopolnjenih spretnosti v različnih športnih dejavnostih. Skupaj se nasmejimo, poigramo,

preizkusimo v raznih izzivih in preživimo nekaj nepozabnih trenutkov, ki še dolgo odmevajo v otroških srcih.

Da pa spomin na obisk ostane še dolgo živ, na koncu ne manjka niti skupna fotografija z našim PoSKOKcem. Ob pogledu nanjo se bomo vedno spomnili, kako pomembno je gibanje in kako lepo je, ko se skupaj veselimo uspehov – velikih in majhnih.

Besedilo: Neja Semolič

Foto: arhiv PoSKOKec

ORA Krasa in Brkinov

Festival Teranum in rdeča vina Krasa

V soboto, 29. marca 2025, je v prestiznem tržaškem hotelu DoubleTree by Hilton potekal gastronomski festival Teranum, na katerem so vinarji od Milj do Doberdoba pa vse do slovenskega Krasa predstavili svoja rdeča vina. Organizator festivala, Društvo vinogradnikov s Krasa, si že vrsto let prizadeva za ohranjanje avtohtonih sort grozdja ter promocijo kakovostnih rdečih vin Krasa. Festival, ki predstavlja most med kulturama ter dra-

goceno priložnost za krepitev starih vezi in tkanje novih, ne ponuja le bogatih učnih izkušenj, temveč tudi sprostitev in zabavo.

Dogodek se je pričel z uvodno konferenco z naslovom V dobi logaritmov in umetne inteligence iščemo formulo za avtohtona rdeča vina Krasa – teran in refošk, se nadaljeval z vodenimi degustacijami in pokušino vin na degustacijskih stojnicah, kjer so obiskovalci lahko kupili

svoje najljubše steklenice. Sodelovalo je več kot trideset vinarjev iz čezmejnega območja Krasa: Vinarstvo Tazher – Emil in Rok Tavčar, Vinakras Sežana, Vina Vrabec, Vina Petelin-Rogelja, Vina Slamič – Perinova Kmetija, Vina Štoka, Vinogradišтво Širca-Kodrič, Renčel Boutique Wines, Vinarstvo Gec, Vinska klet Orel, Vinska klet Štok, Vinarstvo Rebula, Zidarich, Vina Lah, Cesarjeva Klet, Ruj, Bajta kraška domačija, Kmetija Budin, Kmetija Cacovich, CV – Colja vino, Turistična kmetija Ostrouška, Branko in Vasja Čotar, Čotova klet, Vina Grgič, Kmetija Kocjančič, Vinarstvo Lenardon, Kmetija Merlak, Kmetija Milič Zagrski, Kmetija Damijan Milič, Kmetijsko podjetje Sancin, Vinska klet Škerlj, Kmetija Škerk, Turistična kmetija Škerlj, Urizio – Vigna Sul Mar.

Zaradi dragocenih in trdnih vezi s kuharji, ki sodelujejo pri projektu Okusi

Interreg
Italia-Slovenija
AGROTUR+

Cofinanziato dall'Unione europea
Sofinanzia Evropska unija

Krasa, so obiskovalci lahko uživali tudi v pristnih jedeh čezmejnega območja. V sklopu festivala je potekala tudi študijska

tura za italijanske novinarje, ki so doživeli prisotnost vinskih kleti na čezmejnem Krasu. Aktivnosti so delno potekale v

sklopu projekta Agrotur+, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027.

Besedilo: Ana Hrast in Robi Jakomin
Foto: Vilija Luna

Slavnostno odprtje razstave Zorana Mušiča na Gradu Štanjel

V petek, 25. aprila 2025, je v Galeriji Lojzeta Spacala na slikovitem Gradu Štanjel potekalo slavnostno odprtje razstave *MUŠIČ – TELESIA POKRAJIN*, posvečene enemu največjih slovenskih umetnikov 20. stoletja, Zoranu Mušiču. Razstava je umeščena v uradni program Evropske prestolnice kulture 2025 Nova Gorica – Gorica, kar dodatno potrjuje njen pomen tako na nacionalni kot mednarodni

ravni.

Dogodek je potekal v čudovitem ambientu kraškega bisera Štanjela, kjer je umetnost našla svoj dom v prostorih galerije Lojzeta Spacala. Ob tej priložnosti je o razstavi spregovorila gospa Nelida Nemec, priznana kustosinja in avtorica projekta, ki je obiskovalce popeljala v svet Mušičeve likovne poetike, v katerem se telesa in pokrajine prepletajo v subtilni simboliki trpljenja, spomina in večne tišine.

Razstavo so slovesno odprli gospa Mija Lorbek, direktorica zavoda GO! 2025, gospod Erik Modic, župan Občine Komen, in gospa Karmen Rodman, direktorica ORA Krasa in Brkinov.

V svojih nagovorih so poudarili pomen sodelovanja med lokalnimi skupnostmi in kulturnimi ustanovami ter vlogo umetnosti pri povezovanju regije, še posebej v luči prihajajoče evropske prestolnice kulture.

Poleg omenjenih institucij dogodek in razstavo podpirajo številni ključni partnerji: Pokrajinski muzeji v Gorici, Občina Dobrovo, Občina Renče - Vogrsko, Narodna galerija, Moderna galerija, Umetnostna galerija Maribor in Belokranjski

muzej Metlika. Gre za sodelovanje, ki presega meje občin in držav, ter simbolizira širino umetnikovega opusa in univerzalnost njegovih sporočil.

Razstava, ki bo na ogled do 5. septembra 2025, obiskovalcem ponuja izjemno priložnost za poglobljen vpogled v opus umetnika, ki je s svojo edinstveno likovno govorico zaznamoval evropski umetnostni prostor.

Zoran Mušič ostaja most med svetovi – med trpljenjem in lepoto, med zgodovino in večnostjo, med Krasom in svetom.

Besedilo: Anja Tisel Zadnik, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Pomladna nedelja v Štanjelu

Praznik kraške narave, tradicije in čarobnih zgodb

V Štanjelu se je v nedeljo, 18. maja 2025, odvila posebna pomladna nedelja, ki je obiskovalcem ponudila edinstveno priložnost za doživetje čarobnega sveta kraške pokrajine, lokalne dediščine in pravljičnih bitij. Dogodek je združil tri tematske sklope: Dan kraških ovčarjev, kjer smo lahko поблиže spoznali te plemenite in zveste pse, se družili z njihovimi vzreditelji in izvedeli več o vlogi, ki jo imajo v sodobnem varovanju živine ter ohranjanju tradicije, Dan za Škratji Kras, ki na Kras vedno privabi družine od blizu in daleč, in Spacalov pohod, ki je vodil obiskovalce po kraških stezicah, skozi pokrajino, ki je navdihovala umetnikova

najbolj znana dela. Vse to je skupaj ustvarilo izjemno bogat in raznolik program za vse generacije.

Pomladna nedelja v Štanjelu je z izjemnim odzivom obiskovalcev potrdila, da je spoj narave, zgodovine, umetnosti in pravljičnega sveta lahko izjemno privlačen in pomemben za vse generacije. Štanjel je znova dokazal, da ni le slikovita kraška vasica, temveč tudi živo središče kulturnega dogajanja, ki zna oživiti svojo dediščino na sodoben in dostopen način.

Dogodek je bil primer odličnega sodelovanja med lokalnimi društvi, strokovnjaki, umetniki in prebivalci, ki so z veliko predanostjo ustvarili nepozabno izkušnjo.

Besedilo: Anja Tisel Zadnik, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Kraševci in Brkinci, na kolo – brezplačno!

Prebivalci občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana lahko letos poleti znova izkoristite čudovito priložnost za brezplačno izposajo koles. Med 1. majem in 30. septembrom 2025 vam bodo na voljo električna in navadna kolesa, ki jih boste lahko uporabljali brezplačno – vse, kar potrebujete, je enkratna registracija z osebnim dokumentom.

Registracijo lahko opravite osebno na enem izmed štirih mest: v TIC-u Sežana, v Centru za obiskovalce Grad Štanjel, v Mitskem parku Rodik ali v Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači. Po opravljeni registraciji boste lahko kolesa uporabljali povsem brezplačno, bodisi za krajše opravke, raziskovanje domače

pokrajine ali sproščene izlete po naravi.

Pobuda, ki jo omogočajo štiri občine, spodbuja aktivno preživljanje prostega časa in hkrati podpira trajnostno mobilnost v lokalnem okolju. Namesto vožnje z avtomobilom se lahko poleti enostavno usedete na kolo in znova odkrijete lepote Krasa in Brkinov – mirne poti, slikovite vasice, gozdove in razglede, ki so včasih najlepši prav takrat, ko jih doživimo počasi in s pedali pod nogami.

Ne zamudite priložnosti za gibanje, povezanost z naravo in okolju prijazno mobilnost – vsem domačinom je zdaj na voljo povsem brezplačno. Počakali vas bodo električni in navadni jekleni konjički, vi pa prinesite le nasmeh, nekaj kondi-

cije in voljo do raziskovanja.

Na kolo, Kraševci in Brkinci – domača pokrajina vas vabi!

KRAŠEVCI IN BRKINCI, KOLESARITE BREZPLAČNO!

KDO? Osebe s stalnim prebivališčem v občinah Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana.

KDAJ? Od 1. 5. 2025 do 30. 9. 2025

KAJ? Brezplačna uporaba električnih in navadnih koles!

KAKO? Enkratna registracija z osebnim dokumentom.

KJE SE REGISTRIRAM? Osebno na enem izmed naslednjih mest: **TIC Sežana, Center za obiskovalce Grad Štanjel, Mitski park Rodik in Muzej slovenskih filmskih igralcev Divača.**

NA KOLO! Po uspešni registraciji vam sistem omogoča brezplačno letno in dnevno karto – v skladu s splošnimi pogoji, ki so na voljo na prodajnih mestih.

*Izkoristite priložnost za aktivno, trajnostno in **brezplačno mobilnost** v vašem domačem okolju!*

Besedilo in foto: ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Nov muzej na Gradu Štanjel, posvečen slovenskemu jeziku, besedi in knjigi

Na Gradu Štanjel bo od srede, 18. junija 2025, dalje na ogled popolnoma nova muzejska stalna razstava – Muzej slovenskega jezika in knjige, ki prinaša prvo tovrstno muzejsko predstavitev jezika in pisne kulture v Sloveniji.

Razstava je zasnovana kot celostna muzejska pripoved o razvoju, pomenu in sobivanju slovenskega jezika z drugimi jeziki v kulturnem in zgodovinskem prostoru, kjer se srečujejo slovanski, germanski in romanski vplivi. Gre za izje-

mno pomemben in edinstven projekt, ki predstavlja naš jezik ne le kot orodje sporazumevanja, ampak kot ključno sestavino narodove identitete, ustvarjalnosti in zgodovinske samobitnosti.

Pri nastajanju muzeja so sodelovale vodilne slovenske inštitucije s področja jezika, literature in knjige, ki so vsak po svoje prispevale neprecenljiv del strokovnega znanja, pedagoške inovativnosti in kulturnega uvida. Nastala je razstava, ki ne nagovarja zgolj obiskovalcev,

temveč aktivno spodbuja k razmisleku, raziskovanju, ustvarjanju in ohranjanju (za)pisane dediščine našega naroda.

Muzej slovenskega jezika in knjige ni le prostor razstavljanja – je prostor spodbude, učenja, raziskovanja in ustvarjanja. Zasnovan je kot interaktivna učilnica, razmišljajoča galerija in prostor navdiha

za vse generacije. Želimo si, da bi v njem prepoznali potencial za poglobljeno obravnavo jezika tudi v šolah, knjižnicah, kulturnih domovih in raziskovalnih ustanovah.

Vljudno vabljeni k ogledu novega muzeja, ki je posvečen tistemu, kar nas oblikuje že od otroštva: jeziku in knjigi.

Besedilo: Urban Grmek Masič, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Odpiramo v celoti prenovljen Grad Štanjel

Uradno odprtje prenovljenih prostorov 18. junija, brezplačni ogledi za občane Komna celo poletje

Dobrodošli po odprtju na druženju ob glasbi 18. junija

S ponosom vas vabimo na druženje po uradnem odprtju v celoti prenovljenega Gradu Štanjel. Po uradnem delu bo na grajskem dvorišču – prostoru druženj, srečevanj in prireditev na prostem – potekala pogostitev ob glasbi. Prenovljeno dvorišče je zasnovano tako, da spoštuje zgodovinsko podobo, hkrati pa ponuja sodobno opremo za organizacijo dogodkov.

Grad Štanjel, simbol vztrajnosti, povezanosti in dediščine Krasa, obnavljamo že več kot 50 let – od davnega leta 1972. Po dolgotrajnem procesu danes dosegamo zgodovinski mejnik: v sredo, 18. junija 2025, bomo s posebno slovesnostjo in druženjem na grajskem dvorišču odprli v celoti obnovljen grajski kompleks s številnimi novimi vsebinami.

Brezplačni ogledi za vas vsak dan v odpiralnem času centra za obiskovalce

Dobrodošli na brezplačnih ogledih

tega izjemnega kulturno-zgodovinskega spomenika, ki bo v prihodnje še močnejše utripal kot srce kulturnega dogajanja v Občini Komen!

Grad Štanjel je prostor za vse nas. Brezplačni samostojni ogledi grajskega palacija bodo na voljo vsak dan od petka, 20. junija, do torka, 30. septembra 2025, v času odprtja Centra za obiskovalce Grad Štanjel (TIC Štanjel). Poleg samostojnih ogledov uvajamo še redna vodenja po Muzeju Grad Štanjel, ki bodo možna po predhodni najavi s pričetkom meseca julija. Tako boste lahko odkrivali vse zgodbe, ki jih pripoveduje grad – zgodbe o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti naše Občine Komen.

Galerija Lojzeta Spacala in Muzej Grad Štanjel

Poleg Galerije Lojzeta Spacala, ki od leta 1988 domuje v Štanjelu, se Grad Štanjel lahko pohvali s številnimi novimi in sodobno zasnovanimi prostori. V Galeriji Lojzeta Spacala je trenutno na ogled izjemna razstava Telesa pokrajin Zorana Mušiča v okviru programa Evropske prestolnice kulture GO! 2025. Gre za razstavo, ki odmeva tako doma kot v tujini in je dokaz, da Štanjel postaja pomembno umetniško in kulturno središče širše regije.

V Muzeju Grad Štanjel, ki deluje od leta

2022, je na ogled stalna razstava Narava in človek na Krasu, ki inovativno predstavlja sožitje človeka in naravnega okolja skozi stoletja. Razstava je plod sodelovanja strokovnjakov, domačinov in kulturnih institucij, ki so oblikovali vsebine za obiskovalce vseh generacij.

Nove pridobitve za lokalno skupnost in obiskovalce

Zadnja faza prenove je prinesla tudi nove prostore za kulturne in družabne dejavnosti. V prvem nadstropju spodnjega dela grajskega palacija se nahaja nova, večnamenska Dvorana Maks, ki bo služila izvedbi srečanj, predavanj in okroglih miz, predstavitev knjig in filmskih projekcij ter drugim kulturnim in družabnim dogodkom. Prostor je sodobno opremljen in omogoča izvedbo najrazličnejših vrst srečanj.

Obenem pridobivamo novo poročno sobano z Dvorano Kobencel, ki bosta z edinstvenim ambientom ponujali prelepo kuliso za poroke, obletnice in druge svečane dogodke. Štanjelski grad tako postaja tudi kraj sreče, veselja in življenjskih prelomnic.

Prvi Muzej slovenskega jezika in knjige

Še posebej smo ponosni na prvi Muzej slovenskega jezika in knjige pri nas.

Grad Štanjel po 2. sv. vojni

Prenovljeno grajsko dvorišče

V prostoru, kjer se stikajo slovanski, germanski in romanski jezikovni vplivi, bomo predstavili razvoj slovenskega jezika v kontekstu kulturnega in zgodovinskega sobivanja na križišču svetov. To ni le razstava, temveč pomemben simbol slovenske identitete, kulturne dediščine in jezikovne raznolikosti. Za našo občino in celotno Slovenijo predstavlja pomembno pridobitev za utrjevanje zavedanja o pomenu jezika kot temelju identitete.

Kulturni inkubator Štanjel

Grad Štanjel ne bo le prostor za ogled razstav, kulturnih in družabnih dogodkov. Svoj dom bo v prenovljenih prostorih našel tudi t. i. Kulturni inkubator Štanjel. Tu bodo zunanji izvajalci organizirali delavnice, predavanja in druge dejavnosti, ki bodo skupaj z obstoječimi organizatorji in izvajalci programov v gradu soustvarjali pestro in živo štanjelsko leto. Ta sinergija med umetnostjo, ustvarjalnostjo in skupnostjo bo grad še tesneje povezala z vami kot prebivalci Občine Komen.

Grad Štanjel je prostor, kjer se lahko odvijajo tudi zasebna praznovanja – rojstni dnevi, obletnice, poročna slavlja in drugi pomembni življenjski dogodki. Možnosti rezervacije prostorov so odprte za vse občane, zato vas vabimo, da jih izkoristite in se ob pomembnih trenutkih

**BREZPLAČNI SAMOSTOJNI OGLEDI
PRENOVLJENEGA GRADU ŠTANJEL
ZA OBČANE OBČINE KOMEN**

Od 20. junija do 30. septembra 2025
v času odprtja Centra za obiskovalce Grad Štanjel.
(Identifikacija občana obvezna z osebnim dokumentom.)

TIC Štanjel • T: +386 41 383 986 • @: info@visitstanjel.si

URNIK: Ponedeljek – Petek: 9.00 – 11.00 in 12.00 – 17.00	Sobota – Nedelja: 9.00 – 11.00 in 12.00 – 18.00
---	--

svojega življenja povežete z zgodovino in duhom tega kraja.

Se vidimo na našem in vašem gradu

Slavnostno odprtje prenovljenih prostorov v gradu bo potekalo v sredo, 18. junija 2025. Ob 17. uri bo na vrsti najprej uradni del v Dvorani Kobenc, ki se ga bo med drugim udeležila predsednica republike, dr. Nataša Pirc Musar, ministrica za kulturo, dr. Asta Vrečko, veleposlaniki, župani in programski partnerji. Z veseljem vas vabimo, da se nam pridružite na druženju ob glasbi, ki smo ga pripravili za mislijo na vas, od 18.30 ure dalje.

Posebno težo letošnjemu odprtju daje tudi 80. obletnica konca 2. svetovne vojne. Več kot osem desetletij po vojni, ki je pustila globoke rane tudi v našem okolju,

je grad – simbol vztrajnosti in kulturne identitete – končno v celoti prenovljen. Ta dogodek ni le praznik za našo občino, temveč tudi simbol miru, obuditve in skupnosti.

Grad Štanjel nas vse povezuje. Deloma smo ga prenovili tudi z občinskimi sredstvi, zato naj postane prostor, kjer se bomo občani srečevali, povezovali in ustvarjali skupno prihodnost. Njegove vsebine so pomembne ne le za kulturni razvoj, temveč tudi za turistično in gospodarsko prepoznavnost naše občine. Spoštovani občani – vabljeni, da stopite v svojo zgodovino, doživite svoj grad in postanete del njegove prihodnosti.

Dobrodošli doma. Na Gradu Štanjel.

Besedilo: Urban Grmek Masič, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Foto: arhiv ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Drugi javni poziv LAS je zaprt

Kot vodilni partner LAS je Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov 16. februarja 2025 objavila 2. Javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 na območju občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana, ki se bodo financirali iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Na Javni poziv je prispelo 15 vlog, ki vključujejo 26 projektnih partnerjev. Na voljo je 440.000 EUR, v projektnih vlogah pa je bilo zaproseno za 1.017.158,47 EUR. Po administrativnem pregledu vlog, skladno s Pravilnikom o izvedbi Javnih pozivov, vloge vsebinsko pregleda in oceni Ocenjevalna komisija, ki je sestavljena iz zunanjih neodvisnih strokovnjakov. Vloge projektov ob zaključku postopka odobri Upravni odbor LAS.

Za predstavitev javnega poziva LAS ter z namenom povezovanja projektnih

idej ter potencialnih prijaviteljev so bile izvedene 4 delavnice v živo ter 2 spletni svetovanji tik pred iztekom prijavnega roka. Poleg delavnic, ki so potekale v Križu pri Sežani, Divači in na Kozini, je 27. marca 2025 potekala ena od delavnic tudi v Kulturnem domu v Štanjelu in se je je udeležilo 15 udeležencev.

Tudi na tej delavnici je bilo največ zanimanja za ukrep trajnostni in odgovorni turizem. Ta je bil prav še posebej aktualen v pravkar zaprtem razpisu LAS Krasa in Brkinov. Razprava na delavnici je ponudila še dodatne ideje, kaj vse bi lahko podprli s sredstvi LAS, čemur so delavnice tudi namenjene. Na splošno smo v pisarni LAS zadovoljni z odzivom na delavnicah in se nadajamo nadaljnjih povezovanj.

Sredstva LAS so, na podlagi prepoznanih potreb, namenjena izboljšanju kakovosti bivanja in življenja na Krasu in v

Brkinih, s poudarkom na:

- varovanju naravne in kulturne dediščine,
- krepitvi trajnostnega turizma in
- povečanju vključevanja prebivalcev ter medgeneracijskega sodelovanja.

Namen javnega poziva je bil izbor projektov, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja (SLR) LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 ter se izvaja kot podpora za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (pristop LEADER/CLLD). Prepoznane so bile potrebe na področju:

- varovanje naravne in kulturne dediščine ter prepoznavanje njenega razvojnega potenciala (npr. odziv na podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjšanje odpadkov in njihova bolj učinkovita raba v krožnem gospodarstvu, ohranjanje in nadgradnja tradicionalnih znanj,

- krepitev povezovanja iniciativ in društev z deležniki iz različnih sektorjev,
- krepitev trajnostnega in odgovornega turizma (npr. vzpostavitev inovativne trajnostne turistične ponudbe, organizacija odmevnih javnih turističnih dogodkov in promocijskih aktivnosti, učinkovito povezovanje in sodelovanje med ponudniki, vzpostavitev novih pohodnih, kolesarskih in konjeniških poti, nadgradnja že vzpostavljenih ipd.) ter
- enakopravna socialna vključenost ter medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje (npr. podpora ranljivim skupi-

nam in pomoč pri njihovem socialnem vključevanju, pomoč pri digitalni preobrazbi, posebej pri starejših, zmanjševanje izseljevanja mladih, podpora podeželskim podjetniškim pobudam, integriranje priseljencev in podobno).

Načrtovano je, da bo v letu 2025, predvidoma že v jesenskih mesecih, objavljen 3. Javni poziv, ki bo zasledoval nagovarjanje podobnih potreb ter 4. Javni poziv v letu 2026. Zato vse zainteresirane vabimo, da že sedaj preverijo svoje projektne ideje. Lahko se oglasite osebno ali po telefonu.

Za dodatne informacije sva vam na

voljo Maja Colja in Jerneja Modic, sodelavki v pisarni LAS, ORA Krasa in Brkinov, na e-naslovu info@laskrasainbrkinov.si in tel. št. 041 686 102.

Besedilo: Jerneja Modic, LAS Krasa in Brkinov
Foto: LAS Krasa in Brkinov

Sofinancira
Evropska unija

Iz šolskih klopi

Prireditve ob materinskem dnevu

V četrtek, 27. marca 2025, smo na šoli v Komnu imeli prireditve za starše, da bi jih počastili ob materinskem dnevu. Osrednja tema se je navezovala na pesem Žana Serčiča z naslovom *Brez tebe ne znam*. Prireditve so z nastopi obliko-

vali učenci od 1. do 5. razreda, mažoretke ter oba otroška pevski zbori. Učenci so se izkazali v dramskih, recitacijskih, glasbenih ter plesnih točkah. Svoje glasbene veščine so pokazali učenci tudi na glasbilih.

Z nastopom so učenci poskušali staršem izkazati hvaležnost za vso skrb, potrpežljivost in ljubezen, ki jim jo namenjujejo vse dni v letu. Prireditve se je zaključila z drobno pozornostjo ter zadovoljstvom na obrazih staršev.

Besedilo in foto: učiteljice razredne stopnje

Tinkara med dobitniki priznanj

Četrtošolka Tinkara Doles iz POŠ Štanjel se je v četrtek, 24. aprila 2025, udeležila zaključne prireditve v Festivalni dvorani Pionirskega doma v Ljubljani, na kateri so razglasili letošnje nagrajence Literarnega natečaja Bodi pisatelj/pisateljica 2025.

Podelili so ji priznanje in knjižno nagrado za najboljšo pesniško delo druge

triade v slovenskem jeziku z naslovom *Moja nona*.

In kako je žirija utemeljila svoj izbor?

»Gre za pristrčen in igriv zapis o noni, ki se zdi zares zanimiva in posebna. V pesmi so besede položene v usta soncu – njegovi žarki pojejo noni hvalnico. Tako vnukinja skupaj z bližnjimi in s tako rekoč celotnim vesoljem deli navduše-

nje in občudovanje. Beseda ljubezen sicer ni izrečena, a je pesem nabita s tem čustvom.«

Po podelitvi sva se udeležili še izobraževalnih delavnic na temo kreativnega pisanja oziroma ustvarjanja poezije.

Skupaj sva počastili moč besede.

Moja nona

Prvi žarek pravi:

Ona na stroj punčke šiva
in na kavču počiva.

Drugi žarek pravi:

Ona zanimive knjige bere
in nikoli se ne dere.

Tretji žarek pravi:

Ona v skupini balina
in vseh ji je malina.

Četrty žarek pravi:

Ona rada prešerno se smeji,
ko rdeče jagode dobi.

Peti žarek pravi:

Ona rada kuha kosilo
in v trgovini si kupi perilo.

Šesti žarek pravi:

Ona za nas skrbi
in dober krompirček nam naredi.

Sedmi žarek pravi:

Ona opere novo perilo
in nono ji kupi lepo darilo.

Osmi žarek pravi:

Ona se po gozdu sprehaja
in psička Kiri ji nagaja.

To je moja nona,

draga nonica,
ki pod soncem se smehlja.

Tinkara Doles, 4. b razred
OŠ Komen, POŠ Štanjel

Besedilo: Tanja Spačal, mentorica

Foto: Mikela Doles

Pesem pomladi 2025

V četrtek, 17. aprila 2025, je v Kosov-
elovem domu v Sežani potekala Pesem

pomladi, vsakoletna pevška revija šolskih
pevskih zborov Krasa in Brkinov. Med

desetimi zbori so bili kar trije iz naše
komenske šole, mlajši otroški, otroški in
mladinski pevski zbor, v katerih prepeva
letos kar 114 učencev. Zbori so odlično
zastopali svojo šolo, saj sta bila otroški
in mladinski najvišje ocenjena, mladinski
pa še izbran kot najboljši šolski zbor
regije. Ocenjevalna revija je izjemnega
pomena za šolske zборе, saj pomeni mo-
tivacijo za delo, ki pripomore obdržati
nivo pevskega poustvarjanja in potrditev
za vložen trud.

Besedilo: Andreja Rustja, zborovodkinja

Foto: arhiv šole

Zborovski bum 2025

V soboto, 5. aprila 2025, so se pevci
MPZ naše šole udeležili Zborovskega
buma v Celju. Koncert združenih mla-
dinskih pevskih zborov vse Slovenije je
bil prvič organiziran 2013, nato pa vsaki
dve leti. Naš mladinski zbor je bil vsakok-
ratni udeleženec. Po dolgem premoru,
zadnjič 2017, se je letos zgodil v celjski
dvorani Zlatorog, ki sprejme več tisoč
obiskovalcev. Zbralo se je 5000 pevcev z

več kot 150 osnovnih šol in ubrano za-
pelo 10 skladb različnih slovenskih skla-
dateljev, ki so bili v večini tudi prisotni na
koncertu. Častna pokroviteljica dogodka
je bila predsednica države dr. Nataša Pirc
Musar. Zbrane mlade pevce je zelo lepo
nagovorila in poudarila, da imamo Slo-
venci petje v svojem DNK zapisu, da smo
po kvantiteti in kvaliteti zborovstva sve-
tovna velesila in da imajo pomembno

poslanstvo šolski pevski zbori, ki poleg tega, da skrbijo za čim višjo kvaliteto petja, tudi sooblikujejo vse šolske kulturne dogodke kot tudi dogodke izven šole. Prihodnost naših bodočih rodov bo svetla, če se bo v šolah še naprej skrbno in predano gojilo kulturne vrednote in ne samo storilnosti.

Naši pevci so bili tako zelo navdušeni nad dogodkom, da so me devetošolci prosili, naj jih ne pozabim povabiti čez dve leti zraven. Koncert ni bil le potrditev za ves vložen trud v zahteven izbor pesmi, pač pa tudi motivacija za nadaljnje delo učencev in učiteljev, ki vztrajamo, v ne ravno prijaznih razmerah, iz čistega veselja in predanosti do svojega poslanstva.

Besedilo: Andreja Rustja, zborovodkinja
Foto: arhiv šole

Zaključni nastop mpz v očeh devetošolcev

Zahvala devetošolcev:

Spoštovana učiteljica, draga Andreja Rustja,

danes stojimo tukaj, skupaj, kot smo stali že tolikokrat prej – a vendar je danes drugače. Danes ni le še en nastop. Danes je naš zadnji nastop z vami.

Devet let ... devet let petja, vaj, smeha, izzivov, učenja ... in nešteto trenutkov, ki so nam ostali v srcih. Hvala za vse spomine, ki smo jih v teh devetih letih skupaj stkali z nitjo ljubezni! Zato Vam danes ne želimo reči le hvala. Želimo Vam zapeti tako, kot ste nas Vi učili. Zato smo Vam pripravili majhno presenečenje. Pesmi, ki jih bomo zapeli, nosijo sporočilo, ki prihaja iz srca.

S pesmijo Forever Young vam želimo, da ostanete za vedno tako mladi, kot ste danes.

In s pesmijo Cesarica Vam izkazujemo, kako zelo posebni ste, ker ste Vi bili naša cesarica zbora. Naš kompas. Naša moč in

občutek doma.

Iskreno, iz srca, hvala za vse. Za potrpežljivost, za vsak popravek, za vsak nasmehek.

Danes se naše poti morda razidejo, a

pesem, ki ste jo zasadili v nas, bo pela naprej.

Hvala, učiteljica.

Besedilo: Lejla Švagelj, 9. razred
Foto: arhiv šole

Dve prvi in dve drugi mesti na državnem tekmovanju v robotiki

V četrtek, 24. aprila 2025, so se učenci naše šole udeležili regijskega tekmovanja v robotiki, ki je potekalo na Gimnaziji Ilirska Bistrica. Vse ekipe so dosegle eno izmed prvih treh mest v svojih kategorijah in si s tem zagotovile nastop na

državnem tekmovanju, ki je potekalo v torek, 20. maja, na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru.

Letos so učenci v okviru krožka robotike na svojo pobudo prvič izdelali robo-

te, ki znajo igrati nogomet. Do zdaj so takšne robote v Sloveniji izdelovali le dijaki srednjih šol, letos pa je bilo tekmovanje v tej disciplini prvič organizirano tudi za osnovnošolce.

Na državnem tekmovanju je v katego-

riji *RoboCup Soccer Entry* ekipa KTM Kras (Matic Peric in Nik Ravbar) osvojila prvo, ekipa FC Kras (Gašper Bolje in Matevž Šček) pa drugo mesto.

V kategoriji, kjer mora robot slediti črti, se izogibati oviram ter reševati dodatne izzive na poti, so učenci naše šole tekmovali tako v osnovnošolski kot tudi v srednješolski konkurenci.

V osnovnošolski kategoriji *Rescue Line Entry* je ekipa Robot GTI (Lukas Fakin Draž in Rene Marušič) osvojila prvo mesto, ekipa KrasTech (Irenej Pavlica in Tobija Pavlica) drugo, ekipa Murenčki (Vid Furlan, Maks Jakob Erženičnik in Matija Marušič) pa štirinajsto mesto.

Največ smole so imeli učenci, ki so tekmovali v srednješolski kategoriji *Rescue Line*. Kljub intenzivnim letošnjim pripravam sta jim oba robota zatajila ravno v

najmanj primernem trenutku. Vseeno je ekipa KarstRobotics (Žiga Bolje, Nejc Masten in Naj Turk) dosegla šesto, ekipa OPL (Gašper Suban, Nik Gec in Alan Štrekelj) pa sedmo mesto.

Vsem tekmovalcem, ki so v priprave na državno tekmovanje v robotiki vložili

veliko časa in truda, iskreno čestitamo. Za najbolj zagnane učence bomo letos držali pesti še v začetku junija, ko se bodo odpravili na evropsko prvenstvo v Bari.

Besedilo in foto: Lucija Filipčič Križaj

Zahvala za vse donacije za interesno dejavnost robotika

V okviru interesne dejavnosti robotika učenci z veliko vnemo sestavljajo in programirajo robote iz Lego kompletov. Njihov nakup je za šolo velik zalogaj, zato smo hvaležni vsakemu, ki nam pri tem priskoči na pomoč.

V zadnjih letih nas zvesto podpira gospod Goran Živec, ki nam je tudi letos v mesecu marcu velikodušno podaril nove komplete za sestavljanje. Učenci so iz zmešnjave kock že ustvarili dva robota, ki sta se že uspešno preizkusila na prvih tekmovanjih.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo tudi vsem ostalim donatorjem in sponzorjem, ki že vrsto let omogočate, da se lahko naši učenci udeležujejo

mednarodnih tekmovanj. Brez vaše podpore bi bilo to nemogoče.

Iskrena hvala, ker podpirate delavnost, vztrajnost in predanost naših učencev.

Besedilo in foto: mentorica in učenci interesne dejavnosti robotika

Iz Lipice prinesli zlato priznanje

Devetošolci, Erin, Manca, Lejla, Zala, Neli, Mihael, Miha, Krištof in Lan, člani interesne dejavnosti Turizem, smo izdelali turistično nalogo z naslovom T & T venček, s katero sodelujemo na 39. festivalu Turizmu pomaga lastna glava na temo Tradicija v trendu, ki ga razpisuje Turistična zveza Slovenije.

Projekt *Turizmu pomaga lastna glava* je celovit sistem organiziranega delovanja osnovnošolske mladine v turizmu. Vsebinska projekta je vezana na raziskovanje turizma v domačem kraju, ugotavljanju možnosti za hitrejši razvoj in oblikovanje

take ponudbe, ki bo vzpodbudila podjetništvo in trženje naravnih danosti ter tudi ostale ponudbe v vseh možnih oblikah. Vas zanima naša letošnja ideja?

Veliko Slovencev venčke plete konec novembra, v začetku decembra, za začetek adventnega časa. Le redki vedo, da je na Krasu in v Goriških Brdih tradicija pletenja venčkov tudi v poletnem času – pletenje venčkov svetega Ivana.

Kaj pa če bi venčke izdelovali celo leto, pa malo posodobimo materiale in jih vpnemo v vsakdanje življenje? JA, T & T venček = TRADICIONALEN in/ali TREN-

DOVSKI venček.

Več o naši celotni zamisli si lahko preberete na spletni strani šole v naši raziskovalni nalogi.

Prilagamo utrinek iz regijskega srečanja v Lipici. Veseli smo bili obiska župana Erika Modica in veseli smo bili zlatega priznanja.

Že sedaj smo ponosni na naše uspehe, a nas čaka še nekaj dela. Najprej predstavitev na zaključni tržnici festivala v Termah Snovik konec maja, nato pa še premierna predstavitev spota kot del uradnega programa festivala.

V okviru tekmovanja smo namreč posneli tudi promocijski spot, ki se je uvrstil med sedem najboljših osnovnošolskih spotov (izmed 75 šol), in doletela nas je

čast, da bo spot premierno predstavljen kot del uradnega programa festivala na velikem platnu Mednarodnega filmskega festivala športnega filma v petek, 20.

junija 2025, v Kulturnem domu v Rogaški Slatini.

Držimo pesti, da se bomo ponovno čimbolje uvrstili.

Besedilo: »Turisti« OŠ Komen
Foto: arhiv šole

Ogled Škocjanskih jam

V četrtek, 24. aprila 2025, smo petošolci iz Komna in Štanjela obiskali Škocjanske jame. Cilj izleta je bil, da bi s sovrstniki ponovili in utrdili znanje o pokrajinah v Sloveniji. Vodnica nam je podala veliko znamenitosti o jamah, kapnikih, reki Reki

in prebivalcih jame. Podučili smo se o nastanku kapnikov – stebrov, zaves in ponvic. Prehodili smo skoraj 3 kilometre in se povzpeli po petsto stopnicah. Vsem nam je bilo strašljivo, ko smo šli čez most in opazovali stare poti, po katerih so nekoč

hodili turisti. Šli smo skozi več dvoran in slišali mogočno bobnenje reke Reke.

Izlet nam je bil zelo všeč. Ponovili smo naučeno snov, izvedeli veliko novega in se ob tem še zabavali.

Besedilo: Marijana Marc Trkulja
Foto: Tim Ušaj

Belo zlato in Tartini

Petošolci smo 19. maja 2025 šli na ekskurzijo v Sečoveljske soline in Piran.

Ogled krajinskega parka Sečoveljske soline se je začel v Fontaniggah. Že sama vožnja z vlakcem, ki nas pelje mimo polj proti muzeju, je zanimiva. Opazovali smo slanuše in drugo rastlinje. V muzeju solinarstva nam je vodička predstavila življenje in delo solinarske družine nekoč. Zanimiva je bila oprema in ostali pripomočki. Hiša solinarja je bila v dveh nad-

stropjih. V pritličju, kjer ni bilo oken, je bila shramba za sol in ostale pripomočke. V zgornjem nadstropju pa sta bili dve spalnici ter kuhinja z jedilnico.

V spominu nama je ostala zgodba o tem, kako so včasih ženske pekly kruh. Vsaka ženska je sama zamesila testo, spekle pa so ga skupaj, v krušni peči. Da ne bi prihajalo do zamenjave hlebcev, je gospodinja v testo vtisnila svoj žig. Otroci so bili nagajivi - tako kot smo mi danes.

Včasih so v hlebce testa vtisnili več žigov in povzročili prepir.

Delo solinarja je zelo zahtevno in odvisno od vremena. Letos z žetvijo belega zlata še niso pričeli, saj je bilo veliko deževnih dni.

V Piranu smo si najprej privoščili sladoled. Nato smo se sprehodili do Tartinijevega trga. Tartini je bil svetovno znan violinist. V njegovi rojstni hiši, ki je blizu spomenika, je danes muzej.

Čeprav je bilo vroče, smo se po ozkih in tlakovanih ulicah sprehodili do cerkve svetega Jurija. Od tam smo imeli krasen

razgled na vse strani.

V Piranu je ohranjeno tudi obzidje, ki je Pirančane obvarovalo pred napadi s

kopnega in morja.

Polni novih vtisov smo se odpeljali domov.

Besedilo in foto: Nik Čuk in Leonard Simčič

Burjica

Dogajanje v Vrtcu Komen ...

22. marec – svetovni dan voda

Na 22. marca praznujemo svetovni dan voda in letos smo ga obeležili tudi v dveh oddelkih Vrtca Komen – pri Levčkih in Krokodilčkih. Skozi pogovor smo spoznavali, zakaj je voda tako pomembna, od kje dobimo vodo in kje vse jo srečamo. Znanje otrok je tu zelo bogato – informacije so kar letele iz njih. Vse smo še podprli ob skupni projekciji fotografij, kjer smo na računalniku poiskali slapove, jezera, deževje, mlake, kale, lokve, vodnjake, žlebove, morje ... Nato smo se podali na skupno raziskovanje, kje vse lahko vodo srečamo v naši bližini. Pot nas je najprej vodila preko zapuščenega, neurejenega in zaraščenega kala, v katerem pa je po obilnem deževju le bilo nekaj vode. Ogledali smo si res lepo obnovljen kal v Divčah in tam naleteli še na vodnjak sredi vasi. Otroci so kar sami ugotavljali,

od kod vse priteče voda vanj – opazili so namreč žlebove na sosednji hiši ter cevi, ki so vodile vanj. Na poti mimo vinogradov in njiv smo naleteli na zajetje vode, imenovano vaška, ki je tudi bila polna vode, in prispeli do lepo vzdrževanega kala na Lužah (spodnji del Komna), kjer

smo opazovali tudi račke. Otroke pa je najbolj navdušil bazen, ki smo si ga lahko ogledali na dvorišču ene od hiš, saj na veliko žalost otrok, pa tudi nas odraslih, v Komnu nimamo morja.

Besedilo in foto: Agata Masten

Zeleni dan – praznovanje pomladi

V našem vrtcu smo z navdušenjem praznovali zeleni dan in tako pozdravili prihod pomladi. Otroci in vzgojitelji smo se oblekli v zeleno ali prinesli zelene predmete od doma. Dan smo začeli s plesom na pesem *Nagajiva pomlad*, ki nas je napolnil z energijo in dobro voljo. Nato smo se odpravili na zunanje igrišče, kjer smo premagovali razgiban fit poli-

gon. Otroci so z veseljem skakali, plezali in tekali, hkrati pa uživali v gibanju na svežem zraku. Ta poseben dan nas je povezal z naravo in nam pričaral nasmeh na obraze. Zeleni dan je bil poln igre, veselja in razigranosti, zato se že veselimo novih podobnih doživetij!

Besedilo: Rebeka Rudež
Foto: arhiv Vrtca Komen

Dan zdravja s starimi starši

V lanskem letu smo na dan zdravja, ki ga praznujemo 7. aprila, v vrtec prvič povabili stare starše – none in nonote, babice in dedke, da se nam pridružijo na aktivnem fit pohodu. In ker so nas presenetili z res lepim obiskom in nam bili tudi zelo hvaležni, da smo tovrstno srečanje sploh organizirali, smo se odločili, da jih medse povabimo tudi letos. V ponedeljek, 7. aprila 2025, smo se tako že takoj po malici zbrali na igrišču pred vrtcem in bili ponovno prijetno presenečeni, da so se nam pridružili stari starši skoraj vseh štirih oddelkov otrok. Med njimi je

namreč tudi veliko takšnih, ki so še vedno delavno aktivni v službah in so si v ta namen vzeli celo dopust. Pridružila se nam je tudi ena pranonca, ki smo je bili še posebej veseli.

Tudi letos smo se podali na aktivni fit pohod. Šli smo po gozdni poti preko travnikov in skozi gozd. Pohod smo popestrili še s kratkimi nalogami, ki so nas čakale razobešene na tablicah ob poti. Vse smo brez težav opravili.

Ob povratku v vrtec smo srečanje zaključili ob skodelici čaja in stari staršem obljubili, da jih prihodnje leto po-

novno povabimo medse. Mogoče bodo, prav na njihovo željo, tovrstna srečanja postala celo tradicionalna.

Besedilo: Agata Masten

Foto: arhiv Vrtca Komen

Odpadkom dajemo novo življenje in skrbimo za naravo

V vrtcu nas je tudi letos obiskal zmajček Jurček s svojim zelenim nahrbtnikom. Razveselil nas je z zgodenco Fižolina, v kateri smo spoznali, da lahko marsikatero zavrženo stvar (kot je npr. odpadna konzerva) ponovno uporabimo. Prinesel pa nam je tudi nalogo. Nam, v oddelku Krokodilčkov, je naročil, naj od doma v vrtec prinašamo odpadni papir – reklame, časopis ipd. – ter ga odlagamo v naš zabojnik za papir. Obljubil je, ko bomo tega napolnili, da nam ga bodo iz podjetja Dinos odpeljali v ponovno predelavo, mi pa bomo zanj dobili nekaj denarja in

si bomo lahko privoščili sladolede.

Nalogo smo se lotili zelo resno in takoj izdelali razpredelnico, v katero beležimo, kdo v vrtec prinese kaj papirja.

V ta namen smo si izdelali tudi nov zabojnik za papir, ki smo ga poimenovali Papirko. Postavili smo ga v naš ustvarjalni kotiček, saj ob našem ustvarjanju – risanju, striženju, lepljenju ... prav v njem nastane veliko tovrstnih odpadkov. Ob tem smo se naučili še pesmico *Košek za smeti*.

Posvetili smo se tudi ostalim odpadkom. Spoznavali smo, kakšne vrste teh

sploh imamo, kam kateri odpadki sodi, spoznavali smo, ali lahko katere od teh ponovno uporabimo, jih pravilno razvrščali in jih odnesli na ekološki otok ter odvrgli v pravi zabojnik. Obiskali smo tudi Center za ravnanje z odpadki v Kominu in tam videli in izvedeli veliko zanimivega.

Dijakinje Srednje šole Veno Pilon iz Ajdovščine so nas obiskale z gledališko igrico *Kdo smeti*, v kateri smo spoznali pomen ekologije v naravi. Zato smo na dan zemlje, 22. aprila 2025, izpeljali tudi čistilno akcijo, v kateri smo v bližini našega vrtca in igrišča pobrali odvržene smeti in odpadke.

Kako uporabni so lahko nekateri odpadki, smo spoznali tudi v risanki *Miška Smetiška*.

Recikliranja smo se lotili tudi sami. Iz odpadnega papirja smo izdelali dele naše nove aplikacije in dekoracije v naši igralnici. Sicer nam uporaba odpadnih materialov ni tuja, saj se jih pogosto poslužujemo pri našem ustvarjanju.

Besedilo in foto: Agata Masten

Skrb za higieno

V skupini Krokodilčki smo izvedli več zanimivih dejavnosti, s katerimi smo otroke na zabaven način poučili o pomenu osebne higiene.

Začeli smo z umivanjem rok. S preprostim poskusom z milom in poprom so otroci spoznali, kako učinkovito milo odstrani umazanijo in zakaj je temeljito umivanje rok ključno za zdravje. Navdušeni so opazovali, kako se delci popra ob

stiku z milom umaknejo, ter se ob tem učili pravilne tehnike umivanja rok.

Nato nam je dijakinja Lana na velikem plastičnem krokodilu nazorno prikazala, kako pravilno umivati zobe. Otroci so se z veseljem preizkusili v ščetkanju in se naučili, zakaj je redna nega zob nujna za zdrav nasmeh. Skozi igro so pridobili dragoceno znanje o ustni higieni, ki jim bo koristilo vsak dan.

Ena izmed najbolj priljubljenih dejavnosti pa je bila skrb za »dojenčke« – igrače, ki so jih otroci skrbno umili in oblekli. Pri tem so neizmerno uživali! Z veliko mero pozornosti so svojim »dojenčkom« umili obraz in roke ter jih nato skrbno oblekli. Navdušenje in veselje, ki so ga ob tem pokazali, sta dokazala, kako radi skrbijo za druge.

Poseben dan smo doživeli ob obisku

dveh medicinskih sester in zobozdravnic. S svojim strokovnim znanjem so nam pokazale, kako pravilno skrbimo za osebno higieno. Otrokom so nazorno prikazale tehnike umivanja rok ter umivanja telesa. Medicinska sestra je na lutki kravici predstavila pravilno umivanje zob, nato pa so se otroci tudi sami preizkusili v ščetkanju. Ob tem so se veliko naučili in hkrati zelo zabavali.

Vse dejavnosti so otrokom omogočile, da so skozi igro osvojili pomembne higienske navade, ki jih bodo spremljale v vsakdanjem življenju. Ob tem smo se zabavali, raziskovali in se učili na način, ki jim je blizu.

Besedilo in foto: Rebeka Rudež

... in Vrtcu Štanjel

Pozdrav pomladi z gregorčki

Gregorjevo, je praznik, ki napoveduje prihod pomladi. Pravimo mu tudi, da se ptički ženijo. Povezan je z običajem izdelovanja in spuščanja majhnih ladjic, čolničkov. Je simbol prehoda iz zime v pomlad.

Tudi mi smo obeležili ta dan. Otroci so ob pomoči svojih staršev izdelali svojega gregorčka. Uporabili so različne materiale, kot so les, stiropor, karton ... Okrasili so jih z lučkami, svečkami in raznimi dodatki. Gregorčka so prinesli v vrtec, kjer smo pripravili razstavo.

Na predvečer gregorjevega, 11. marca 2025, smo ta običaj obeležili s priredi-

tvijo. Skupaj s POŠ Štanjel smo pripravili krajši program. Ob spremstvu staršev so otroci odnesli svoje ladjice v Ferrarijev vrt in jih spustili v ribnik ter tako ustvarili čarobno vzdušje. Otroci so ob vsem tem zelo uživali.

Spuščanje gregorčkov je zelo lep dogodek, običaj, saj nas povezuje, razveseljuje in ustvarja nepozabne spomine.

Besedilo: Alenka Budin Vodopivec

Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Praznovanje prvega pomladnega dne

V našem vrtcu smo prvi pomladni dan obeležili z veselim dogodkom. Vsi skupaj smo se zbrali v osrednjem prostoru, da bi skupaj proslavili prihod pomladi, obdobja cvetenja in novih začetkov. Ob tej priložnosti so nam naše punce, Alenka, Karmen, Urša in Tina, zaigrale predstavo *Trije metulji*. Bila je polna veselja, barvitih kostumov in čudovitih trenutkov. Trije metuljčki so peljali otroke v svet pomladnih cvetlic in sončnih žarkov. Otroci so navdušeno spremljali predstavo in skupaj z metuljčki odkrivali lepote pomladi. Po predstavi smo se vsi skupaj zabavali, peli pomladne pesmi in plesali. Pomlad je čas, ko vse oživi in se prebuja – tako, kot so se prebudili tudi naši otroci, polni novih idej in energije.

Besedilo in foto: Denis Lemut

Od mresta do žabice – odkrivanje narave z najmlajšimi

Izbrana tema Od mresta do žabice je temeljila na naravnem izhodišču – opazovanju mlake pri železniški postaji. Otrokom sva želeli približati osnovno doživljanje narave, predvsem pa jih spodbuditi k raziskovanju, ustvarjanju in razvijanju čutnega zaznavanja skozi vsebinsko bogate in razvojno primerne dejavnosti. Otroci so z navdušenjem opazovali spremembe, božali paglavce, pripravljali akvarij. Na računalniku smo si ogledali razvojni krog žab in skupaj izdelali tudi plakat, ob katerem se otroci pogosto zadržujejo. Ob knjigah, pravljičah in lutkah o žabah smo bogatili besedni zaklad ter spodbujali prvo izražanje. Pritegnila nas je zgodba o paglavcu Kvaku, ki smo jo pogosto pripovedovali ob ilustracijah. Vključili sva tudi gibanje na prostem, preproste igre in premagovanje ovir, kar je krepilo motoriko in orientacijo v prostoru. Ob umetniških dejavnostih so otroci risali paglavce ob opazovanju, sestavljali žabice iz delov v celoto, peli pesmi ter poustvarili oglašanje žab z orehovimi lupinami. Naučili smo se tudi nov ples Tri majhne žabice.

Med projektom so se otroci veliko novega naučili in spoznali. Skozi ves čas so bili aktivno vključeni in glede na njihove odzive, jih je izbrana tema zelo navdušila.

Besedilo in foto: Katarina Černigoj

7. april – dan zdravja

V naš vrtec smo 7. aprila 2025, ob svetovnem dnevu zdravja, povabili none, nonote, babice in dedke naših otrok v dopoldanskem času. Zbrali smo se ob 9.30

na parkirišču pred vrtcem. Vzgojiteljica Alenka je vse skupaj lepo pozdravila in nam zaželela en lep dopoldan. Vsi skupaj smo se odpravili na pohod do Ferrarijeve-

ga vrta.

Otroci so jih z velikim veseljem spremljali na pohod, skupaj so uživali in ustvarjali nepozabne spomine. Pohod smo zaključili v vrtcu, kjer smo se posladkali s piškoti in sokom.

Da smo none in nonote, babice in dedke povabile medse, smo se odločile zato, da jim pokažemo, da so tudi oni pomemben delček našega mozaika v vrtcu.

Veseli smo, da smo lahko skupaj praznovali dan zdravja na tak način, saj je to tema, ki jo želimo v našem vrtcu spodbujati skozi vse leto. Zdravje je naše največje bogastvo, zato se bomo trudili, da bomo otrokom prinašali čim več priložnosti za gibanje, zdravo prehrano in druženje v naravi.

Besedilo: Denis Lemut

Foto: Katarina Černigoj

Bralni palček v skupini Žabice

Vrsto let izvajamo Bralnega palčka v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico. V mesecu oktobru sta k nam prišli knjižničarki Marja Filipčič Mulič in Neža Bandel iz Kosovelove knjižnice Sežane ter nam za uvod zaigrali lutkovno predstavo *Krt Vinko*. Pravljica je predšolske otroke spodbudila in jih povabila, da skupaj s starši pristopijo k družinskemu prebiranju. Otroci so si poljubno izbrali tri pravljice in eno deklamacijo. V vrtec so nato prinesli knjigo in ob njej pripovedovali ali dekla-

mirali pesmico. S seboj so prinesli tudi risbico, ki je nakazovala, kaj jim je bilo iz pravljice oziroma pesmice najljubše. Vse to pa je pod budnim očesom spremljal tudi naš Bralni palček, ki je nato otroke nagradil s posebnim presenečenjem. Ob zaključku je k nam pripeljal gospo Marijo Umek iz komenske knjižnice, ki nam je pripovedovala pravljico *Čudežno drevo*. S seboj je prinesla veliko narisano drevo in polno živalic, ki jih je razdelila med otroke. Tako smo ob Marijinem pripovedo-

vanju pravljice vsi aktivno sodelovali, saj smo ob omembi določene živali v pravljici na drevo pripeli omenjeno žival. Po pravljici je sledila slavnostna podelitev pohval. Otroci so bili zadovoljni in presrečni. Seveda delček te pohvale pripada tudi njihovim staršem, ki so poskrbeli, da so večeri bili posvečeni družinskemu branju in skupnemu preživljanju časa.

Še enkrat čestitamo vsem otrokom za opravljen Bralni palček.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Glasba z Vitinim očetom Rokom v skupini Žabice

V skupini Žabice je pogosto prisotna glasba. Žabec nam je prinesel glasbeno pravljico *Kdo najlepše igra?*, ki smo jo spoznali skozi kamišibaj. Spoznavali in igrali smo na različne instrumente, tudi na instrumente, ki so jih otroci prinesli

od doma. Igrali smo na lastna glasbila, se naučili afriško otroško ljudsko pesem *Kokoleoko*, poslušali glasbene pravljice, plesali, peli itd.

K nam na obisk je prišel tudi glasbenik, Vitin oče Rok, ki je s seboj prinesel tam-

burin, velike zvončke, klarinet in glasbene cevi. Zaupal nam je, da igra klarinet že tri desetletja. Instrument nam je predstavil in nanj zaigral nekaj melodij. Tudi sami smo imeli priložnost preizkusiti igranje na klarinet – za prvič nam je šlo zelo dobro. Nato nam je Rok razdelil glasbene cevi. Sprva smo nanje poljubno igrali, tako da smo z njimi udarjali ob tla. Kasneje smo s pomočjo animacije začeli igrati melodije. Otroci so na zaslonu gledali, katera barva določene cevi je na vrsti in tako zaigrali pesem. Sprva nam je bilo težko, a nam je s ponovitvami šlo čedalje bolje. Otroci so zelo uživali v igranju in ustvarjanju melodij.

Gospodu Roku se zahvaljujemo za poučno in zabavno glasbeno dopoldne.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Logopedinja Ada v skupini Žabice

Logopedinja pomaga pri razvoju govora, jezika in komunikacijskih spretnosti, da otroci lažje izražajo svoje misli in čustva. S pomočjo različnih tehnik in iger izboljšuje otrokovo izgovorjavo, raz-

umevanje jezika ter premaguje težave, kot so jecljanje ali motnje govora. Njeno delo je ključnega pomena za samozavest in socialni razvoj otrok, saj jim omogoča boljšo komunikacijo z vrstniki in

odraslimi. Naš vrtec že vrsto let sodeluje z logopedinjo Ado Mahne, zato smo jo povabili medse v skupino Žabice. S seboj je prinesla fantka in punčko, ki smo ju poimenovali Gašper in Gaja. Pokazala sta nam kar nekaj vaj z jezičkom, ki pripomorejo k boljši artikulaciji. Nato nam je logopedinja Ada razdelila majhne kozarčke in vanje dala majhne penaste koščke. S pihanjem smo se preizkusili, ali nam jih bo uspelo izpihniti iz kozarčka. Zelo dobro nam je šlo. Nato smo v lonček dobili žogice različnih velikosti in teže in naloga je spet bila, da s pihanjem izpihnemo žogico. Igrali smo se še igrice s karticami, na katerih je bil klovn, ki nam je kazal, kako naj počnemo: pokažemo jezik, se nasmejemo, ga skrijemo v garažo, odpremo usta itd. Logopedinja nam je pustila tudi plakat z enakimi slikicami, da se bomo lahko še naprej igrali in vadili. Nato smo se razdelili v štiri skupine in se igrali razne igre: pihali smo s slamico v ladjice, izstrelili raketo v vesolje, igrali namizni nogomet z vato in s pihanjem žogico spravili v lonček. Pri vseh igrah smo se zelo zabavali in nevede zelo razmigali govorilo.

Logopedinji, gospe Adi, se zahvaljujemo za obisk, saj nam je skozi različne igre predala koristno znanje.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Vreme in vremenski pojavi v skupini Sončki

V zadnjem času smo se v vrtcu posvetili spoznavanju vremena in vremenskih pojavov. Vsak dan smo opazovali vreme, se o njem pogovarjali in skupaj urejali vremenski koledar. Pri tem nam je pomagala vremenska žabica, ki so jo otroci sami izdelali. Z njo smo na igriv način označevali, ali je dan sončen, oblačen, deževen ali vetroven. Veliko navdušenja je med otroki požel sprehod z dežniki po dežju, ko smo poslušali kapljice, opazovali luže in se gibali v naravi. Ob tem so otroci razvijali čutno zaznavanje in gibalne spretnosti. Spoznavanje vremena smo povezali tudi z glasbo in jezikom – naučili smo se več deklamacij in pesmic o dežju ter prisluhnili pravljici *Pod medvedovim dežnikom*, ki nas je s svojo vsebino

navdušila. Dejavnosti na temo vremena so otrokom omogočile opazovanje, razi-

skovanje ter izražanje skozi igro, pogovor in ustvarjalnost.

Besedilo: Tina Švara

Foto: Denis Lemut

RLS OZSČ Sežana in RLOZ OZVVS Krasa in Brkinov Sežana

V petek, 28. marca 2025, ob 17.00 uri sta v gostilni Pri Brajdi v Komnu, občina Komen, potekala redna letna skupščina OZSČ Sežana in redni letni občni zbor OZVVS Krasa in Brkinov Sežana.

Člane OZSČ in OZVVS, ki sta jih vodila predsednika Dejan Stančič in Josip Biro, so seznanili z delom v letu 2024. Po poročilu predsednikov in organov društev je bilo ugotovljeno, da so bile naloge, ki se jih je v letu 2024 načrtovalo, uspešno tudi opravljene. Za opravljene naloge v letu 2024 gre zasluga vsem aktivnim

pripadnikom v obeh društvih. Prav zaradi tega so nekateri člani društev prejeli priznanja ZSČ in ZVVS: Andrej Cerkvenik (priznanje zaslužnega člana OZSČ), Milivoj Štrukelj in Zvonimir Bric (oba bronasti medalji ZSČ), Mitja Miklavec (srebrna medalja ZSČ), Danilo Hrevatin, Miloš Škapin in Silvan Grmek (vsi bronasto plaketo ZVVS) in Orlando Meziniec (zlato plaketo ZVVS).

Prisotne sta nagovorila v imenu vseh štirih občin župan Občine Komen g. Erik Modic, podpredsednik ZVVS g. Jožko Člekovič, predstavnik PVD Sever za Primorsko in Notranjsko g. Aleksander Nardin, predsednik OZVVS slovenska Istra g. Valter Viler, predstavnik OZSČ Obala g. Denis Meznarič in predstavnik 6. TERP SV stotnik Damjan Antončič.

OZSČ Sežana in OZVVS Krasa in Brkinov Sežana sta na skupščini in zboru članov sprejela program dela in finančni načrt za leto 2025 in 2026. Navzoči člani pa so ga soglasno sprejeli.

Po zaključku skupščine in občnega zbora je sledila pogostitev in družabno srečanje z obujanjem spominov iz preteklosti in vizijo pogleda v naprej.

Besedilo: Josip Biro

Foto: Vid Šibelja

Predstavitev knjige Kdo so bili ti ljudje

Po letu dni, odkar sva 14. aprila 2024 sestre Irena Colja in Katica Del Bon premierno predstavili najino razstavo o življenju Antona Šibelja Stjenka v Tomačevici, sva uspeli končati najin drugi projekt: knjigo o življenju najinega očeta Franca Šibelja, ki sva jo naslovili *Kdo so bili ti ljudje*. Izšla je marca 2025 v najini samozaložbi, 12. aprila 2025 pa sva imeli v očetovi rojstni vasi v Stjenkovem domu v Tomačevici tudi prvo predstavitev knjige za javnost, na kateri je pogovor z avtoricama in zgodovinarjem dr. Damijanom Guštinom vodila novinarka Petra Vidrih, s kulturnim programom pa so nastopili člani Kulturnega društva Karla Štreklja Komen.

Kot sva omenili že pri najinem prejšnjem projektu, t.j. razstavi o narodnem heroju AŠS, razpolagava z zajetnim gradivom, ki nam ga je oče Franc Šibelja zapustil, saj žal zaradi bolezni in prerane smrti ni mogel nadaljevati svojega pisateljskega poslanstva – napisati še svojo tretjo knjigo spominov. Prav zato sva se s sestro odlo-

čili, da nadaljujemo njegovo delo. Tako sva zbrali in pripravili očetovo gradivo na način, da predstavlja zgodovinski biografski dokumentarec. Med gradivom je bilo veliko očetovih zabeležk, fotografij, dopisov in dokumentov. Knjiga obsega 277 strani in vsebuje 270 fotografij in dokumentov.

Ker nisva zgodovinki, sva za potek in povezovanje uporabili nekaj zapisanih zgodovinskih virov, ki so v knjigi tudi navedeni, poleg tega pa je knjigo pregledal zgodovinar dr. Damijan Guštin, ki je napisal tudi spremno besedo. Glavnina čtiva je smiselno in tematsko sestavljena iz očetovih zapiskov in vseh vrst dokumentov, in predstavljajo čista dejstva iz tistega časa.

Knjiga je:

- zgodovinska, saj obravnava obdobje fašizma in potek tega mračnega časa na Krasu, upor fašizmu ter začetek OF na Krasu, odhod v partizane, vojna in prva leta po osvoboditvi v novi domovini FRJ, kasneje SFRJ in dobo socializma;
- biografska, saj opisuje življenje naji-

nega očeta Franca Šibelja - Jožka skozi dobo fašizma, ko se je rodil, njegov upor fašizmu, pobeg v partizane ter tudi življenje po vojni do 80-ih let, grenko življenje Franca Šibelje so spremljali neprestani boji v njegovem življenju, ki ga je živel v treh državah na svojih domačih tleh: Kraljevini Italiji, socialistični SFRJ ter v samostojni Sloveniji;

- dokumentarna, saj je po mnenju muzejskih kustosov in zgodovinarjev, ki so čtivo prebrali, obogatena z vrsto (270) zelo dragocenih in zanimivih dokumentov v obliki fotografij in razno drugo dokumentacijo.

Avtorici Irena Colja in Katica Del Bon sva izdali knjigo ob 80. obletnici konca 2. svetovne vojne in osvoboditvi primorskega naroda izpod fašizma. Knjigo namenjava vsem, ki ste ljubitelji naše bližnje zgodovine na primorskih tleh, vsem, ki vas morda zanima življenjska zgodba preprostega Kraševca, prvoborca – spomeničarja, ki ga je zaznamovala pot neprestanih bojev tudi po vojni. Predvsem pa želiva, da je knjiga sleherniku zanimiva in poučna.

Besedilo: Irena Colja

SREČKONSTRIP Žiga X Gombač, Jaka Vukotič

Škratelj v zbirki velikih epskih zgodb z velikim veseljem in ponosom predstavlja strip SREČKONSTRIP. Dinamičen in vse-skozi poetičen strip priča kraško dušo pesnika Srečka Kosovela, čigar poezija je aktualna še danes in bo aktualna tudi jutri. Hkrati pa strip Kosovela umesti v univerzalni kontekst njegovih svetovnih sodobnikov iz sveta umetnosti. SREČKONSTRIP je prava mala "svetovna zgodovina Kosovelove umetnosti".

Strip SREČKONSTRIP je posvečen Srečku Kosovelu in se dotakne vseh njegovih ustvarjalnih svetov, od lirike Krasa do ekspresionizma, od konstruktivizma do futurizma. Kosovelova poezija v stripu zazveni izjemno tankočutno, stripovske ilustracije Jaka Vukotiča so v neverjetnem sozvočju s Kosovelovo poezijo in dramaturgijo stripa, za katero je poskrbel pisatelj in pesnik Žiga X Gombač. Imenitno spremno besedilo z vpogledom

v pesnikovo življenje in ustvarjalni opus je prispevala Mateja Kralj, sicer skrbnica Kosovelove sobe v Sežani in Kosovelove domačije v Tomaju ter predsednica Društva Konstruktivist.

Žiga X Gombač: »Kosovela v vsak dom! Njegova poezija ter mojstrsko in brezčasno krmarjenje med žanri, negotova usoda avtorja, brezmejna občutljivost, tudi nežnost so name, kot avtorja, delovali kot čudovit navdih in ponudili presežno ustvarjalno potovanje, polno vznemirljivih spoznanj ter dobrodošlih refleksij. Strip bralcu prinaša svojstven in hkrati celovit vpogled v pesniški opus in življenje Srečka Kosovela. Genialni pesnik, inovator konstruktivizma in umetniški prerok se predstavi na povsem nov način.«

SREČKONSTRIP je nastal iz ljubezni do Kosovelove poezije, a SREČKONSTRIP bo Kosovelovo poezijo skozi izvirno stri-

povsko estetiko približal današnjim bralcem, mladim in odraslim, na vsebinski in čustveni ravni. Ilustratorsko pa je bil ta projekt še posebej poln izzivov in umetniških dilem.

SREČKONSTRIP je drobna knjižica z velikimi ambicijami: predvsem z ambicijo, da današnji bralec začuti neverjetno širino in globino Kosovelovega ustvarjanja, tega, kar je 22 letni mladenič zapustil zanamcem in kar vedno znova vzbuja čudenje. Prav zato je spremna študija k stripu Srečko Kosovel: Kratek uvod končni kamen v mozaik celotne zgodbe in bralcu ponuja celovit in učinkovit uvod v življenje in delo pesnika s Krasa, ki je bil neverjetno vpet v svetovno intelektualno dogajanje.

Knjiga je izšla s podporo JAK RS in v sodelovanju z Občino Sežana v sklopu Kosovelovega leta 2026.

Furje z burje na kamišibaju za odrasle

Divaška enota Kosovelove knjižnice, ki jo vodi Tanja Bratina Grmek, je 7. marca 2025 pripravila tradicionalni kamišibaj večer za odrasle, s katerim so počastili mednarodni dan žena in najavili Kosovelovo leto, ko bodo leta 2026 obeležili 100. obletnico smrti kraškega poeta in svetovnega vizionarja Srečka Kosovela.

Večer je številnim zbranim poklonil zvrhano mero raznovrstnih zgodb in pesmi, tako ljudskih kot tudi avtorskih.

Japonska umetniška oblika pripovedovanja zgodb ob slikah v malem lesenem odru (butaju) je kot japonsko »papirnato gledališče« v zadnjem desetletju dobila velike razsežnosti in je priromala tudi v primorske konce, na Kras. Večer je v Divači z lesenima palčicama hiošigi najavila domača kamišibajkarica in gonilna sila tovrstnih večerov Vesna Marion, ki je ilustrirala črno škavno avtorice Brigitte Orel. Zgodba govori o čarobnem vplivu

vode v škavni v spodmolu Triglavca pri Divači. Marionova je tudi članica skupine kamišibajkaric Furje z burje. Poleg nje so se predstavile še: Mirna Stopar iz Nove Gorice s Srečo pisatelja Alojza Rebule, Katerina Ferletič iz Gorice (Italija) z ljudsko strašljivo zgodbo o nasilju nad ženskami Padi, Vlasta Markočič iz Štanjela s pesmijo o velikih pripravah na poroko z naslovom Albinu se hči moži avtorice Alje Furlan in Silva Karim iz Ajdovščine, ki

je pripravila ljudsko zgodbo iz Vipavske doline z naslovom Fige.

Pridružile so se jim gostje, ki so se konec lanskega leta izobraževale na temo kamišibaja na sežanski ljudski univerzi. Damijana Pipan je predstavila svojo avtorsko zgodbo Zlati lešnik, ki jo je napisala na tečaju kreativnega pisanja in pripoveduje o tem, da so stvari, ki niso zlato, pomembnejše od zlata. Anamarija Meglič, ki je pred dvema letoma predstavila s svojo slikanico Teta zima na pravljичni urici v Divači, je tokrat izbrala prav tako avtorsko poučno zgodbo Mama krava. Dušana Švagelj je besedilo za zgodbo o kruhu našla v stari knjigi, iz katere ni razvidnega avtorja. Mirjam Štrukelj je razveljavila zgodbo o volku in lisici. Svetlana Škrk Kosmač je interpretirala in s svojimi ilustracijami obogatila kraško ljudsko zgodbo z naslovom Gori, gori. Z ljudsko Pravca o lipi, ki se dogaja v Štanjelu v času, ko je na gradu gospodaril grof Filip Janez Kobencel, ki je naročil kovačem, da lesena vrata v grad zamenjajo z železni-

mi in govori o tem, kaj se je dogajalo tisto noč, ko so kovači varovali vrata pred razbojniki, je pripovedovala Marija Ukmar. Vodja kozinske knjižnice Patricije Dodič si je za izziv izbrala Kosovelovo Balado in jo narisala v barvah in slogu Srečka Kosovela. Vsi nastopajoči so se strinjali, da

prihodnje leto posvetijo pesniku Krasa Srečku Kosovelu.

Tanja Bratina Grmek se je nastopajočim zahvalila s priskrbljenim darilcem, obiskovalci pa so izvrstnim ustvarjalkam namenili obilen aplavz.

Besedilo in foto: Olga Knez

Obramboslovci na Krasu

Na povabilo redne prof. katedre za obramboslovje Fakultete za družbene vede in nekdanje obrambne ministrice ter podpredsednice Zveze borcev Slovenije dr. Ljubice Jelušič so si 30. marca 2025 njeni sodelavci s predstavniki Zveze borcev za vrednote NOB Slovenije ogledali ostaline 1. sv. vojne na slovenskem in italijanskem Krasu. Vodil jih je jamar sežanskega jamarskega društva Ludvik Husu.

Najprej so si ogledali največje avstro-ogrsko vojaško pokopališče iz 1. sv. vojne na slovenskih tleh v Gorjanskem, kjer je pokopanih več kot šest tisoč vojakov, ki so umrli v bližnji bolnišnici. Pokopališče je lepo ohranjeno in zanj skrbi Direktorat za vojna pokopališča in vojaške zadeve Ministrstva za obrambo. Pokopališče je eno izmed točk Poti miru.

Pot jih je vodila v Muzej na Vrhu sv. Mihaela, ki ponuja interaktiven multimedij-ski pristop po razstavi. Spomine na soško fronto s poudarkom na vseh 12 bitkah je delil vodič Gabrijel Sfiligoj. Na srce je zbranim položil, da bi moralo več Slovencev prihajati v muzej, da bi razumeli

pomen in napredek vojaške industrije, ki na žalost prinaša tudi več smrtnih žrtev. V treh muzejskih sobah, ki so bile preurejene leta 2018, obiskovalci spoznajo, kako lahko današnja tehnologija prispeva k širjenju zavedanja o zgodovini. Ogledali so si tudi zaklonišča in rove s strelnimi

linami tako na Debeli griži kot na krožni poti na Brestovcu.

V prijetni družbi so dan zaključili v gostilni in piceriji Pri Brajdi v Komnu ob dobri kraški kulinariki in kapljici.

Besedilo in foto: Olga Knez

Gojc in Dohtarji predstavljajo:

Dobrodelna gledališka komedija za MDI Sežana in Društvo invalidov Dornberk, na gradu Štanjel, 22. junija 2025, ob 21. uri. V primeru dežja v dvorani Štanjel!

Satirična glasbena komedija **MOJ ŽIVÒT je ROKentROL**

Četrto stoletje po glasbeni predstavi Domovina – ljubezen moja je Gojmir Lešnjak Gojc predstavil nov avtorski album in istoimensko gledališko glasbeno satirično komedijo Moj živòt je ROKentROL. Kraško premiero je doživela v razprodani dvorani Kosovelovega doma v Sežani. S tem projektom je Gojc razveselil tudi svojo ženo Zvonko, ki ne skriva, da je moža že dolgo vzpodbujala, saj ga strašno rada posluša, ko poje, saj "ni le pevec, ampak odličen interpret." Kar vsekakor drži in zaradi česar smo se novega projekta zelo razveselili.

Vaš novi projekt Moj živòt je ROKentROL ste pripravljali kar nekaj časa, naslovno pesem Moj živòt je ROKentROL pa ste izdali v času samoizolacije. Ste imeli morda zaradi pandemije več časa za ta avtorski projekt?

Že leta 2017 sem se lotil tega projekta, pandemija pa je pomagala, saj je bilo časa več kot običajno. Za predstavo sem napisal dvanajst besedil in glasbo, aranžmaje in sestavo glasbene skupine, ki predstavo spremlja v živo, pa sem zaupal Miranu Juvanu, ki je sočasno glasbeni

vodja v predstavi. Že pred petindvajsetimi leti sem za projekt Domovina – ljubezen moja želel narediti pesmi v čim več glasbenih slogih, zato sem tudi v tej predstavi uporabil različne glasbene zvrsti: rock, rock and roll, rap, reggae, fank, ska ...

Ali ste doma že sami pripravili demo posnetke?

Da. Doma imam priročni demo studio, kjer lahko posnamem skladbe, ki jih potem predam aranžerju.

Bojo vseh dvanajst pesmi del predstave. Kaj gledamo na odru?

Vsekakor, vse skladbe, izvedene v živo na odru. Ob muziki pa še Jaša Jamnik, soredizer in soavtor gledališkega dela predstave, zaigra številne like, od akviziterja, hišnika, protokolarnega delavca, na koncu pa še terapevt, ki neprestano motijo "koncert". Vse skladbe, trinajst jih je, v živo zagodejo: kitarist Robert Pikel (sicer vodja imenitne glasbene skupine Manouche), Miran Juvan na klaviaturah in kapelmojster ter aranžer vseh skladb, na basu Jože Hauko in na bobnih Peter Ogrinc (oba resnično prekaljena glasbenika).

Kako to, da niste povabili k sodelovanju vaših sodelavcev iz 80-tih, Srpe ali npr. Quatebriga, v kateri so bili sami vrhunski glasbeniki?

Moji glasbeni sodelavci so bili vedno

dobri. A zdi se nekako logično, da sodeluješ s tistimi, ki te tisti trenutek najbolj obkrožajo. Na novi plošči so Dinamitke – Alenka Godec, Simona Vodopivec in Damjana Golavšek, tri vrhunske slovenske pevke. Družimo se namreč od muzikalov Mamma Mia in Nune pojejo dalje. Sodeloval je tudi Marjan Bunič z Radia Ognjišče, prav tako sodelavec iz muzikalov, sicer pa odličen radijski voditelj in pevec. Pa vokalna skupina Muzikalci. Z Miranom Juvanom sva sodelovala že pred mnogimi leti v Cafe teatru (leta 1999/2000), v glasbeni predstavi Rigoletto. Ko sem mu sedaj ponudil sodelovanje, je imel pogoj, da sodeluje z glasbeniki, ki jih ceni, tako da je prav on naredil nabor glasbenikov. Obstajata dve možnosti – da smo kot Rolling Stonesi in smo skupaj celo življenje, ali pa se okoli projekta zberejo ljudje, ki so v nekem trenutku pripravljeni sodelovati.

Torej, je vaše življenje rock and roll?

Naslov predstave in naslovne pesmi nima zveze z življenjem, ampak s slovenskim pomenom besede živòt, in pomeni, da me telo počasi opozarja, da se staram, in to je ta rock and roll v življenju slehernika. Sicer pa, ja, moje življenje je bilo rock and roll, vendar ne smem povedati vsega, ker bo ta pogovor brala tudi moja žena. (smeh)

Prispevek pripravila agencija Smejmo.se

PRIHAJA NA NAŠE ODRE

nedelja, 15. junij 2025
ob 17.30		epska pustolovščina
KAKO IZURITI SVOJEGA ZMAJA
(How to train your dragon)
nedelja, 15. junij 2025
ob 20.00		akcijska drama
KARATE KID: LEGENDE
(Karate kid: Legends)
sreda, 18. junij 2025
ob 20.30		PRIZMA - GLASBENI POZDRAV POLETJU
koncert v amfiteatru
četrtek, 19. junij 2025
ob 20.00		zgodovinska drama
VERMIGLIO
(Vermiglio)
petek, 20. junij 2025
ob 20.30		HELENA BLAGNE – 40 let glasbene mojstrovine
koncert v amfiteatru
sobota, 21. junij 2025
ob 19.30		Inmusic Orchestra in Vokalna skupina Kresnik
SKUPAJ V RITMU MORJA – 10 LET InMusic & 4. Kresnikov večer
nedelja, 22. junij 2025
ob 18.00		animirani film
ELIO
(Elio)
nedelja, 22. junij 2025
ob 20.00		grozljivka
28 LET POZNEJE
(28 years later)
ponedeljek, 23. junij 2025
ob 18.00		ZVONČEK
gledališko lutkovna predstava
torek, 24. junij 2025
ob 20.30		UVERTURA V 30. MLADIFEST
BATISTA CADILLAC IN MASHARIK
koncert v amfiteatru
sreda, 2. julij 2025		FESTIVAL ULIČNEGA GLEDALIŠČA
ANA DESETNICA
na ploščadi pred KDS
od 5. do 13. julija 2025
ob ob 21.30		POLETNI KINO
na ploščadi pred KDS
(Praslovan, Mož, ki ni mogel molčati, Živiva v času...)
nedelja, 13. julij 2025
po filmu		JAZZ TRIO KONCERT
OB ZAKLJUČKU POLETNEGA KINA
na ploščadi pred KDS
od 10. julija 2025 dalje		KLUB ŠTUDENTOV SEŽANA
30. MLADIFEST
Slon in sadež, Mi2, Šank rock, Pero Lovšin, Hamo, Tabu

Spomin na žrtve druge svetovne vojne: občina Komen

Vabilo k dopolnjevanju zbirke žrtev 2. svetovne vojne – Sistory.si

Druga svetovna vojna je Evropo globoko zaznamovala, življenje je izgubilo okoli 60 milijonov ljudi. Tudi Slovenija je utrpela hude izgube – umrlo je približno 6,7 % prebivalstva.

Čeprav so žrtve dolgo burile politične in zgodovinske razprave, potrebe po celovitem popisu ni bilo. Občinski organi, društva in posamezniki so sicer pripravljali sezname, a ti so zajemali le ožje skupine.

Inštitut za novejšo zgodovino je leta 1997 zagnal projekt popisa vseh smrtnih žrtev vojne in povojnega nasilja iz območja Slovenije. Nastala je zbirka z več kot 100.000 žrtvami, dostopna na portalu www.sistory.si/ww2.

Vsak zapis vsebuje osebne podatke in podatke o okoliščinah smrti. Čeprav so podatki zbrani iz številnih arhivov, matičnih knjig, časopisov in ustnih pričevanj,

je identiteta posameznih žrtev različno popolno ugotovljena. Danes je objavljena celotna zbirka, kar omogoča celovitejši vpogled v usode posameznikov.

Novost portala je, da lahko uporabniki sami dopolnjujejo zbirko – dodajajo informacije, dokumente, fotografije in zgodbe.

Kako je vojna zaznamovala posamezne skupnosti, ponazarja primer občine Komen.

Občina Komen je v 2. svetovni vojni neposredno po njej utrpela hude izgube. V zbirki je trenutno zabeleženih 470 žrtev, med katerimi je 411 moških in 59 žensk. Med žrtvami je bilo 139 civilistov, preostali pa so pripadali različnim vojaškim in paravojaškim enotam.

Največ žrtev iz občine Komen je bilo evidentiranih v letih 1944 in 1945, ko se je nasilje ob koncu vojne in neposredno po njej močno stopnjevalo. Ti podatki jasno kažejo, kako globoko je vojna za-

znamovala tudi lokalno skupnost.

Zbirka ni le zgodovinski vir – je poklon vsem, ki so v vojni izgubili življenje. Vabljeni, da obiščete spletno stran, poiščete podatke o svojcih in prispevate k ohranjanju spomina.

(Graf prikazuje število žrtev v občini Komen med letoma 1940 in 1946.)

Besedilo: Tamara Logar

Graf pripravila Tamara Logar.

Vir podatkov: www.sistory.si/ww2.

Delavnica izdelovanja venčkov sv. Ivana

Lep kraški običaj, ki je vpisan v Register nesnovne kulturne dediščine, danes v Štanjelu ohranjamo z vsakoletnimi delavnicami izdelave venčkov po starem izročilu.

Prijazno vabljeni, da se pod mentorstvom članov Kulturno etnološkega društva Venček iz Štanjela tudi sami naučite te posebne veščine in si svoj dom okrasite s prelepim venčkom iz kraškega cvetja.

Pridružite se nam v Štanjelu v nedeljo, 15. junija 2025, ob 16. uri ter v

nedeljo, 22. junija 2025, od 10. do 13. ure ali od 14. do 17. ure.

V nedeljo, 22. junija, po zaključku izbora najlepšega venčka, lahko ob 20h na

Gledanici prisluhneta koncertu Zvezdane Novakovič in vokalne skupine Kresnice iz Adlešičev v Beli krajini.

Za delavnico je potrebna predhodna rezervacija na e-naslov: info@visitstanjel.si ali na telefon +386 5 769 00 56.

VABLJENI!

Delavnice se bodo izvajale v okviru prireditve Mesec venčkov svetega Ivana v Štanjelu. Prireditev podpira Občina Komen in ORA Krasa in Brkinov.

Počitnice z vrstniki 2025

LETOVANJA ZA OTROKE

PACUG: 17. 7.–24. 7. 2025

za male šolarje in osnovnošolce do 5. razreda

PACUG: 25. 7.–1. 8. 2025

za osnovnošolce od 6. razreda dalje

<http://www.zpmvic.si/otrosko-letovisce-pacug/>

DO ZDRAVSTVENEGA REGRESA ZA LETOVANJE NA MORJU SO UPRAVIČENI OTROCI IN MLADOSTNIKI DO 19. LETA STAROSTI NA OSNOVI PRILOŽENEGA POTRDILA ZDRAVNIKA, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise, da so bili dvakrat ali večkrat bolni ali hospitalizirani v preteklem letu v skladu z razpisom ZZZS in imajo stalno bivališče na področju izpostave ZZZS-Območne enote Koper-Sežana. Kritje prispevka v več kot 3 obrokih ali uveljavljanje cenejšega letovanja za otroke družin v socialni tiski je možno na osnovi pisnih prošenj.

POČITNIŠKO VARSTVO

POČITNIŠKO VARSTVO SEŽANA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 do 15.30 na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11.

1. TEDEN: 30. 6.–4. 7. 2025

2. TEDEN: 7. 7.–11. 7. 2025

3. TEDEN: 14. 7.–16. 7. 2025 (za udeležence prejšnjih 2 terminov)

POČITNIŠKO VARSTVO HRPELJE:

Varstvo bo organizirano od 6.45 do 15.30 v prostorih Vaškega doma Hrpelje.

1. TEDEN: 30. 6.–4. 7. 2025

2. TEDEN: 7. 7.–11. 7. 2025

POČITNIŠKO VARSTVO DIVAČA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 do 15.30 v prostorih Glasbenega doma Divača (stara šola).

1. TEDEN: 4. 8.–8. 8. 2025

2. TEDEN: 11. 8.–14. 8. 2025

POČITNIŠKO VARSTVO KOMEN:

Varstvo bo organizirano od 6.45 do 15.30 v prostorih Krajevne dvorane Komen.

1. TEDEN: 18. 8.–22. 8. 2025

Starši lahko otroke vpišete tudi v druge občine našega delovanja in v vse termine.

Prijavnice in informacije za vse programe dobite na spletni strani, preko elektronskega naslova, po pošti ali na sedežu društva:

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana,

Bazoviška cesta 11, 6210 Sežana

tel: 05 7341486; www.mdpm.si

mail: drustvo.prijateljev@siol.net

Ana Pangos, za Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Dan odprtih vrat Hiše dobre volje Komen – praznik povezovanja in skupnosti

Občina Komen v sodelovanju z Domom upokoencev Nova Gorica vabi vse občane in obiskovalce na Dan odprtih vrat Hiše dobre volje Komen, ki bo potekal v sredo, 18. junija 2025, od 7. do 17. ure.

Vrata Hiše dobre volje bodo ta dan na široko odprta za vse, ki želite spoznati bogato dogajanje, ki se skozi leto odvija

v tem pomembnem medgeneracijskem stičišču. Posebej vabljeni na osrednji dogodek, ki bo potekal med 15. in 17. uro, kjer se bodo predstavili številni partnerji, ki s svojo dejavnostjo bogatijo program in utrjujejo povezanost lokalne skupnosti.

Predstavitve, ustvarjalne delavnice, kulturni nastopi in prijetno druženje

bodo zaznamovali dan, ki slavi sodelovanje, dobro voljo in medsebojno povezanost.

Ob 16. uri nas bo s svojim obiskom počastila tudi predsednica Republike Slovenije, gospa Nataša Pirc Musar.

Pridružite se nam in skupaj obeležimo dan, ki združuje generacije in utrjuje srčnost naše skupnosti!

Poletje na Krasu 2025

Kot vsa pretekla leta bo naša stalna baza v Kulturnem domu v Kobjeglavi. Če bo pripeka prehuda, se bomo odpravili na reko Vipavo pri Dornberku, ki je z leti postala kar »naša plaža«. Kaj lahko otroci od letošnjega Poletja pričakujejo? Vse, kar je otrokom zanimivo in jim brezskrben počitniški čas naredi še lepši, KRASen. Vsega seveda ne razkrijemo, naj ostane kaj skrivnost. Vsako Poletje je poglavje zase in tudi letos ne bo nič drugače. Vsebinsko ostaja ista. Športne aktivnosti, ustvarjalne urice, obisk gasilcev, filmska predstava, zabava, počitek. Organizatorji Poletja na Krasu smo si nabrali dovolj izkušenj, da vemo, da je sproščeno druženje ob dobro načrtovanih aktivnostih tisto, kar otroci v poletnem času najbolj potrebujejo. Brez preveč pametnih telefonov in ostalih zaslonov! Dobrodošli na Poletju na Krasu 2025.

Zaradi zagotavljanja ustreznih pogojev za uspešno izvedbo Poletja na Krasu 2025 je število otrok v posameznem terminu omejeno. Vse starše/skrbnike zato naprošamo, da s prijavo pohitijo. Rok prijave za prvi termin je 27. junij 2025, za drugi termin pa 4. julij 2025 oz. do zapolnitve mest. Prijava velja le ob predhodno izpolnjeni prijavnici poslani na e-poštni naslov: info@szkomen.si. Prijavnice najdete na spletni strani: www.poletjenakrasu.com.

Več informacij: 041 892 807 / Mateja Terčon Knap, 040 645 767 / Rajko Kralj

Sofinancer programa Poletje na Krasu je Občina Komen. Vaški skupnosti Kobjeglava-Tupelče se za dolgoletno sodelovanje pri izvedbi programa Poletje na Krasu iskreno zahvaljujemo.

Besedilo: Rajko Kralj

ArtŠtanjel 2025

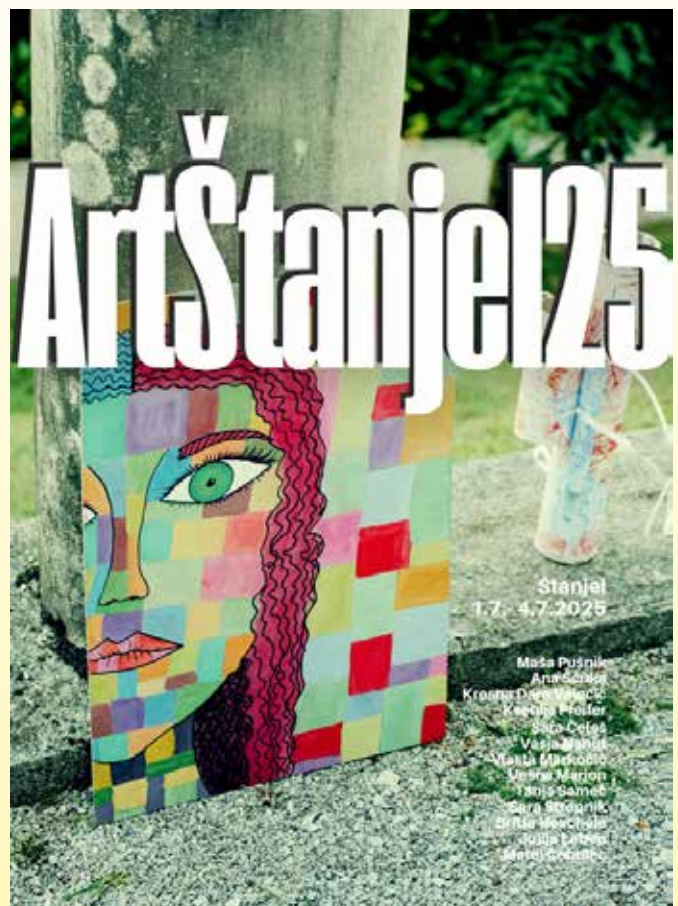
Prostor ustvarjalnosti, raziskovanja in izražanja mladih - ArtŠtanjel 2025. Petič zapored. Cilji, ki jim ves čas sledimo, so spodbujanje domišljije in vizualnega izražanja, razvijanje občutka za prostor, kompozicijo in barve, izboljšanje tehničnih spretnosti in poznavanja materialov ter podpora mladim pri iskanju lastnega umetniškega izraza. Namenjen je vsem, ki jih zanima umetnost, vizualna kultura, ročne spretnosti ter izražanje skozi ples – ne glede na predznanje!

Izvedba štiridnevni delavnic ostaja enaka preteklim letom. Ustvarjalni utrip po ulicah Štanjela, sproščeno druženje, zaključna razstava v Ferrarijevem vrtu. Tudi letos bo delavnice vodilo lepo število mentorjev: likovni pedagogi Vlasta Markočič, Vasja Nanut, Ksenija Pfeifer, Sara Čeleš, Tanja Samec, Vesna Marion in Julija Leben ter likovni in plesni ustvarjalci Britta Höshele, Kresna Dara Valečič, Maša Pušnik, Ana Ščuka in Sara Stropnik. Skozi fotografski objektiv bo dogajanje beležil fotograf Matej Čebulec. Za dodaten navdih poskrbi krasen ambient Štanjela.

Vsako leto opažamo dvig kvalitete pri končnih izdelkih mladih. Po zavzetosti mentorjev in kreativnosti mladih smo prepričani, da bomo tudi letos deležni ustvarjalnih presežkov mladih. Predstavitve mentorjev in njihovih delavnic najdete na spletni strani www.artstanjel.com. Prijave na ArtŠtanjel 2025 bodo odprte do petka, 27. junija 2025. Število mest je omejeno, zato ne odlašajte s prijavo!

Pri programu ArtŠtanjel 2025 sodelujejo: Društvo likovnih pedagogov Primorja, Športna zveza Komen, SK društvo Hruševica, Visit Štanjel. Izvedbo programa ArtŠtanjel - ustvarjalne delavnice za mlade je omogočilo sofinanciranje Občine Komen.

Besedilo: Rajko Kralj

Vaška skupnost Škrbina in društvo VRT
vabita na

Praznik drnjul

v nedeljo, 7. septembra 2025

Ob 9. uri drnjulov pohod,
ob 10. uri sledita degustacija dobrot iz drnjul in
predstavitve vaških ponudnikov.

Prisrčno vabljeni!

več informacij: praznik drnjul Škrbina
Prireditev bo v vsakem vremenu!

Glasbene počitnice

z Boštjanom Pertinačem

21.–25. julij 2025 · Štorje
(Gostilna Skok)

Za otroke od 8 do 12 let

✦ Glasbeno ustvarjanje
in učenje z izkušenim
mentorjem

🍴 Malica in okusno
kosilo vsak dan

🎵 Druženje, ustvarjalnost
in nepozabna
počitniška izkušnja

Prijave in več informacij:

☎ +386 40 771 876

✉ bostjan.pertinac@gmail.com

POMEŽIK SONCU®

ZA POČITNIŠKA
LETOVANJA

Pošlji SMS na 1919
s ključno besedo

POMEZIK10

in tako prispevaj **10€.**

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®

KONCERT

PIHALNI
ORKESTER
KOMEN

in

Nuša Derenda

15. junij 2025

ob 19. uri

Gorjansko (igrišče)

v primeru dežja v dvorani Gorjansko

VSTOP PROST

PIHALNI ORKESTER
KOMEN

PRAVLJICE GREDO NA POČITNICE

V torek, 17. junija, ob 18.00 vas vabimo na zaključno glasbeno pravljlično urico v borov gozdiček pred Hišo dobre volje. V primeru slabega vremena bo pravljica v dvorani kulturnega doma.

Pridite na druženje s Knjižnico Komen, glasbenimi delavnicami Pihalnega orkestra Komen in pravljicami.

Otroci, tudi letos vas vabimo, da se nam pridružite. Saj veste:

Knjiga zažiga!
bodi kul, beri ful

Bodite del prenovljene, še bolj zabavne, poletne bralne akcije tudi vi. Začnemo takoj, ko se začne najlepši del šolskega leta: POČITNICE!

KRAŠKA TRGOVINICA CENTRA ZA OBISKOVALCE GRAD ŠTANJEL

V trgovini, urejeni v pritličju Galerije Lojzeta Spacala, boste našli **unikatna in izvirna darila**, kot so:

- grafike L. Spacala in Z. Mušiča
- venčki Sv. Ivana izpod rok lokalnih ustvarjalk
- sivkine izdelki
- unikatni nakit, kraški med, kamnoseški izdelki in še mnogo drugih.

POLETNI URNIK (april- september)

Ponedeljek – petek: 9.00 – 11.00 in 12.00 – 17.00

Sobota – nedelja: 9.00 – 11.00 in 12.00 – 18.00

Trgovinica v Centru
za obiskovalce Grad Štanjel
+386 41 383 986
info@visitstanjel.si

Z OPTIKO TOM V

POLETJE

VARNO

AKTIVNO

SPROŠČENO

V VSA SONČNA OČALA IN POTAPLJAŠKE MASKE JE MOGOČE VGRADITI VAŠO DIOPTRIJU.

PREGLED VIDA
NAROČI SE
www.optikatom.com

OPTIKA TOM

**PREGLED VIDA
VSAK ČETRTEK**

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, TEL: 05 730 47 70

KINGSTON

OBČINSKI PRAZNIK

OBČINE KOMEN
parkirišče za cerkvijo Komen

21. JUNIJ OB 18:00

PRIZMA

DOGODKI OB PRAZNIKU OBČINE KOMEN

Datum in kraj	Dogodek
Ponedeljek, 9. junij – petek, 13. junij 2025 Dnevni center društva Vezi in vaški dom Štanjel	Likovna kolonija društva Vezi Organizator: Društvo za duševno Zdravje in kreativno preživljanje prostega Časa "Vezi", dnevni center Štanjel
Petek, 13. junij 2025, ob 19.00 Grad Štanjel	Lounge night – Jazz ladies Organizator: Grad Štanjel restaurant & Lounge bar by Q Komel
Sobota, 14. junij 2025, ob 18.00 Knjižnica Komen	Domišljene zgodbe – srečanje s pisateljico Anjo Mugerli Zaključni dogodek delavnice ustvarjalnega pisanja Organizatorja: Zavod Dobri svet in Založništvo tržaškega tiska
Nedelja, 15. junij 2025, ob 17.00 Ferrarijev vrt/Grad Štanjel	Podelitev Štrekljeve nagrade Organizator: Občina Komen in JSKD OI Sežana
Nedelja, 15. junij 2025, ob 19.00 športno igrišče Gorjansko	Poletni koncert Nuše Derenda in Pihalnega orkestra Komen Organizator: Pihalni orkester Komen, Občina Komen, Vaška skupnost Gorjansko
Sreda, 18. junij 2025, od 7.00 do 17.00 Hiša dobre volje, Komen	Dan odprtih vrat Hiše dobre volje Komen Od 15.00 do 17.00 - osrednji dogodek z obiskom predsednice Nataše Pirc Musar Organizator: Občina Komen in Dom upokojencev Nova Gorica
Sreda, 18. junij 2025, od 15.00 do 16.40 Hiša dobre volje, Komen	Študijski krožek Radi beremo - Poslušanje in branje pesmi in proze kraških književnikov ter ustvarjanje pesmi z že izbranimi besedami Organizator: Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje
Sreda, 18. junij 2025, ob 18.30 Grad Štanjel	Slavnostno odprtje prenovljenega Gradu Štanjel (obvezna predhodna prijava) Organizator: Občina Komen in ORA Krasa in Brkinov
Četrtek, 19. junij 2025, ob 20.00 Stara šola v Svetem	Koncert 'Pozdrav poletju' Organizator: Kulturno društvo Cominum
Petek, 20. junij 2025, ob 17.00 Zadružni dom Štanjel	Slavnostna seja občinskega sveta ob prazniku občine Komen Organizator: Občina Komen
Petek, 20. junij 2025, ob 21.00 Grad Štanjel	Grajski Večeri: Klapa Šufit Organizator: ŠKUD Štanjel
Sobota, 21. junij 2025, od 9.00 dalje športno igrišče Gorjansko	Spominski pohod Danijela Božiča Organizatorji: Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo »Slovenska Istra«, Klub Kraški gadi Gorjansko, Občina Komen in družina Božič
Sobota, 21. junij 2025, od 18.00 dalje parkirišče za vaško cerkvijo, Komen	Prireditev ob Občinskem prazniku Občine Komen Organizator: Občina Komen
Sobota, 21. junij 2025, ob 21.00 Vina Kobal, Štanjel	Batista Cadillac – Pod zvezdami® & Vina Kobal Organizator: Kobal production, Vina Kobal
Nedelja, 22. junij 2025, od 10.00 do 18.00 Grad Štanjel	Festival Gledanica (delavnica izdelovanja venčkov sv. Ivana, starih glasbil, vodeni ogledi, predstave..) Organizator: Društvo venček iz Štanjela, Zavod Škratelj, ORA Krasa in Brkinov
Nedelja, 22. junij 2025, ob 21.00 Grad Štanjel	Moj živôt je Rokentrol, glasbena komedija, dobrodelna predstava Organizator: Društvo invalidov Dornberk in Medobčinsko društvo invalidov Sežana
Torek, 24. junij 2025, ob 21.00 Vina Kobal, Štanjel	Šank Rock z gosti – Pod zvezdami® & Vina Kobal Organizator: Kobal production, Vina Kobal
Sreda, 25. junij 2025, ob 21.00 Grad Štanjel	'Tudi pesem je boj' - Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič Organizator: Zavod Our Labyrinth
Četrtek, 26. junij 2025, ob 20.30 Grad Štanjel	Festival Gadjijev – Beyond Quartet Organizator: Imago Sloveniae in Glasbena matica
Petek, 27. junij 2025, ob 19.00 Grad Štanjel	Cabaret night Organizator: Grad Štanjel reswtaurant & Lounge bar by Q Komel
Sobota, 28. junij 2025, ob 18.00 Hruševica - pri cerkvi	Tradicionalni glasbeni koncert pod lipami in odprtje obnovljenega vaškega jedra Organizator: Kulturno društvo Hruševica in starši mladih glasbenikov
Nedelja, 29. junij 2025, ob 20.00 Grad Štanjel	Predstavitve kataloga ob razstavi Mušič – Telesa pokrajin Organizator: GO!25 NOVA GORICA/GORICA in ORA Krasa in Brkinov
Petek, 4. julij – ponedeljek, 7. julij 2025, od 10.00 do 18.00, Štanjel	ART Štanjel – ustvarjalne delavnice za mlade Organizator: Društvo likovnih pedagogov Primorja, Športna zveza Komen, ŠK društvo Hruševica in ORA Krasa in Brkinov
Nedelja, 6. julij 2025, ob 9.00 in ob 18.00 Ferrarijev vrt, Štanjel	Cvetlične delavnice v vrtu Organizator: By Caramia
Sreda, 9. julij 2025, ob 21.00 Grad Štanjel	Filmski večer ob razstavi 'Govorimo retoromansko!' Projekcija dokumentarnega filma "Resuns" (2014) v režiji Aline Suter, Céline Carriroit Organizator: Veleposlaništvo Švice v Republiki Sloveniji, Kinoatelj, ORA Krasa in Brkinov
Četrtek, 10. julij 2025, ob 21.00 Grad Štanjel	Letni kino Štanjel: Slovenski celovečerni film Tistega lepega dne Organizator: Kinoatelj in ORA Krasa in Brkinov